

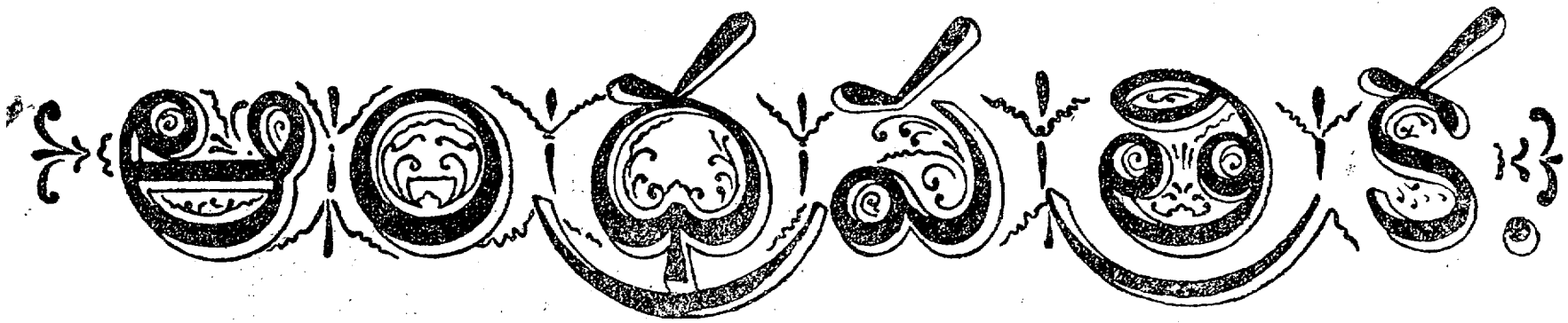
ఆంధ్ర సభల వృత్తాంతము

విడివత్రిక 1-3 0-1-8

Register No. M. III8

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.



31/245

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 26-వ తేది సోమవారము
శ్రీ క్రోధనామ సంవత్సరము, కార్తీకమాస శుద్ధ సవతి ౯.

No. 162
సంచిక ౧౬౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంపభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది



తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పోట్లబోగొట్టును.
బెఱుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.



ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు



చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డబ్బన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

నెడుంగాడి బాంకు లిమిటెడ్

స్థాపితము 1899.

హెడ్ ఆఫీసు:—తరి, కల్కికోట;

ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది 1913.

తపాలాఫీసు:—చాలాపురము.

బ్రాంచీలు:—పాలఘాటు, బజగర, కల్కికోట, తిరుపతి, ఓట్టపాలెం, ఎర్నాకులం, చాపుఘాట్,

కొచ్చిన్, తిరుమారు, అలెప్పే, మంగళూరు, పాన్నాని, తెల్లిచేరి, తిరువేన్డ్రమ్, కన్ననూరు, మద్రాసు.

అనుమతి చెందిన మూలధనము (31-3-25) జారీయైనది రూ 50,000,000

చందాలు వేయబడినది " 14,08,700

చెల్లించబడినది " 9,75,755

రిజర్వు ఫండు " 2,77,081

ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్లు మిక్కిలి అనుకూలమైన పద్ధతులపైన అంగీకరించబడును. కర్రెంటు, సేవింగ్స్ బాంకు
అకౌంట్లుకూడ గలవు. గవర్న మెంటు పేపరు, సరకులు; ఇతర హామీలపైన ఋణము లివ్వబడును. బాంకు సంబంధమై వ్యాపార
మంతయు జరుగును. చీన్మతోగ మొదలుకొని పెద్దతోగ వరకు బంగారు నగలుమీదకూడ ఋణ మివ్వబడును.

మరతులకు ఈడిగవ విలాసమునకు వ్రాయుడు. Agent, Madras Branch, 158 Broadway, Madras.

టి. ఎం. కున్హన్, కార్యదర్శి.

క్రాన్ థియేటరులో 2253

24-10-25 శనివారమునుండి 30-10-25 శనివారము వరకు
ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు. 6-15, 9-30 గల శని ఆది
వారములందు ప్రత్యేకమాటని 3-15 గల గలదు.

మదన్ థియేటర్స్ లిమిటెడ్

ప్రపంచమునందు అంతటను మంచి ఉల్లాసమును గలిగించిన,
అందమైన నటులుగల మిక్కిలి గొప్పదైన

చార్లీ చాప్లిన్

“ఇన్ సెల్ గ్రీమ్” అను ఆటను ప్రదర్శించెదరు.

ఇదిగాక హాస్యరస సంబంధమైన ఫిల్ములు చూపబడును.
ఆకాశంగము కలుగకుండుటకై థ్యేటరులో రావలెను.

ఆయుర్వేద భూషణ

నోరి రామశాస్త్రి ఎ. కె. వి. సి. గారి

క్షీరవర్ధని

అను అమృత తుల్యమైన ఔషధమును తల్లులకిచ్చిన చను
బాలు యధేచ్ఛగా అభివృద్ధియగునుగాన పిల్లలకు హాస్తి కృ మొ
దలన కృత్రిమఆహారము నివ్వనవసరములేదు. ఇది అద్భుత
మగు పసిబిడ్డలపాలిటి అమృతము. గూము అత్యద్భుతము. నెల
అతిసరసము. బుడ్డి 1 కి వి. సి ఖర్చులతోర్పు 2-0-0.

ఆయుర్వేదనిలయము, బెజినాడ.



కవరమా బంగారుకు, సీను వెండికి, మొదటిరకం. పువ్వుకాగ
ములకు, కంపులకు పూసినప్పైదము.

కోల్ మాన్సు స్టార్చ్ ని ఉపయోగించిన



ఎక్కడ గా యిస్త్రి చేయవలసినది లేదు

చాళివారి శ్రమ తగ్గను, మరియు వారి శ్రీ శ్రీ హెచ్చు, గుడ్డను చెదనీయక, — లినను (వార) మిక్కిలి తెలుపుగాను అందముగాను అగును. సరస ముగానుండు గంజీ, గుడ్డలను పొడుచేయుచు అసవ్య కరమైన పనులు, పచ్చి, మరకలను కరిగించును. నుంచి చాళివారంభయ్య

కోల్ మాన్సు స్టార్చ్ నే (గంజీనే)
ఉపయోగించుట.

అది
యిస్త్రి చేయు



పెట్టెకు అంటుకొనదు.

No. 14



మీరు మగ్గమునుండియే సరాసరి తెప్పించుకొనుడు

కఠాచిమోస్తరు చీరలు మేలైనవట్టు, అద్భుతమైన సరిగ అంచుగలది పలురంగులలో గలవు. 9 గజ ములు 44 అంగుళములు నిడివిగలదు చీర 1 కి ధర రూ 30-0-0.

Annappurna Silk Stores, Benares City.

గూణములలో శ్రేష్ఠము! బజారునందలి రకములన్నిటికంటె మేలైనది!! వెలలొనరనము !!!

రాజే శ్వరీ



బోర క్షునబ్బు

చర్మవ్యాధులకు

వజ్రయుధము

మైనపువట్టులు, అన్ని రకముల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజంట్లు కావాలి.

ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండిల్ వర్క్సు, బెజవాడ.



చిలపివము, వరముల లింగినము

రక్త హామి

1228

Deschiens' syrup

పిరవుడు ఉపయోగించుట

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, విద్యుత్తగమము, 20,000 హెచ్చులు పెట్టక తగినది కాదు. చిట్టిపు, పొడి, అపి మామిడి, గమనించును. ఎక్కడెక్కడ లెక్కలు.

To be had of all Chemists (Wholesale) C. T. HARI & Co., 174, Broadway Madras.

రంగూను పత్రికాధిపతిపై కేసు

9 నెలలు విడిచిపెట్టిన 6 నెలలు కఠినశిక్షయు విధింపబడెను.

రంగూను, అక్టో 28:—బర్మా యొక్క పేదరికమున కేవల కారకులను వ్యాసమును ఆగస్టు 21 తేదీని ప్రచురించి నందులకై “దేశోపకారి” యని తమిళ వారపత్రికకు సంపాదకుడు, ముద్రాపకుడు ప్రకాశకుడు నగు కె. యన్. సుబ్బయ్య నాయుడు గారికి జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఇండియన్ పీనలుకోర్డు 124 ఏ, 153 ఏ, సెక్షనుల క్రింద 9 నెలలు విడిచిపెట్టిన 6 నెలల కఠిన శిక్షయు విధించి శిక్ష ఒకే సారి అనుభవించునట్లు ఉత్తరువు చేసెను. ఆ వ్యాసమును చదివిన వారందరను బర్మా యొక్క పేదరికము నకును బట్టియు బానిసత్వమునకును బ్రిటిషువారే కారకులను తీర్మానమునకు తప్పక వత్తురని తీర్పుచెప్పనప్పుడు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు చెప్పెను. రెండవ వ్యాసముతో కలిపి యీ వ్యాసమును చదివినట్లయిన ముద్దాయియొక్క దురుద్దేశ్యములు పొడగట్ట గలవు. “బానిసత్వముయొక్క ఫలితము”లను రెండవ వ్యాసము ఆగస్టు 28 తేదీన ప్రచురింపబడెను. దానిని వ్యాసినందులకు ముద్దాయికి ఇండియన్ పీనలుకోర్డు 153 ఏ సెక్షను క్రింద 6 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడెను. మొదటి 9 నెలల శిక్ష యనుభవించిన పిమ్మట 6 నెలలు కఠినశిక్ష ననుభవించునట్లు తీర్పు చెప్పబడెను. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి మిల్లు పరిశ్రమ

సర్, పురుషోత్తమదాస్ థాకూర్ దాసు

బొంబాయి, అక్టోబరు 28:—బొంబాయి మిల్లులు మూసి వేయబడుటను చూచి ఎత్తైజుపన్నును తొలగించిన గాని పరిశ్రమ తిరిగి సాగదేమో ననియు పన్నును తొలగించుటకు బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు చేయవలసినది చేసియున్నారు గాన బొంబాయి మిల్లు పరిశ్రమ నిలిచిపోవుటకు ఇండియా దొరతన మువారి నే నిందింపవలసి యున్నదనియు 50 లక్షల కొరకు ఇండియా దొరతనమువారు అనవసరముగా పట్టుబట్టు చున్నారని యును సర్ పురుషోత్తమదాస్ థాకూర్ దాసుగారు “ఇండియన్ డేయిలీ మెయిలు” ప్రతినిధితో చెప్పిరి.

సెప్టెంబరు కూలీని తగ్గించిన రేటు ప్రకార మిప్పటికి 50 నేల మంది కిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి తెలిఫోను కంపెనీ

పిలుపులనుబట్టి రేటు నేర్పరచుకొనుటకు శాంక్ష నడుగుట

బొంబాయి, అక్టోబరు 28:—బొంబాయి తెలిఫోను కంపెనీవారు పిలుపులనుబట్టి రేటు నేర్పరచుకొనుటకు శాంక్షను కొరచు ప్రభుత్వమువారికి దరఖాస్తుచేసిరి. ఈపద్ధతి పెట్టినట్లయిన పని బాగుగా సాగుననియు, పూర్వపద్ధతిలో ఫోను నుపయోగించుకొనలేనివా రిప్పుడు పయోగించుకొనగల రనియు అందువలన పిలుపులు మొత్తముమీద యొక్కపై ప్రతియొక్క పిలుపుకును ఖరీదు తక్కువగుననియు కంపెనీవారు చెప్పిరి. ఇప్పుడున్న రైసులలో నూటికి 60 చొప్పుననే ఉపయోగింపబడుచున్నది. అందువలన కంపెనీకి నష్టము వచ్చుచున్నది. క్రొత్తపద్ధతి ప్రకారము నెలకు 12 రూపాయలనియు రూపాయకు 12 పిలుపులనియు ఏర్పరచబడును. అయితే నెలకు 90 పిలుపులకు తక్కువైతే అటువంటివాటికి 2 రూపాయలు రిఫండు చేయబడును కాని 10 పిలుపులకు రూపాయ చొప్పున చెల్లింపవలసియుండును. (అ. ప్రె.)

వెల్లింగ్టన్ సినిమా 953

24-10-25 శనివారము నుండి 26-10-25 సోమవారమువరకు

పతే డిటెక్టివ్ ఫోలిసు ఆట

ఇన్ టూ ది నెట్ కి వ వారము

4 భాగములు

మ్యూజిక్ కమిషనరు పోలీసుగారైన రిచర్డు ఇ. ఎన్. రైట్ గారిచే వ్రాయబడినది.

యూనివర్సల్ స్పెషల్ డ్రామా

40 హార్సు హాకిన్సు

5 భాగముల డ్రామా.

ఆయుర్వేద భూషణ నోరి రామశాస్త్రి

ఏ. కె. ఏ. సి. గారి దివ్యావధములు

సంతుకుసుమాకరము

తీరని దీర్ఘవ్యాధులన్నిటికిని అనుపాన భేదముతోవాడిన వాటిని ఖండించి నరములకైని వృద్ధిచేయునట్టి సుప్రసిద్ధమైన ఔషధరాజము. 20 మోతాదులుగల బుడ్డి 1 కి ధర రూ 5-0-0

భృంగామలకతైలము

నకల శోరోగములను, శస్త్రోగములను నివారించును. 6 ఔన్నులబుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-4-0

మేహోరి

నవీనముగ వచ్చినటువంటి, చిరకాలముగ బాధించుచున్న టువంటి సవా మేహవ్యాధులను నిర్మూలించుటలో అమోఘమైనది వెల బుడ్డి 1-కి రూ 2-8-0

విషూచి నివారిణి:

అను కలరా ఔషధముయొక్క అద్భుత గుణము మొదటి మోతాదుతోనే తెలియును. ప్రతి ఒక గృహమందును ముందొక బుడ్డిని తీసియుంచుటమంచిది. బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-0-0

పూర్తి క్యాటలాగునకు వ్రాసిన సంపెదము,
ఆయుర్వేద నిలయము, బెజవాడ.

లండనులోనున్న డాక్టరు మేరి కార్మికేల్ స్టాఫ్ఫు, డి. ఎస్. సి. పి. హెచ్. డి, ఫెల్లో ఆఫ్ ది యూనివర్సిటీ కళాశాల, వారిచే

నెస్టల్ నైసు-స్ట్రీ ఫురుష సాంగత్య విషయక గ్రంథము

ఈ పుస్తకమునందుగల స్త్రీ పురుష సాంగత్య విషయమై ప్రజలు తమ అభిప్రాయములను పూర్తిగా పడవచేపవియున్నారు: ఇందులోగల విషయములు:—

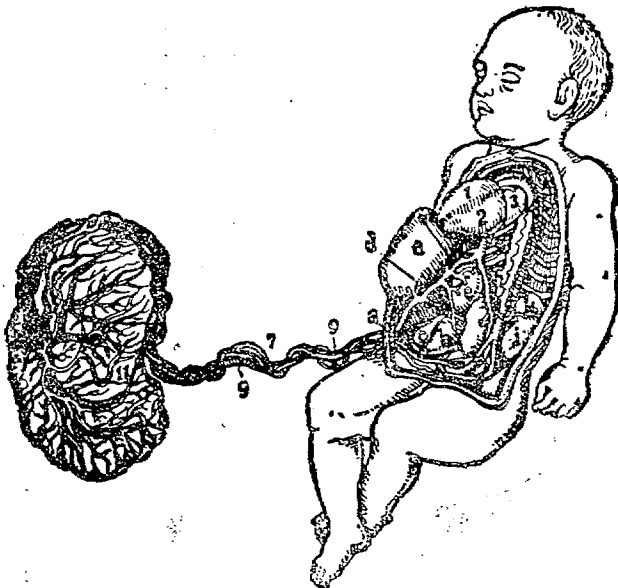


FIG. 9.—THE FERTILE

మొదటి భాగము:—వివాహము, దానిచే గలుగు లాభములు, ఎంత వయస్సులలో వివాహము చేసుకొనవలసినది. ఎట్టివారిని వరించవలసినది, ప్రేమ అనేకరకములక్రింద విభజించబడినది, వరించునప్పుడు పురుషుడు విస్తరించవలసిన విషయములు, వరించునప్పుడు స్త్రీ విస్తరించవలసిన విషయములు, స్త్రీ పురుష పుట్టుటకు సంబంధించిన శరీరాంతరవయవ కార్యము శరీర కార్యము, మోహముచేగలుగు మంచి పెబ్బరులు, ఇంద్రియనిగ్రహమునకు సంబంధించిన నిబంధనలు, బిడ్డలు—వారివాంఛనీయత, బుద్ధి కుశలతకు చేరిన నియమములు.

రెండవ భాగము:—భుజించుట, నూతనముగా గర్భముధరించుట, గర్భాశయము వృద్ధియగుట, గర్భము ధరించుచుండుకాలము, గర్భము—దానియొక్కచిహ్నములు, గర్భము నిలుచుట, గర్భకాలమందు గలుగు చిహ్నములు, ప్రసవము: ప్రసవానంతరము తల్లి ఆచరించవలసినవిధములు, బిడ్డను పెంచవలసిన నియమములు.

మూడవ భాగము:—తప్పలను నవరించుకొనుట. గర్భము, స్త్రీజాతికి సంబంధించినవ్యాధులు—వాటికి కారణములు, పురుషజాతికి సంబంధించిన వ్యాధులు వాటికికారణములు, ముష్టిమైధునము, వంధ్యత్వము, వపునకత్వము, వివాహానంతరము స్వాస్థ్యముగానుండుటకు కావలసినవిషయములు—వాటిని ఎట్లు పొందుట, సాయంకాలములందు నిద్ర, అపాయ మేమియు లేక పుట్టుకను అపుట, ఇవిగాక యిక్కడ తెలుపుటకు వీలుకానట్టి అనేక యితర ముఖ్యవిషయములకూడ ఇందులోగలవు. ఇందులో నివర్తనములకూడ గలవు.

అన్ని ఖండములందును ప్రసిద్ధిబడసినది. 10 విశేషభాషలందు తర్జుమాచేయబడినది. విషయములు బాగుగా తెలియునట్లును చదువునట్టివారికి ఉత్సాహముగా నుండునట్లును సాంకేతికభాష లేక మిక్కిలి విశేషముగా తెలియు భాషలో వ్రాయబడినది. 17 సార్లు ముద్రించబడినది. 481500 ప్రతులుఅమ్ముడు పోయినవి.

ఈ గ్రంథము ఆంగ్లభాషలో గలదు. ప్రతి 1 కి ధర రూ 6-0-0 లేక 10 ప్రింసులు. బ్రిటిష్ మెడికల్ జర్నల్ అభిప్రాయము:— వివాహితులకు వివాహము చేసుకొనబోవువారికి ఇది చాల ఉపయోగకరమైన గ్రంథము.

కేంబ్రిడ్జి రెవ్యూ అభిప్రాయము:— స్త్రీపురుషజాతికి సంబంధించిన గ్రంథము. ఆంగ్లప్రజలకు వివరముగా తెలియనట్లు వ్రాయబడినగ్రంథము దీనికంటె మించినదిలేదు.

ది న్యూయార్కువరల్డ్ అభిప్రాయము:—వివాహవిషయమై మన భాషలో విపులముగా తెలుపు లేవ్వతరమైన గ్రంథము

ది లాన్సెట్ అభిప్రాయము:—యిందులోగల నివర్తనములు మరియెచ్చటను దొరకుట దుష్టము.

ది డిమన్ లీడర్ అభిప్రాయము:—ప్రస్తుతము ప్రజలకు ముఖ్యముగా కావలసినగ్రంథము.

ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాసిన బడయగలరు.

THE INTERNATOINAL PUBLISHING COMPANY,
International Buildings, Ludhiana, (Punjab.)
Telegraph address: "Ipu" Ludhiana.

ఇండియా గజెటు

సిమ్లా, అక్టోబరు 28:—ఇప్పటి ఇండియా గజెటులో నీ దిగువరీతి ప్రకటించబడినది.

కానననిర్వాణశాఖ

అక్టోబరు మార్చులలోని మ్యూసిసిపాలిటీలలో పరిపాలన మరింతచక్కగా జరుగుటకై నిబంధనవివరములుగా ప్రకటింపబడినది.

భారతకాననసభలో మాంగ్ ట్యాక్సి తన సభ్యత్వము నకు రాజీనామా నిచ్చెను. 1926 జనవరి 4 లేదీలోగా వారిస్థానే మరియొకరి నెన్నుకొనవలసినదని బర్మా యూరపియనేతర నియోజకవర్గమువారు రడుగబడిరి.

మాంగ్ మాన్ అను మరియొక సభ్యుడుకూడ భారతకాననసభకు రాజీనామా నిచ్చెను.

ఆర్. యస్. మిట్టగారు తిరిగి బొంబాయి ప్రభుత్వము వారిసేవలో నున్నారు.

స్టేటుకాన్సిలు ఎన్నికల విషయమున మదరాసు రాజధాని లో ని యో జ క వ గ్ల ము వారు ని యో జ క ప ట్టీ ల ను తయారు చేయుటకై నిబంధనలు ప్రకటింపబడినవి. ఎన్నికలను జరుపు తీర్మానములకూడ ప్రకటింపబడినవి. 7 వ డిసెంబరులోగా స్టేటుకాన్సిలుకు సభ్యుని ఎన్నుకొనవలసినదని మధ్యరాష్ట్రనియోజకవర్గమువారి నడిగిరి నవంబరు 26 వ లేదీలోగా సభ్యుల నెన్నుకొనవలసినదని సంయుక్తరాష్ట్రములలో పెక్కు నియోజకవర్గములవారి నడిగిరి. అస్సాము మహమ్మదీయ నియోజకవర్గమువారు డిసెంబరు 11 లోగా ఒక సభ్యు నెన్నుకొనవలసి యున్నారు. బర్మాలో కొన్నినియోజకవర్గములవారు డిసెంబరు 8 లేదీలోగా సభ్యుల నెన్నుకొనవలసి యున్నారు.

హోము డిపార్టుమెంటు

ఆఫ్ గనిస్తానమునుండి మోటారులను తెచ్చుకొని హిందూ దేశమున తాత్కాలికముగ నుపయోగించుకొను విషయమున నిబంధనలు ప్రకటింపబడినవి.

గవర్నరు జెనరలు కార్యనిర్వాహకసభ శీతకాలమున ఢిల్లీలో సమావేశమగును.

రాజకీయ ఖైదీలయోగ్యతలను గురించి దీర్ఘముగా చర్చించిన పిమ్మట వెనుకటి జూలై 28 లేదిన గావించిన తీర్మానమును మార్పుటకు కారణము లేదనియు ప్రస్తుత పరిస్థితులలో అంతకంటె సందిచ్చుట ప్రజాక్షేమమునకు భంగకరమనియు ఇండియాదొరతనమువారు చెప్పిరి. సరిగా తీర్పుచెప్పిన పిమ్మట శిక్ష ననుభవించినవానికిని వేరములను తుమింపబడిన వానికిని యోగ్యతలేమి దోషమును తొలగింపవలసినదని డిసెంబరు 16 లేదిన భారత కాననసభలో పండిత షామలాల్ నెహ్రూగారు తొక తీర్మానమును గావించిన సంగతి తెలిసియుండవచ్చును. ఏకాననసభ ఎన్నికలకై న నిలువదలంచినవాడు ఆయా స్థానిక ప్రభుత్వములకు వ్రాసుకొని తనపైగల దోషములను తొలగింపునని అడుగవలసినదని జూలై నిబంధనలు చెప్పవచ్చునని ఒక తీర్మానములో ఇండియా దొరతనమువారు చెప్పుచున్నారు.

విదేశ రాజకీయశాఖ

లక్నో యింపీరియలు బ్యాంకుకు ప్రైజరరుగా నుండిన లాలా ఓమచంద్ టాండన్ గారి దుర్మఢత్వకై రాయస్థా మోబు దిరువమును తీసివేసిరి.

ఆర్థికశాఖ

సురీయరు సర్వీసులలోనున్నవారి దారిబత్రైపు ఖర్చులకు సంబంధించిన నిబంధనలు ప్రకటింపబడినవి. డిసెంబరు 1 వ లేదీలోగా విమర్శింపబడు నిమిత్తమై బొగ్గకానముక్రింద కొన్నినిబంధనల చిత్తు ప్రకటింపబడినది. 1926 జనవరి 15 లోగా విమర్శింపబడునిమిత్తమై వాణిజ్య నాకాకానముక్రిందను హైదరాబాద్ ప్రమాణికుల ఓషలకు సంబంధించియు చిత్తు నిబంధనలు ప్రకటింపబడినవి.

పోస్టుమారునుండి కోయబత్తూరు రైలునువేయుట నిమిత్తమై సర్వేచేయుటకు సాడింజియకా కై త్వేషిజంటుకు కై త్వే బోర్డువారు కాంక్షనిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీ స్వామి శ్రద్ధానందజీగారిరాక

ఇదివరకు ప్రకటింపబడిన ప్రకారము శ్రీ స్వామి శ్రద్ధానందజీగారు నవంబరు 2 లేదినగాక ఈనెల 31 వ లేదీ శనివారమునాడు చెన్నైకి వత్తురు. ఫిరచ్చట్ల నవంబరు 3 వ లేదీ రక్కుండి పిమ్మట మలబారు పోవుదురు. (ఆ. ప్రె.)

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

జులై 26-10-25

ఇరువదిగజముల "పిన్" ధరలు

కాకికొమ్మలు—22 X 22 మంగిసమార్కు— (ఎ) రు 10-8 (బి) రు 11-12-0 సరాసరికము రు 10-6.

కాకికొమ్మలు—22 X 22 వేరు రకములు (బి) రు 10-12, సరాసరికము రు 9-8.

తెలుపుము—1703 రు 15-6; గ్లాస్ 9000 రు 15-8; ఎల్. ఎల్. 73 రు 10-14; ఇ. సి. 73 రు 11-8; 88-888 రు 15-14; బి. సి. 73 రు 11-0; 7973 రు 11-0. 2903 రు 9-12; 8973 రు 11-0.

సూలు

40 నెంబరు, సీమ (5 పాల్ కట్టు) —ట్రాక్ రు 7-8-0, చలన రు 8-2; పచ్చరంగు రు 10-4; పడవ రు 9-5-6; కాళి రు 9-6; సవరన రు 9-3.

40 నెంబరు జపాను (పదిపానుల కట్టు) —నక్షత్రము రు 18-0.

60 నెంబరు సీమ (5 పాల్ కట్టు) —అడకతెర రు 19-2-6; నెలలి రు 18-14; "నెట్" రు 18-10; గొడ్డలి రు 11-8-6. గడ్డిబండి రు 11-2-6; ఎద్దు గడియారము రు 11-0; సింహము జేటకాడు రు 11-1-0; పెనసలు రు 11-0-0.

60 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు) — ధూగోళము రు 17-13; నీలంచేప రు 20-9-0.

లోహములు

ఇనుము:—తెల్లయిన చుట్టకమ్మిలు ఒక బారువకు ధర రు 28; రు 29.

ఇత్తడిరేకు:—ఇంగ్లీషు రు 256; జర్మను (డిట్ మాక్) రు 253; రాగిరేకు:— రు 280;

టిక్ రేకు:—(90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేస్ ఒకటికి) రు 18-14-0.

కలాయి పెంకురేకు:—24" నెట్ 6" 7" X రు 15-0; 8" రు 15-4; 10" రు 15-10.

సిమెంట్ పిపాకు వెల:—

నార్స్ ఆవుమార్కు. రు 10-8; "బస్-బే" రు 10-12-0. రంగులు హెడ్డెడ్ వైట్ పిపాధర

అలిజరైక్:—20% ఆవుమార్కు రు 72; 20% నాల్గు గట్టుములు రు 69;

"ట్రైకోమేట్ పాటాష్" హెడ్డెడ్ వైట్ ధర 88-0. చక్కెర

జావా సిద్ధము సరకుముట్టులు 1-కి 27-18-0

వాయిదాధరలు:— నవంబరు రు 26-12; డిసెంబరు రు 25-12;

వేరు సెనగనూనె

"గానుగ" రు 120; "నెస్" రు 115;

ఆముదము

రు 105 (గ్రామధర)

పదును చేసిన తోలు రతి 1 టిక్

| | మొదలు | వరకు |
|----------------------------------------|-----------|-----------|
| ఎద్దుతోలు (8 మొదలు 8½ రతులు) రు 0 15 4 | రు 0 15 4 | రు 0 15 9 |
| " (తేలిక) రు 1 2 0 | రు 1 2 0 | రు 1 2 6 |
| " తెంగుకూరు (8 మొదలు 8½) రు 0 15 6 | రు 0 15 6 | రు 0 1 0 |
| " (తేలికైన రకము) రు 1 2 6 | రు 1 2 6 | రు 1 2 9 |
| " (మట్టాడ) రు 0 15 6 | రు 0 15 6 | |
| " (విజయనగరం 7½ 7¾) రు 1 0 0 | రు 1 0 0 | రు 1 0 6 |
| " (వీలూరు 7 7½) రు 1 0 9 | రు 1 0 9 | |
| గోడతోలు రు 0 9 9 | రు 0 9 9 | రు 0 10 0 |
| గోడూడతోలు రు 1 0 0 | రు 1 0 0 | రు 1 1 0 |
| ఆవుమూడతోలు రు 1 11 0 | రు 1 11 0 | రు 1 12 0 |

ప్రకటన

బొంబాయి ప్రెసిడెంసీలోనున్న డిక్రీ ఎక్సిక్యూషను లును నడిపించుట, ఋణములను, రావలసిన బాకీలను వసూలు చేయుట మొదలగునవి మేము తీసుకొని పనిచేసెదము. మర ఘటన మిక్కిలి న్యాయమైనవి. వివాదములతో సహా నేడే ఈ దివసవిలాసము నకు వ్రాయును.

Mr. A. P. Patwardhan
434, Thakurdwar, Bombay NO

హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రి

భాగల్పూరులోనభ

మేము పాట్నానుండి భాగల్పూరు వెళ్లితిమి. భాగల్పూరులో జనగణ సభకు వెళ్ళు వేలమంది వచ్చిరి. ఆసభలో నేను హిందూ మహమ్మదీయ సమన్వయ గూర్చి చాలనేపు మాటలాడితిని. ఈవిషయమున నా పలుకుబడి యిప్పుడు లేనన్నను వారింకను నాతో చర్చించుచునే యుందురు. మాటిమాటికిని కొద్దిల కెక్కుట నాకిష్టము లేదు. పశుబలమువలననే పంచాయితీ వలననే పరిష్కరించుకొనవలె ననియే నా అభిప్రాయము. పంచాయితీ యిష్టములేదు గాన దొరతనము వారి సహాయమును కొరకుండ దుడుక్రలనే ప్రయోగింపుడని నేను తెలిపితిని. పారిపోవుట పిరికితనము. పిరికితనమువలన సంధి కుడరదు. దౌర్జన్యమును తొలగదు. పిరికితనముగూడ దౌర్జన్యమే. దానిని నడల్పుట చాలకష్టము. దౌర్జన్యబుద్ధి గల బలకాళికి బోధించి అహింసావ్రతుని జేయవచ్చును. కాని దౌర్జన్యబుద్ధిగల పిరికి పం ద ను స రి చే యు ట దు ర్లభ ము. పిల్లి పట్ట ఎలుకకు అహింస అసంభవము. ఎలుకకు దౌర్జన్య జ్ఞానము లేదు గాన అహింసాజ్ఞానమును కలుగదు. దిగంబరులగు స్త్రీలను చూడవలసి గుడ్డివానికి బోధించుట నంటిచే. 1921 లో నేనును మాలానా షేక్ తాలీగారును టెట్టియా అను గ్రామముకు పోతిమి. "పోలీసువారు మాయిండ్లను దోచుకొనిరి. మా స్త్రీలను బాధించిరి. దౌర్జన్యము చేయగూడదని మీరు బోధించి నందున మేము పారిపోతిమి." అని అచటి గ్రామస్థులు మాకెరిగించిరి. "అహింసయనగా నా అభిప్రాయ మడిగాదు. మీరు అటుల పారిపోగూడదు. మీ ప్రాణము పోవువరకును మీరు స్త్రీలను కాపాడవలెనుగాని మీరులుల పారిపోగూడదు. మీరు పోలీసు వారినికొట్టుగూడదు. ఖడ్గ సాహాయ్యమున ఆచరింపవలసిన కాపాడుట పాపమేగాని నిరాయుధులై శత్రువునకు హానితలపకుండ ఆచరింపవలసిన కాపాడుట ఉత్తమోత్తమము. పారిపోవుట మిక్కిలి అధమకార్యము." అని నేను తెలిపితిని. ప్రాణభీతిగల వారికి అహింసను బోధించుట అసాధ్యము. మాకు పోట్లాడుటకు యిష్టములేదు. మైత్రిని కలిగించుటకు శక్తి లేదు గాన ప్రాచీనకాలమునందు మహమ్మదీయులు చేసినటుల కొండగుహలకు పోవుటయే కర్తవ్యము. ఇప్పుడు కొండ గుహలకు పోవ వీలులేదుగాన స్వకార్యనిమగ్నులమగుటయే కర్తవ్యము. ఇతరుల మతములపట్ల గౌరవము కలవారుమాత్రమే అటుల చేయగలరు.

(మో. క. గాంధీ-ఎంగ్లయుండియా 15-10-25)

* * *

మోటునగలు

మణికట్టు మొదలు జాహుములము వరకును

కంకణములే.

మేము దేవఘరునుండి సిరిధాసువెళ్లి అటనుండి మోటారులో 26 మైళ్లదూరమున నున్న భార్గవేశ్వరు వెళ్లితిమి. అచట స్త్రీలు చేతులకు మిక్కిలి లావుపాటి కంకణములను బుజుముల వరకును గూడ పెట్టుకుందురు. చాల దళసరిగల పెద్దముక్కు పోగులను పెట్టుకొందురు. ముక్కుకట్టుగూడ తెగిపోవునంత లావుగా మాడంగుళముల మధ్యరేఖను కలిగి (డయామెటరు) యున్నది. వానిని పెట్టుకొనుటవలన చాల బాధయేగాని అంక మేమియును లేదు. చాల మురికిగూడ చేరియున్నది. నేను బాగుగా చూచితిని. ఇన్ని మోటునగలను పెట్టుకొనినవారిని మరచటనుగూడ చూడలేదు. కధివాడు స్త్రీలు మిక్కిలి బరువైన కడియములను కాలకు పెట్టుకొందురు. ఆస్త్రీల సభలో నేను వారి నగలనుగూర్చి నిశ్చయముగా మాటలాడితిని. అందు వలన వారికి కష్టముగా నుండేనెమో అని నేను తలచితినిగాని దేశబంధు నిధికి నేను ధనమును కొరసపును వారందరును నా చుట్టునుచేరి విస్తారముగానే ధనము నిచ్చిరి.

నగలనుగూర్చి ఒక్కొక్క సోదరితోను నేను వర్తన చెప్పితిని. ఆనగలను తీసివేయుచునెరిగితిని. వారందరును నవ్వును నా మాటల నాలకించిరి. కొందరు కొన్ని నగలనుగూడ నిచ్చిరి. శక్తిరాలంకారమునకును, సవ్యర్తనమునకును పరస్పరసంబంధ ముండు నేమో నాకు తెలియదు. అన్నిటి కంటెను సవ్యర్తనము ముఖ్యము. ఆరోగ్యము కొరకును మితవ్యయును కొరకునుగూడ నగలు మిక్కిలి తక్కువగా నుండవలెననియే నా అభిప్రాయము (మో. క. గాంధీ—ఎంగ్లయుండియా 15-10-26.)

విద్యాధిక వర్గములు

బీహారులో సంచారముచేయునపుడు

ఒకమిత్రుడు వ్రాసియుచ్చిన ప్రశ్నలు

(1) ప్ర— భారతదేశమునందలి విద్యాధికులు మీఉపదేశముల ప్రకారము నడుచుకొనుటలేదనియు మీయాజ్ఞల సతి క్రమించిరనియు మీరు నిందించుచుండురు. మీరు ఉద్యమమును ప్రారంభించినపుడే అసాధ్యములగు నియమములను విధించి వారిని పోద్రోలియుండలేదా?

ఉ— విద్యాధికులు నాయాజ్ఞల సతిక్రమించిరని నేను నిందించుచుంటినను విషయము నాకు తెలియదు. నేను వారి సచ్చచెప్పజాలక పోతిని మాత్రమే వ్రాసియుంటిని. నేను వారి నెన్నడును పోద్రోలేదు. సంస్కర్త ఎన్నడును పోద్రోలడు. సంస్కరణము నామోదించుచుండే అందరిని కొరును. తాను మొదట అనుసానమును ప్రారంభించును. సంస్కరణముయొక్క మేలును సంఘము గ్రహించువరకు నతడు వేరుగానేయుండును. ఆసంస్కరణ ప్రయోజనమును సంఘము గ్రహింపజాలనిచో సంస్కరణమునందు లోప ముకలనియే గ్రహింపవలసిన గాని సంఘమునందు లోపమున్నదని తలంపగూడదు. ఈసంస్కరణ మునందు కొరబడిన త్యాగములు సాధారణముగా విద్యాధికులకు అసాధ్యములేయై యుండును. కాని అట్టిత్యాగముల నొనరించిన అల్పసంఖ్యాకులు మాత్రము ప్రశంసనీయులే.

(2) ప్ర— జనసామాన్యము నాపక్షముననున్నచో విద్యాధికులు నాతో నేకీభవింపకపోయినను నేను లెక్కచేయను అని ఉద్యమారంభమును మీరు నుడివరిని నాకు జ్ఞాపకమున్నది. అదినిజమేయైనచో యిప్పుడు మీరు మిఅభిప్రాయములను మార్చుకొంటిరా? అటులైనచో విద్యాధికులుగూడ మీతో నేకీభవింపుటకు మీ రేమిచేయదలచిరి?

ఉ— నేనులుల నెన్నడును నుడివియుండను. సంస్కర్త అటుల చెప్పజాలడు. సామాన్యప్రజలు అసహాయమును తత్వమును సరిగాగ్రహించి అనుసానమునకు తెచ్చినచో విద్యాధికులు సహాయము చేయకున్ననుగూడ స్వరాజ్యము లభించునని నేను వెనుకను చెప్పియుంటిని యిప్పుడును చెప్పెదను. జనసామాన్యము ముఖ్యముగా మిల్లబట్టలను విదేశీబట్టలను బహిష్కరించి నూలు వడుకవలెను ఖద్దరు కట్టనొను. ఈసులభకార్యమును గూడ విద్యాధికుల సహాయము లేకుండ జనసామాన్యము చేయజాలని దురవస్థ మనదేశమున కిప్పుడు సంప్రాప్తమైనది. విద్యాధికులలో వందలకొలదిగాస్త్రీలును పురుషులునుగూడ తోడ్పడుటవలననే యింతమాత్రమైనను వ్యాపింపగలిగెను. అందులకు నేను వారి కందరికిని చాల కృతజ్ఞుడను. విద్యాధికులలో హెచ్చుమంది ఖద్దరును బహిష్కరించుటయే ఖద్దరు చురుకుగాను హెచ్చుగాను వ్యాపింపకుండుటకు కారణము.

(3) ప్ర— సామాన్యప్రజలు మీయందొక వెర్రిభక్తి గలిగి ఉరక మిమ్ములను ప్రశంసించుటతోనే తృప్తిపొందెదరా? లేక మీఆదేశముల ప్రకారము నడుచుకొనుటకు గూడ పనికి ధైర్యమున్నారా?

ఉ— వారికి నాసలహాలపై మనఃపూర్వకముగ నమ్మ ముగలుగుగాని వానిని నెరవేర్చుటకు వలయు దీక్షయే లోపము "మీరు చెప్పవిషయముల నన్నిటిని మేము బాగుగా గ్రహించి తిమిగాని వానిని నెరవేర్చుటకు వలయు మనోబలము మాకులే కుండనున్నది. మేము అవ్యష్టపీనులముగా నున్నాము. మాకని మనశ్చక్తినిగూడ నొసంగు"డని వేలకొలదిమంది నాకెరిగించిరి. అట్టిశక్తి నాకుండినచో నే నిదివరకే ప్రజలను నాదారికి తెచ్చి యుండును. కాని నేనీవిషయమున అసమర్థుడను. అట్టిశక్తి భగవంతుడు తప్ప మరెవ్వరు నియ్యజాలరు.

(4) ప్ర— ప్రజలు ఎన్నటికినను కట్టుబాటుకు 2 ధృతై కాసనోల్లంఘనమును సరిగా నెరవేర్చగలవారగుదురా? కొంత పని జరుగనంతలో ఉద్రేకము మిలిమిరి ప్రజలు చెలరేగి ప్రతి రాజకీయ ఉద్యమమును రూపుమాపుచుండుట అనుభవోద్ధము కాదా?

ఉ— దౌర్జన్యమునకు ప్రజలను సిగ్గుచేయుటకంటె సమష్టికాసనోల్లంఘనమునకు సిద్ధపరుచుట సులభమే. తాత్కాలిక ఏకదేశోద్రేకవిజృంభణమునకును సార్వజనిక సమష్టి దౌర్జన్యమునకును చాల భేదమున్నది. భారతదేశమును జర్మనీనెరటి యోగప్రధానదేశముగా చేయగోరినచో కొన్ని శతాబ్దములకైనను అది సాగుటకష్టమే యగును. అటుగాక ప్రతిపక్షములు కష్టములను కలిగించినపుడు ప్రతీకారము చేయకుండ సహించు నటుల చేయుట అంతకష్టమైన పనికాదు. 1921 లో భాగల్పూరు

యి, చారిత్రాత్మకముగా కొన్ని స్థలములలో కొంత దౌర్జన్యము కలిగినను దేశములలో హెచ్చుమంది కట్టుబాటుకు బద్ధులై యుండగలరని బాగుగా స్పష్టమైనది. కాని అదియైన త్వరలో నెరవేరునను నమ్మకము నాకంతమాత్రమును లేదు. ఎన్నటికైన మనదేశమునకు స్వరాజ్యము రావలెనని జనసామాన్యమును కాననోల్లంఘమునకు సంసిద్ధులను గావించుటయే ముఖ్యకర్తవ్యము. ఈవిధానికి జనసామాన్యమునందు నమ్మకములేదని స్పష్టమగుచున్నది. ఇతనికి సహనశక్తి చాలతక్కువ. మనము జనసామాన్యముతో కలిసిమెలిసియుండ నారంభించిన దెన్నడు? ఇంతలోనే యిటుల వారవిధేయులు ఉండేటటులు అని నిందించుటయే జిహ్వాదుము? జనసామాన్య మిట్టిస్థితిలో నుండుటకు అధికమగు బాధ్యత మనదేగాని వారిదిగాదు. నేడు నేను బీహారులో సంచారము చేయుటలోగూడ నాకది స్పష్టముగా తెలియుచు నేయున్నది. నాఅలోగ్యము సరిగాలేనందున ప్రజల ఒత్తిడిని సహించగల స్థితిలో నేనిపుడు లేనని గ్రహించి స్థానికనాయకులు ప్రతివోటును ప్రజలకు బోధించుచున్నారు. ప్రతివోటును ప్రజలు నేలకొదిలిగా చేరినను ఎట్టి ఒత్తిడియును ఎట్టిరొదయును లేకేండ్ కడు శాంతముగా మెలగుచున్నారు. దానినిచూడగా నాకు మిక్కిలి ఆశ్చర్యము కలిగినది. ప్రజలతో కలిసిమెలిసియుండు నాయకుల కందరికిని యిది అనుభవసిద్ధమే.

(5) ప్ర—ప్రజలలో కట్టుబాటును కలిగించుట లేని సాధనము.

ఉ—స్వార్థపరత్వము లేకుండ నాయకులు ప్రజలకు నేపథ్యములయే. అందులకు ఖద్దరుప్రచారమే ముఖ్యసాధనము.

(6) ప్ర—కాంగ్రెసు సంఘములలో అయోగ్యులు చాలమంది చేరిన మిఠెరుగుదురా? వారిని తొలగించుటెట్లు?

ఉ—అట్టివారు చేరిన సేనరుగుదును. ఇది దురదృష్టమేగాని ప్రజాసత్తా సంస్థల కన్నిటికినిగూడ యీ అనర్థకము తప్పదు. దీనినిగూర్చి నేనుగాని మరేవ్యక్తిగాని ఒంటరిగా ఏమియును చేయజాలదు. యోగ్యులమని తలచువా రందరును కలిసి పనిచేయుటయే కర్తవ్యము.

(7) ప్ర—చాలమంది మిత్రద్రవ్యమున చేరుటకు జీవ బాధారములను వృత్తులను పరిత్యజించిరి. ఇపుడు వారిని బంధువర్గము పోషింపవలసిన గతి కలిగినది! అట్టివారిగతి యేమి? వారు నిరాధారులుగా నున్నారు.

ఉ—ఈతని అభిప్రాయముతో నేనేకీభవింపజాలను. చాలకష్టములకు పాలైనవారు కొంతమంది కలరు. వారు ప్రస్తుత స్థితికి తగినటుల అలవాటులను మార్చుకొనజాలకున్నారు. వ్యయములను తగ్గించుకొనజాలకున్నారు. అట్టివారు మరల వృత్తులనవలంబించుట కంగీకరింపక అటులకష్టపడుటకే సమ్మతించిరి. అట్టివారికి బంధుమిత్రులు సహాయము చేయుచున్నారు. అందువలన వారి కెట్టి అవమానమును లేదు.

(8) ప్ర—అట్టివారిని వారితటుంబములను పోషించుట కొక దేశీయనిధి నేర్పరచి ధర్మకర్తల అధినమున నుంచవలదా?

ఉ—అందులకు నేనంగీకరింపను. దానివలన సోమరులు చాలమంది యేర్పడుదురు. అట్టివారందఱును కాంగ్రెసు సంబంధములగు శాఖలలో చేరి జీతముపుచ్చుకొని పనిచేయుచుండుటయే ఉత్తమము.

(9) ప్ర—కానసభలలో స్వరాజ్యపక్షమునకు సర్వముక్త్యాహారీ నిమిత్తులు న్యాయముగనా? “కాంగ్రెసువారు చేయునట్టి తీర్మానములకు మేము బద్ధులముకాము. అట్టినిర్బంధము కలిగినచో కాంగ్రెసు నే వదలిపోయెదమని” యిట్టివల వారి నాయకులు కొందరు నుడువలేదా?

ఉ—అది సర్వముక్త్యాహారీకాదు. కాంగ్రెసువారు చేయుతీర్మానములకు స్వరాజ్యపక్షమువారు బద్ధులగుదు రను నమ్మకము నాకు పూర్తిగానున్నది.

(10) ప్ర—మీరు కాంగ్రెసును స్వరాజ్యపక్షమువారికి వశపరచి కాంగ్రెసుకు అనుబంధముగా స్థిరపరచుకొను మీర్చరచితిరిగాన నూలువడుకుట కాంగ్రెసులో అముఖ్యకార్యమే యగును. వెనుకటివలె ముఖ్యకార్యము కాజాలదు. కావున మీరు కాంగ్రెసును వదలివేయుచున్నారన్నమాటయే. గయలో స్వరాజ్యపక్షమువారు తిరుగబడినపుడు గూడ మీపద్ధతిని వదలకుండ నున్న వారి నందరిని మీరిపుడు దిగనాడుటలేదా?

ఉ—కాంగ్రెసును ఒకరికి వశపరచుటకు నాకెట్టివాక్కును లేదుగాన నేనటుల చేయులేదు. కాంగ్రెసువారు స్వరాజ్యపక్షమునకు తోడ్పడినచో కాంగ్రెసును వారంతమాత్రమును వశపరచుకొనజాలరు. నిర్మాణవిధానము కాంగ్రెసులో అముఖ్యకార్యము కాబోదనియే నేను నమ్మెదను. కానసంఘముల పనికి నిర్మాణవిధానముతో సమానప్రాముఖ్యత మాత్రమే పాటూలో నొసంగబడెను. ఖద్దరునిధియును ప్రజానిధియును మేర్పరచ

బడెను. కాంగ్రెసువారు తంతుకారక సంఘము నాదరించుచు న్నుతకాలమును నేను కాంగ్రెసును వదలివినని అనగూడదు. నేనెవ్వరినిగూడ దిగనాడుటలేదు. కానసభలలో వమ్మకము లేనివారును రాట్టుమునందే నమ్మకముకలవారును గూడ తంతుకారకసంఘమున చేరినవచ్చును.

(11) ప్ర—స్వరాజ్యపక్షమువారి పుడు చెప్పచున్నటుల చేయజాలకపోయినచో ఖద్దరుగాక మరేమైన సాధనమున్నదా?

ఉ—దేశీయులు దౌర్జన్యమునకైనను కాననోల్లంఘనమునకైనను సిద్ధులైనగాని స్వరాజ్యమురాదు. దౌర్జన్యమునకు దేశీయులను సిద్ధపరుచుట అసంభవముగాన దానియందు నాకెట్టి నమ్మకమును లేదు. ప్రజలలో నిర్మాణసామర్థ్యమును హెచ్చించుటవలననే వారు కాననోల్లంఘనమునకు సంసిద్ధులగుదురు. కావున అందులకు ముఖ్యసాధనమును రాట్టుమునందే నాకు గట్టి నమ్మకమున్నది. (మో. క. గాంధీ-ఎంగుయిండియా 1-105-25)

* * * * *

మావూరిలు

బీహారులో ఒకజాతివైశ్యులు

వీరి నే మాధురీలందురు. వీరు వెనుక మధురాదేశమునుండి బీహారుకు పోయినర ప్రతిజిలరు. ఖార్దజేహలో వీరిని నేను చూచిరిని. వీరు వైశ్యులు. వీరిలో చాలమంది సంపన్నులు కలరు. వీరికి వాణిజ్యమే ముఖ్యవృత్తి. వీరిలో దీక్షగల సంస్కర్తలుగూడ పలువురున్నారు. వారు ఖద్దరునే కట్టుచు న్నారు. అదివరకు మధ్య మాంసముల నుపయోగించుచుండినను యిపుడు పూర్తిగా వదలివేసిరి. వారు నాకు సన్మానపత్రము నొసగిరి. “అత్యుత్తమ అహాయోగ్యమము ముఖ్యసాధనమని మేము గ్రహించితిమి. దానివలన మాసంఘమున గొప్పమార్పు కలిగినది.” అనివారు వ్రాసిరి. వారు రాజకీయములలో అంతగా చేరరుగాని సంఘమున చాల మార్పులను చేసిరి. సంధ్యాలలో గూడ చాల సంఘసంస్కరణము జరిగినదని తెలిసినది. వారిలో చాలమంది త్రాగుడును పూర్తిగా వదలివేసిరి. (మో||క|| గాంధీ-ఎంగుయిండియా 15-10-25)

హిందూజాతి

ఈజిప్టు మంత్రినుండి తంతివార్త

కలకత్తా, ఆగ్స్ట్ 28—కేంద్ర ఖిలాఫతు సంఘాధ్యక్షుడు మాలానా అబ్దుల్ కలాం అజన్ గారికి యీజిప్టు ప్రధానమంత్రి యాహియా యిబ్రహీంగారినుండి అజదుగా రిదివరకు ఈజిప్టు రాజునకు పంపిన తంతికి వంద న ము ల ర్పించుచు నిట్లా క తం తి న చెప్పెను:—“హిందూజాతి పరిస్థితులను గూర్చి మీరు తంతిలో తెచ్చిన ఉన్నతభావములు ప్రపంచములో ప్రతిమహావ్యధియునికిని ఉండెడివే. (ఆ. ప్రె.)



బీజ్ బంద్:—వీరైపోయిన వీర్యమును గట్టిపరచుటకు లోకప్రసిద్ధి తెందినది. స్వప్నమందుగాని మాత్రముతోగాని వీర్యము స్థిరముగనున్న యెడల తక్షణం నిలిపివేయును. ముసలితనమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి యౌవనమొసంగును. ఎంతటిహీనుని కయినను రెండుగంటలలో నరములకు బలము నిచ్చి సంసారముఖము అనుభవించనట్లు జేసి సంతానవంతులగుజేయును. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మాత్రలు సీ|| 1-కి 2-0-0. వి. పి. చార్లి వేరు.

ఆర్య వైద్యాశ్రమం,

18, బై రాగమతంపేధి, మద్రాసు.

సక్సన్ దంతచూరము:—పల్ల వ్యాధిలకు పోగొట్టుటకుఇదిదోమంచి జైవధము. 1 డజను రూ 1-4-0.

టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి,

నెం. 1 అలంగా త్రస్టిశిల్పిది తిరునల్కైజి మదరాసు.

ఆయుర్వేదాషధ రత్నాకరమ్

అపూర్వ అత్యద్భుతగ్రంథము

కొద్దికోజులువరకు వెల 8-0-0.

2046

శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి

ప్రిన్సిపాల్ ఆంధ్రు నీయర్ డాక్టరు, బెజవాడ.

13 వ ఆర్యవైశ్యమహాసభ

రాబోవు డిసెంబరుమాసమునందు చెన్ననగరమున జరుగనున్నది. ఈమహాసభా నిబంధనలప్రకారము రాజ్యాంగవిషయములేవియు సభయందు చర్చింపబడవు. కాన సాంఘిక, నీతి, మతాచారములను గురించియు, కృషి, వాణిజ్య, పారిశ్రామిక, విద్యావిషయములను గురించియు తీర్మానములు గావింపబడును.

కనుక మహాసభకు అగ్రాసనాధిపతిగా నుండదగినవారు వేదోక్తవిధానమును తెలిసినవారును, సాంఘిక, మతాచారములను చక్కగా నెఱిగినవారును, కృషి, వాణిజ్యాది విశేషముల తెలిసినవారును, సంస్కృతాంగ్రాంక్షేయ విద్యావిశారదులును, శిష్టాచార సంపన్నులును, కులచారములను పోషించుచున్నవారును, అని నేను వేరుగవ్రాయ నక్కరలేదు. ఆహ్వానసంఘమువారు నిజాంరాష్ట్రమునుండి అధ్యక్షుల నెన్నుకొనవలెనని నూచించియుండిరి. నిజాంరాష్ట్రమునుండి మనకు అట్టివారు లభింపవలయును.

అయితే స్థాయి సంఘ నిబంధనల ప్రకారము రాజధాని ఖంవవాసులు లేవు తేలిమ్యాఖండములనుంచి యెచ్చోటివారి నైనను తీసికొనవచ్చును.

అట్లు యితర ఖండములనుండి అధ్యక్షుల నెన్నుకొనుటకు ఆహ్వానసంఘమువారు రొప్పుకొనుచో బెజవాడ వాస్తవ్యులగు బ్రహ్మశ్రీ తూనుగుంట్ల రామస్వామిశ్రేష్ఠి బి. యే. బి. యల్ గారు అన్నివిధముల సమర్థులయియు, ముఖ్యముగా తగియున్నారనియు నేను నొక్కివక్కుణించుచున్నాను. ఆహ్వానసంఘమువారు వీరిని తప్పక యెన్నుకొనవలయునని నేను ముఖ్యముగా ప్రార్థించుచున్నాను. వారు అంగీకరించినయెడల అది మన భాగ్యవిశేషమని కూడా చెప్పగలను. వారు వకలు వృత్తిని చాలాకాలము క్రిందటనే వదిలి యశాశాస్త్ర ప్రకారము గృహస్థాశ్రమమును నడుపుచున్నారు. నియమముల ననుసరించి తమ పుత్రికా పుత్రులకు బ్రహ్మచర్యాశ్రమవర్ధతులను బోధించి వైశ్యులకు, లోకమునకు మార్గదర్శులుగా నున్నారనిన యతిశయోక్తికాదు. ఈమహాసభయే మన మహాసభ కధ్యక్షులగు నుండుట లభించిన వన సంఘమునకేగాక, ద్విజులకేగాక, హిందూమతావలంబులకేగాక, భారతీయులకేగాక ప్రపంచములోని అన్ని జాతులవారికి గూడ సరియైన చక్కని సందేశము నీయజాలినవారని నేను దృఢముగా చెప్పుచున్నాను. భారతీయులలో కెల్ల మహాత్మాగాంధీగా రెంతటి ప్రాధాన్యస్థానము నలంకరించుచున్నారో ఆంగ్ల వైశ్యులలో కెల్ల అంతటి ధౌన్యత్వస్థానము నలంకరింపగలవారి రామస్వామిశ్రేష్ఠిగారే యని చెప్పిన యతిశయోక్తికాదు; గనుక వీరిని సభాధ్యక్షులనుగా యెన్నుకొనుట ఆహ్వాన సంఘమువారి ప్రధానకర్తవ్యమని నేను భావించుచున్నాను.

ఈమహాసభయే లాప్సకొననిచో ఆధునికపద్ధతుల ననుసరించి దేశహితైక కార్యములందు, స్వసంఘాధరణకు అభిమానముతో లెక్క కెక్కడుగ ధనమును వెచ్చించి కృషిచేయుచుండిన మహారాజరాజశ్రీ నాశం రామలింగశ్రేష్ఠిగారి నెన్నుకొనవలయునని నేను ఆహ్వాన సంఘమువారికి నూచించుచున్నాడను.

నిజాంరాష్ట్రవాసులేయుండవలయునని ముందుగా తీర్మానించుట సంభావ్యము కాదని నాతలంపు.

మహాసభను డిసెంబరు 27, 28, 29 లేదులందు జరుపుటకు తీర్మానించినట్లు ఆహ్వానసంఘమువారు ప్రచురించినారు. ఈతేదీలు కొందరికి అననుకూలముగా నుండునేమోనని నేనూ హించుచున్నాను. ఎందు కన ఆతేదీలుండే భానుపురమునందు దేశీయ మహాసభ జరుగును. రెండు సభలకు వెళ్లదలవిన వైశ్య సోదరులు యేదేని యొకసభను కోలుపోవలసియుండును. కాన ఆహ్వానసంఘమువారు పురరాలోచించి మహాసభను డిసెంబరు 10 లేదిలోగా పూర్తియగుటకుల కార్యక్రమము నిర్ణయించిన బాగుండునని సలహా నిచ్చుచున్నాను.

ఆహ్వానసంఘమువారు వెంటనే చిత్తుతీర్మానములను తయారుచేసి త్వరలో ప్రకటింపప్రార్థితులు.

డో|| వెం. శ్రేష్ఠి

వేటపాలెము

తాత్కాలిక యుద్ధవిరామదినోత్సవము

సందర్భమున స్మృత్యములు మున్నగునవి యుండరాదని యు అట్టివి ఎచ్చటను జరుగనియరాదని నెంటుమార్తెను మతాచార్యుడు చెలియజేసెను. అతి నిర్మలముగ కృతజ్ఞతతో ఆదినమును జరుపవలె సన్నిధి.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర య మ హా స భ

సమాధాన, సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య శాసనోల్లంఘన తీర్మానము

లా మో దిం ప బ డు ట

నా య కు ల ఉ పన్యా స ము లు

అ ధ్యక్షు ని అం తో వ న్యా స ము

రా బో వు స భ వ లూ రు లో జ రు గు ను

(ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

బందరు 25-10-25

(ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

నేటి ఆంధ్ర రాష్ట్ర మహాసభయందు రాజీ తీర్మానము అత్యధిక సంఖ్యాబలచే సంగీకరింపబడినది. 73 అనుకూలము. 4 ప్రతికూలము.

2. "పాట్నా తీర్మానములలో మొదటి తీర్మానమును యీసభవారు అంగీకరించుచు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము లు, కాంగ్రెసు సభ్యులను శాసనసభలకు అభ్యర్థింపగ నిలువబెట్టి వనిచేయుటకు రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘములకు కాన్పూరు కాంగ్రెసువారు అధికార మివ్వవలెననియు శాసనసభ్యులు మంత్రి పదవులనుగాని యేవిధమయిన ప్రభుత్వ నియంత్రణసభ్యత్వములనుగాని, దీర్ఘకాలములనుగాని, అంగీకరింపకుండుటకును అధికారుల గౌరవార్థమియ్యబడు విందులలో పాల్గొనకుండుటకును బట్టెట్లును ప్రోత్సేయింపబడుచు ద్వంద్వప్రభుత్వమును అంతరింపచేయుటకును వీలయినంతవరకు శాసనసభలలో ప్రతిఘటనములు కావించుకొని అభిలభ్యత కాంగ్రెసు సంఘములవారికి అవసరమని తోచినపుడు శాసన సభ్యులు రాజీనామా నివృత్తుకును శాసనసభ్యులకు కాన్పూరు కాంగ్రెసువారు అజ్ఞానివ్యవహారముననియు అప్పటిపటికి కాంగ్రెసు పక్షపు శాసన సభ్యుల కిత్తయినను అవసరమగు అజ్ఞులను అభిలభ్యత కాంగ్రెసు సంఘమువారు చేయుటకు అధికార మివ్వవలయుననియు యీ సభవారు కాన్పూరు కాంగ్రెసువారికి శిఫార్సుచేయుచున్నారు"

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు తీర్మానమును నుపపాదించుచు నిట్లు మాట్లాడిరి. కాంగ్రెసులో స్వరాజ్యవాదులు లేదెవరు లను చెందు పక్షములు బయల్పడలి అందు వాద ప్రతి వాదములు కక్షలు గలిగినవి. అదియునుగాక బాక్సోలీ తీర్మానము మొట్టమొదట ప్రతిపాదించబడినప్పటినుండియు, దేశములో నిజమైన రాజకీయోద్యమము అడుగుంటినదని కొందరును, మరికొందరు బాక్సోలీ తీర్మానమే యుక్తమనియు తలంచుచున్నారు. ఇప్పటి కనేక రాజీ లిరువురకు జరిగి కాంగ్రెసు తరపున స్వరాజ్యపక్షమువారి యభిప్రాయానుగుణ్యముగ రాజకీయ విధానమును నడిపించుట కసజ్జబాందినాకు. కాని కాంగ్రెసు స్వయముగ రాజకీయ విషయములో జోక్యము గలిగించుకొనక నిర్మాణ కార్యక్రమము కేయుటకు బూనుకొనినవి. ఇదియును మరి చెందు పక్షములకును సంయోగము గురుగుత్తుకై పాట్నాలో గాంధీ సేహార్సాల రాజీతీర్మానములు గావించి వహాత్ముడు ప్రత్యేకముగ నూనబడకు సంఘమును ఏర్పరచినారు. గాంధీ మహాత్ముడు తనసహ జౌదార్యమును గవ్వరచి కాంగ్రెసున కభ్యర్థుడై యుండియు స్వరాజ్య పక్షమువారికి తోడ్పడుట కంగీకరించి నూనబడకు సంఘమును కాంగ్రెసునందు భాగముగనుంచి పని కేయ సంకల్పించిరి. కాంగ్రెసునందు స్వరాజ్యపక్షమువారి ధిక సంఖ్యాబలయుండి రాజకీయ విధానమునకు వారే నిర్ణేతలై యున్నారు. ఇతి చాల అసంగతము. పేరుకు కాంగ్రెసు, కాని అందలి కార్యక్రమ విధానమును నిర్ణయించు వాగొకపక్షమువారు మాత్రమే. వినను ఉభయపక్షములవారు గావించుకొనిన తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ బోరారు. కాని రాజీయందు కొన్ని అసంగతములు గలవు. పాట్నా తీర్మానమునందలి బి. క్లాసునకు మార్పును ఈతీర్మానము నూచించుచున్నది. కాంగ్రెసు తరపున జరుగు విధానమును బయటనుండి వేరొకవారు నూచించుటకంటె కాంగ్రెసువారే నిర్ధారణ కేయవలెనని దీని సారాంశము. కాంగ్రెసువారే ఈ సిద్ధాంతము సంగీకరించుకొనిన స్వరాజ్యపక్షమువారిక క్రిందికి దిగిపోవుదురను భయము క్షురకులకు ఉండును. ఈతీర్మానము సంగీకరించిన స్వరాజ్యపక్ష ఇతరులును వారికి వీలైన సహాయము కేయుటకును, స్వరాజ్య పక్షమువారు కట్టబెట్టుటకు లోబడియుండుటకు వీలగును.

కాంగ్రెసు వారందరి అభిప్రాయ ప్రకారమే కాంగ్రెసు విధానము జరుగవలెను గాని ఒక ప్రత్యేక పక్షపు అభిప్రాయ ప్రకారము జరుగరాదు. కాంగ్రెసు తల్లి సంస్థను అట్టి తల్లి ముఖత దైన క్లెరకు ఆవేశము రావలెనుగాని వేరుగరాదు.

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు తాము స్వరాజ్య సభ్యులందు కేరలేననియు, శాసనసభలకు వెళ్లవారు గారనియు వినను తాము పాట్నా తీర్మానము నామోదించుచున్నాము గాన తీర్మానమును బలపరచుచున్నామనిరి. స్వరాజ్యపక్షేతరులు శాసనసభా ప్రవేశము నమునకు విరుద్ధముగ ప్రచారము కేయ వీలులేదు. కాంగ్రెసు వారు శాసనసభలందు ప్రవేశింప నెంచిన స్వరాజ్యపక్షము ద్వారా నే పో వ రె ను. సంయోగము కొరకగు తీర్మానములను నిరాకరించరాదు. తమ చేతిలోనుంచి అధికారము పోయిన కాంగ్రెసు కార్యక్రమము స్వరాజ్యపక్షమువారు మార్చెదరని ఇతరులు భయపడుచున్నారు. అందులకై కొన్ని పక్షములలో రాజీ తీర్మానము గావించినారు. కాంగ్రెసు అధిపత్యముక్రిందనే స్వరాజ్యపక్షము వారు నడుచుకొనవలెను. చెందుపక్షముల వారికుండు అపనమ్మకములు పోవుటకే ఈతీర్మానము, కాంగ్రెసు దీని నామోదించిన అపాహులు తొలగను. కాంగ్రెసు ముఖతమట్లు ఏదేశమైనను దేశీయులను సరింపవలెను. స్వరాజ్యపక్షమువారికి సాయముచేయుటాన శ్యక్తమైనను ఎవరిభర్తృమును వారు వదలుకొనజాలరు. ఈతీర్మానము పాట్నా తీర్మానముకంటె కొంచెము ముందుబోయినది. కాన్పూరు కాంగ్రెసునందు దీని నామోదించుటకు గోరుచున్నాను. కాన అందరు అంగీకరించవలెను.

సవరణ

ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్యగారు

"పాట్నాలో జరిగిన అభిలభ్యత కాంగ్రెసు సంఘము వారి మొదటి తీర్మానమును ఈసభ వారంగీకరించుచున్నారు" అను సవరణను దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు పాదించుచు నిట్లు మాట్లాడిరి.

"రానున్న కాన్పూరు కాంగ్రెసుసంఘమువారికి విశేషాంశములు, ఆసాధ్యమైన దుర్నిమిత్రములు మున్నగునవి ప్రాంతికసభలు సలహా నొసంగవచ్చును. ఆ మహాసభకు ఆంధ్రదేశ ప్రతినిధులు నాయకులు వెల్లి తమ కష్టనిష్ఠురములు చెప్పకొనవచ్చును. చర్చితచర్చాములగు విషయములను చర్చ చేయుటలో ప్రయోజనములేరు. ఇరువురు పక్షములకు సంశయము లున్నవని కా. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు చెప్పినారు. కొన్ని కొన్ని చోట్ల అభ్యర్థుల నిలువబెట్టే సంబంధములో కాంగ్రెసు తరపునను కొందరు స్వరాజ్యపక్షము తరపునను వచ్చుట తుస్థించుచున్నదని చెప్పినారు. స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసుకు ప్రధానఅవయవమును అంతర్భాగమును వినవిషయమును స్వరాజ్యపక్షేతరులు మరచుచున్నారు. స్వరాజ్య కాంగ్రెసు పక్షములను వేరు కేయరారు. ప్రభుత్వసంస్థలు దుర్బలములు, అచటకేవలము పూర్వచార పరాయణులగు నిరాకరణవాదుల సాత్వికము బనికరారు. ఎట్టి సంశయములైనను విశ్చేసము చేయుటకే గాంధీమహాత్ములవారి పాట్నా తీర్మానమును గావించినారు.

మంత్రి పదవుల సంగీకరించెదరని తలంచు మధ్యరాష్ట్రముల స్వరాజ్యపక్షమువారే తండ్రిగారి చర్యను మిగల ఖండించి నారు. కావున ఎవరును సందియపడుటకు తావులేదు. కావున తప్పక పాట్నా తీర్మానము నామోదించి మహాత్ముని నాయకత్వమును శిరసావహించుడు. దానికి భిన్నముగ ప్రవర్తించుటకు బల్కిరి.

భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు

భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు సవరణను బలపరచుచు కాంగ్రెసులో అన్ని పక్షములవారికి తావుగలదని పల్కిరి. ఏపక్షము అధిక సంఖ్యాబలమైన వారి యభిప్రాయము ప్రకారము జరుగును. స్వరాజ్యపక్షమువారా అభ్యర్థులను నిలుపునది కాంగ్రెసువారా? కాంగ్రెసు శాసనసభల కభ్యర్థుల నిలువనాజ్ఞ నొసంగిన నోచేందవారు కాంగ్రెసునుండి వీడవలసినదే. కాంగ్రెసులోఉండి కాంగ్రెసు అజ్ఞను శిరసావహించక తప్పదు. స్వరాజ్యపక్షములో లోపములుండిన కాంగ్రెసునంతయు నింధింపబనిలేదు కాని కాంగ్రెసు అభ్యర్థుల నిలిపినవారిలో జరుగు అక్రమములకు కాంగ్రెసు బాధ్యురాలగును. తల్లి సంస్థాత్మిక పోరారు. విదేశములందువలెనే పక్షములు జనించి బలయుతములై దేశమును నడిపించవచ్చును. మరియొకటి. హిందూ మహమ్మదీయ సమన్వయ దీనికి సంబంధముగలదు. బెంగాలులో హిందూమహమ్మదీయుల కొక రాజీనామా స్వరాజ్యపక్షము తరపున జరిగినది. కాంగ్రెసు ఇంతవరకు దాని సంగీకరింపలేదు. కాంగ్రెసు అభ్యర్థుల నిలిపినచో అధికసంఖ్యాబలము హిందువులై నందున స్వభావవిరుద్ధముగ హిందువులే అత్యధిక సంఖ్యాబలమగునై మహమ్మదీయుల సంస్కృతి కేంద్రమవును. వీమ్ముట ఫలితములు మిలూహింపవచ్చును. కావున ప్రధానసంస్థయగు కాంగ్రెసున కట్టి ముప్పుగాని, అప్రతిష్టగాని తేరాదని హెచ్చరించుచున్నాను. కాన పాట్నా రాజీనామాను మిలెల్లరు అంగీకరింతురని గోరుచున్నాను.

తీర్మానము : అయ్యుడేవర కాశేశ్వరరావుగారు

శ్రీయత అయ్యుడేవర కాశేశ్వరరావుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు మనదేశము మొత్తముమీద ప్రజలకు కాంగ్రెసుపై నమ్మక, గౌరవములు గలవని నావిశ్వాసము. అట్టి గౌరవ మున్నందుననే 1920 సం॥ మందు శాసనసభా బహిష్కార తీర్మానమును మహాత్ముడు నెగ్గింప గలిగినాడు. నాయకులందరు అంగీకరించిరి. అందుచేతనే 1920 సం॥ లో గొప్ప ఉత్సాహము గలిగి గుంటూరులో పత్తుల నిరాకరణము వరకు జరిగినది. తిరిగి 1921 వ సం॥లో కైలాశాసనోల్లంఘనము మున్నగు ఉత్సాహపు దినములు వచ్చునా యని దేశభిన్నుద్ధి గోరువాల్లెరు ఎదురు చూచుచున్నారు. స్వరాజ్యవాదులు నోచేందజ్జరి అని పక్షము లేర్పడినవి. పోరాటములు జరిగినవి. రాజీ తేర్పరచుకొనినారు. కాని విశ్వక గురురలేదు. కాంగ్రెసునుండి వెల్లిపోతారు అను భయముండ వపునరములేదు. సురేంద్రనాథుడు, సిన్హా మొనలగువారికంటె ఇకముందు వెళ్లవారు అధికులుగారు. కాంగ్రెసునందు అన్ని పక్షములుండి ఒకరితో నొకరు పోరాడుకొనరాదు. కాంగ్రెసు ఏకగ్రీవముగ వికకంత్వముగ నొక యభిప్రాయ మొసంగి శత్రువులతో పోరాడవలెను గాని వేరేయొక పక్షపు అభిప్రాయములుండిన మన శిథిల అతి దుర్బలమును. శాసనసభా బహిష్కార మిప్పటిలో వచ్చు శాశలేదని మహాత్ము గాంధీగారే చెప్పినారు. ఇక కాంగ్రెసులో మిగిలినదేమి? శాసనసభలందు ప్రవేశించి వానిని భగ్నముకేయుటయా, లేక ఉద్యోగముల స్వీకరించుటయా? లోపలను వెలుపలను కార్మిచ్చును ప్రవేశపెట్టి ఈప్రతిష్టాపనలను భగ్నము. కేయుటయే స్వరాజ్యపక్షమువారి యాశయము కాంగ్రెసు మనకు తల్లిసంస్థ గాన అట్టి పేరుతోడనే కార్యక్రమమును జరుపుటకు నిశ్చయించినారు. ఆంధ్ర స్వరాజ్య కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు ఇట్టి తీర్మానమునే గావించినారు గాని వేరుగాదు. కాంగ్రెసునకు ఆంధ్రరాష్ట్రమువారు సలహా నొసంగరాదా కావున దీనిని మిలెల్లరు అంగీకరించవలెను. (కరతాళములు.)

వెన్నేటి సత్యనారాయణ గారు

శ్రీ వెన్నేటి సత్యనారాయణగారు తీర్మానము స్వరాజ్యపక్షమువారికి అనుకూలమేయని బల్కుచు తీర్మానములో కొంతభాగము కాంగ్రెసునకు దుర్బలము గలుగజేయుచున్నదని పల్కిరి. తీర్మానము కాంగ్రెసుయొక్క ఆజ్ఞాపూర్వకముగ నున్నది. అనగ "మాండేలు"వలె నున్నది. అటులుండిన స్వకీయాభిప్రాయ మెట్లున్నను కాంగ్రెసుసభ్యుడు అట్టి "మాండేలు"ను అంగీకరించి తీరవలెననిరి. కాని ఆచరణయందు చిక్కులు గలుగును. (సత్యనారాయణగారి కొక సవరణ నుపపాదించవలచిరిగాని వీలులేక పోయినందున తీర్మానము కాంగ్రెసును దుర్బలముకేయుచున్నదని తెల్పుచు నిర్ణయము సభ్యులకే వలసికేసిరి.)

న్యాయవతి నారాయణమూర్తి గారు

న్యాయవతి నారాయణమూర్తి గారు తీర్మానము నామోదించుచు కాంగ్రెసునందు దన్ని పక్షములకు సంయోగమేర్పడి దేశమందు గొప్పయాంధోళిన గావించవలయు నను ఉద్దేశముతో నీ తీర్మానము విషయ నిర్ధారణసభయందు సంగీకరింపబడినది గావున వికమత్యముకొరకు స్వయముగ భిన్నాభిప్రాయమైనను, అంగీకరింతుమని బల్కిరి. దేశములో స్వరాజ్యపక్షముపై చాలయెన్న

నూనములు పలువురు చెల్లుచిచ్చిరి. ప్రతియడుగునందును స్వరా జ్యోపక్షమును సంశయింప పనిలేదు. తంబినంటి ఒక్కొక్కవ్యక్తిని బట్టి పక్షమునంతను నిరసించరాదు. అట్టిలాపములు ప్రతిపక్ష మందును గలవు. ఐనను ఐకమత్యముకొరకై ఈతీర్మానము నం గీకరింప గోరుచున్నాను.

పిదప తీర్మానము నుపపాదించిన లక్ష్మీవారాయణ పం తులుగారు ప్రత్యక్షుల వాదనలకు సమాధాన మిచ్చిరి. (వివరముల తరువాత ప్రచురింపబడును.)

తీర్మాన మంగీకరింపబడుట

తీర్మానము వోటునకు బెట్టబడి 73 అనుకూలురు ప్రతి కూలురు 4 గురుగ తేలి జయమునందు.

4. ప్రస్తుత పరిస్థితులబట్టి భారత దేశస్వాతంత్ర్యసంస్థా పనకు పుష్టికాసనోల్లంఘనముగాక మరియొక దౌర్జన్యరహిత మగు విధానములేదని యీసభవారు అభిప్రాయపడుచు నిరంత రవ్యక్తికాసనోల్లంఘనమే సమష్టి కాసనోల్లంఘనమునకు మాగ్గ ము కావున తదనుకూల సాధనము లాలోచించి కాన్పురుకాం గ్రెసువారు వెంటనే వ్యక్తి కాసనోల్లంఘనమును అనుబంధం లో పెట్టవలెనని కోరుచు యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:—గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమ రావుగారు

ఆమోదకులు:—వల్లూరి సూర్యనారాయణ రావుగారు

సమాఖ్యాసక తీర్మానము

1. క్రింది కేసులకు దేశబంధు చి త్తరంజనదాసు, సర్. సురేంద్రనాథ ఠాకూర్, సర్. పి. టి. త్యాగరాజుచెట్టి, సర్. భాండారుకారుగారు. వి.వి. యస్. అయ్యరు,దామెర్ల రామా రావుగారి మరణమునకు యీసభవారు తమ విచారమును తెలి యబరచుచున్నారు. (అగ్రస్థానమునంచి)

* * *

వ్యక్తి కాసనోల్లంఘనము

వ్యక్తి కాసనోల్లంఘనకు సంబంధించిన యాక్రిందితీర్మా నముపై చర్చ జరుగుచున్నది.

* * *

సమాధానతీర్మానమును, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానమును వ్యక్తికాసనోల్లంఘన తీర్మానమును ఆమోదింపబడెను.

మొత్తము 19 తీర్మానము లామోదింపబడెను

నిన్న 25 వ తేదీ మధ్యాహ్నము రెండు గంటలకు శ్రీ యుత బులుసు సాంబమూర్తిగారి అగ్ర్యక్షతక్రింద జరిగిన రా ష్ట్రీయసభలో 19 తీర్మానము లామోదింపబడెను. వానిలో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యతీర్మానమును వ్యక్తికాసనోల్లంఘన తీర్మా నమును సమాధానతీర్మానమును చాల ముఖ్య మైనవి. ఈమూడింటినిగూర్చి చాల తీవ్రమున చర్చ జరిగినది. నిన్నరాత్రి 9 గంట లురకును సభ జరిగినది. ఉభయపక్షములవారును ధీగోపనాథ సముల నొసగిరి. వ్యక్తికాసనోల్లంఘనతీర్మానమునకు అనుకూలు రు 60 మంది, ప్రతిహతులు 18 మంది. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య తీర్మానమునకు అనుకూలురు 40 మంది, ప్రతిహతులు 26 మంది. అనుకూలుగున ప్రతిహతులుగను 18 గురు ఉపస్థానించిరి.

అధిపతేనముల స్వపరిపాలనము నిచ్చిన చాలును. దాని కిని సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకును భేద మేమియును లేదు. భోజము కాసనోల్లంఘనమున కైనను సిద్ధముగా నుండవలయు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించుటవలన పరిహాసపాత్రల ముగుడును. అని శ్రీయుత ఉన్నవ లక్ష్మీవారాయణగారు నుడివిరి.

“బ్రిటిషువారితో సంబంధమును తెంపుకొనినంతమా త్రముననే మనకు ఆధిక్యముకలుగదు. ఈసంబంధమును నిలుపు కొనుట వలననే ఉభయ దేశములకును ధైర్యము కలుగును” అని ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణ య్యగారు నుడివిరి.

“భరితమును గూర్చి ఆలోచింపకుడు. ఆశయమును స్పష్టముగా ప్రకటించుటవలన నేడు మీరు కష్టములు కలిగినను కలుగవచ్చును గాని మీరు నేడొసరించిన త్యాగమును స్మరించుటలోనే మీకును మనము మునిముసులును ఆనందమును బడ యగలుగుదురు” అని దేశబాంధవి దువ్రాసె సుబ్బన్నగారు నుడివిరి.

“ఆశయములు చాల ఉదారములుగా నుండిననే ప్రజలు వాని ననుష్ఠించుటకు ఉత్సాహము కలుగును” అని శ్రీయుత ముద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగారు నుడివిరి.

“సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమే ఉండవలెను గాని దానినిపు డు నిర్వహింపగూడదు. దా కిపుడువ్యాఖ్యానము చేసినచో దేశమున జాతీయవాదులలో వైకసత్యమునకు భంగము కలు గును” అని శ్రీయుత భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు నుడివిరి.

వైటు కాన్పులు ఎన్నికలలో స్వరాజ్యపక్షమువారి కెడె టు యియ్యవలెను. బర్మాలో నివసించుచున్న యితరదేశీయు లను వెడలగొట్టుటకు చేయబడిన చట్టము. అక్రమము. ఆసియా ఖండవాసుల సంఘము నేర్పరు ప వ లె ను . ఎ ల్ల ప్పు డును ఖడ్గదూతే ధరింపవలెను” అనుతీర్మానములు గూడ ఆమో దింపబడెను.

వరుసటి రాష్ట్రీయసభను ఏలూరులో జరుపవలె నని వారాహ్మనించిరి.

సభ వారామోదించిన తీర్మానములు ఆంధ్రమహాజలను అభిప్రాయములనే వెల్లడించుచున్నవి. కాసనసభలను గూర్చిన తీర్మానము అన్ని పక్షములవారును నిష్కల్యముగా కాంగ్రె సులో చేరుటకే ఉద్దేశింపబడెను. నేను రాజీనామా నిచ్చుటచే కొందరికి అపహాస లెగినది. ముందుసంవత్సరము కాసనసభ ఎన్ని కలు జరుగును. అందులకు స్వరాజ్యపక్షమువారు ఇప్పటినుం డియు తగినయోర్పుటులను చేయవలెను. అందులకే నేను కార్య నిర్వాహకత వారికి వశపరచితిని. నేను స్వరాజ్యపక్షమువారికి మునఃపూర్వకముగా సహాయము చేసెదను. సంపూర్ణస్వపరిపాల నమునుగూర్చి సభవారు స్పష్టముగా తెలిపినందులకు నేనభినం దించెదను. ఇట్టి భైర్యసాహసములను చూసిననే మనకు స్వరా జ్యము లభించును. బందరుపేరులు మనఃపూర్వకమున స్వాగత మొసగినందులకు వారి నభినందించెదను.” అని అగ్ర్యక్షుడు నుడి వి సభను విరమించెను. (స్వకీయవిలేజిరితంతివార్త)

హల్కూరైల్వేసమాదపు విచారణ

కలకత్తా అక్టో 24:—బెంగాలు ప్రభుత్వమువారి దీక్షింప కితిని ప్రకటించిరి:—డక్కా మెయిలు ప్రమాదమునగూర్చి అక్టో 20 తేదీన జరిగిన విచారణనుగూర్చి వాడియా జిల్లామేజ స్త్రీలు సభాయాతుడుగ గవర్నరుకు రిపోర్టును పంపెను. జిల్లా మేజస్త్రీలు రైల్వే ఆఫీసరుల యెదుటనే విచారించి హల్కూసా అసిస్టెంటు స్టేషను మాస్టరును వంటింగుమీద అధికారముగల గన్నరును ఆరెస్టుచేయించి వారిని ఖాస్తియా సబుజిబనల్ మేజస్త్రీలువద్దకు పంపెను. అక్కడనే వీరు విచారింపబడు దురు. విచారింపబడుచున్న మనుజుల నడతను గురించి కొన్ని వ్యాఖ్యానము లుండుటచేత జిల్లామేజస్త్రీలుయొక్క రిపోర్టును ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించ వుండిరి.

తా నిడివరకు దీసికొన్న సాక్ష్యమునుబట్టి 10 చనిపో యిరట్లును 87 గురికి గాయములుతెగిలెట్లును గ్రుడపడెను. కాని శవములను పరాదాకు తీసుకొనిపోయి రన్నమాట అబద్ధము. కాని చేయివిరిగిపోయినవా డొకడును మరికొంతమంది స్త్రీలు గాయములు తెగిలినవారును ప్రమాదము జరిగినప్పుడు బెబ్బలు తిన్న రైలుయొక్క వెనుక భాగములో పరాదాకు దీసికొని పోబడిరి. గాయములు తెగిలిన వారిని కలకత్తాకు తీసికొని వచ్చిరి. బెబ్బలు తిన్నవారికిని వారిబంధువులకును సభాయాతు డగు గవర్నరు సానుభూతిని తెలుపుచున్నాడు. ఇంకను పిచా రణ జరుగవలసియున్నది గాన ప్రమాదము జరిగినందుకు కారణ ములనుగూర్చి గవర్నరు తనయభిప్రాయమును తెలుపలేదు. (అ. ప్రె.)

డి. టి. చాడ్విక్కుగారు

ఇండియా ప్రభుత్వ వాణిజ్య కాఖా కార్యదర్శి డి. టి. చాడ్విక్కు సి. యస్. ఐ. సి. వి. ఇ గారు బొంబాయి మెయి లులోరేవు ఉదయం కెన్న ప్రతిపచ్చి ఆనాడు సాయంకాలము జరుగు చక్షిణి హిందూదేశ వాణిజ్యసంఘ కార్యనిర్వాహకసం ఘసభకు హాజరగుదురు. (అ. ప్రె.)

సంస్థానాధీశుల సభ

ప్రస్తుతము నిలిపివేయబడినది

సిమ్లా అక్టో 26:—ఒక ప్రకటన:—కొంతమంది సం స్థానాధీశుల నూచనమీద వారితో సంప్రతించి తమభార్యకు శత్రుప్రతికర్షి జరిగినందున, ఢిల్లీలోనవంబరు 9 వ తేదీన జరుగవలసిన సంస్థానాధీశుల సభను రాజప్రతినిధి ప్రస్తుతము నిలిపివేసెను. తిరిగి సభ యెప్పుడు జరుగునది సాధ్యమైనంత త్వరలో ప్రకటించబడును. (అ. ప్రె.)

శ్రీ గోప్పదేవ్వర నేవాసంఘము

కోటిపత్రిపూజ కోడెను 30 రులు కోటి కుంకును పూజ కోజుకు 30 రులు. కోటి లింగార్చనము కోజుకు రు 100, కోజు 1 కి మొత్తము రు 200 లు.

శ్రీ క్రీడన సం|| కార్తీక శు|| పాడ్యము మొ|| ఈనూలు బి|| పంచమవరకు (18-10-1925 మొదలు 2-2-1926 వరకు) నూటయెనిమిదిరోజులు జరుగును.

లేడి వీలరు

రాంచి అక్టో 26:—లేడి వీలరు ఇంగ్లాండునుండి రాం చీ చేరెను. (అ. ప్రె.)

బొగ్గుమీద కేవును తగ్గించుట

ఇండియన్ మైనింగు ఫెడరేషన్ కమిటీవారి

యభిప్రాయము

కలకత్తా అక్టో 24:—చాలమారము తీసికొని పోవల సిన బొగ్గుమీద కేవును తగ్గించనలెనను విషయముపై ఇండియన్ రైల్వే కాన్ఫరెన్సు సంఘమువారి వార్షికసభలో చర్చజరిగెను. ఆచర్యను గురించి ఇండియన్ మైనింగు ఫెడరేషను కమిటీవారు రైల్వేబోర్డుకార్యదర్శి కిట్లు (వాసిరి:—రైల్వే పరిపాలకు లీవి షయమున కంగీకరించినట్లు కనబడదు. ఈవిషయమై కొన్నిదిన ములనుండి ఆందోళన జరుగుచున్నది. పారిశ్రామికలతో కూడ బొగ్గుమీదకేవు రైగ్వలె ననియే ప్రబాధిప్రాయముగానున్నది. కాసనసభలో ఉధికారేతరుల అభిప్రాయములను గూడ ప్రభు త్వమువారు తెలిసికొని యుండిరి. ఇంత జరిగియును రైల్వే పరిపాలకు లీవిషయమున తీర్మానింపవలయుట ప్రజలకును వర్త కమునకును చాల నిరాశ కలిగించుచున్నది. త్వరలో రైల్వేపాలకు లేదో ప్రకటన గావించి యానిరాశను పోగొట్టవలెను. ఇండియన్ రైల్వేల వైఖరి ఆశ్చర్యమును కలిగించుచున్నది. హిం దూదేశమున రైల్వేపద్ధతి జాతీయసంస్థగా నుండున్నదని ఒప్పు కొనక లేవుదు. అందువలన రైల్వేలకు ఆధికముగా కొంతవ్యయమే నను ప్రజలందరును అడుగుచున్నదానిని రైల్వేపాలకు లేల నిరా కరింపవలెనో తెలియవచ్చును. (అ. ప్రె.)

రీడింగు ప్రభుత్వకిశత్రు చికిత్స

కలకత్తా, అక్టో 25:—నేడు వైస్రాయిగారి కాం పులో మధ్యాహ్నమున ని ట్టాకప్రకటన గావించబడెను:— ఈ యుషయమున బిస్మిల్లో రీడింగు ప్రభుత్వ కిశత్రు చికిత్సగావించబడెను. కేంద్రము మిక్కిలివైపువ్యాముతో నిర్వహింప బడెను. యఫ్. పి. సి. కానరు, ఆర్. హెచ్. బాబ్. జె. వార్మను వాకరుగార్ల దస్మతు లున్నవి. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా, అక్టో 26:—బెన్గిలియంలో నీప్రకటన గావించబడినది:—రీడింగు ప్ర భుత్వ కి శాంతి చక్కగ గడచినది. అభివృద్ధి సంతృప్తికరముగ నున్నది.

యఫ్. పి. కానరు, ఆర్. హెచ్. బాబ్. జె. వార్మ న్ వాకరు అని ఉన్నది. (అ. ప్రె.)

మిల్లు పనివాండ్రు దురవస్థ

జోషీ గారి ఉద్బోధ

బొంబాయి, అక్టో 24:—సమైక్య యిక్లపే మరికొంత కాలమునకునట్లు కనబడుచున్నదిగావున పనివాండ్రిండ్లకుబోవు టలోగాని బియ్యమును అవ్వకప్పుడు డబ్బును పంచిపెట్టుట లోగాని సమైక్యదారులకు సాయముజేయుటకై ద్రవ్యసహాయము కావలసియున్నదని యన్. యం. జోషీ గారు దృఢీకరించుచున్నా రు. ఒక లక్షరూపాయ లున్నట్లయిన కొద్దిగా సహాయముచే యుటకైనను చాలదని వీరు చెప్పుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

కొచ్చిన్ “నేనామందిరము”

రీడింగుపంపతులు వేయరూపాయల విరాళమునిచ్చుట

కొచ్చిన్ అక్టో 24:—1925 జనవరిలో సి. యఫ్. ఆం డ్రాసుగారు శంఖుస్థాపన జేసిన నేనామందిరనిర్మాణమునకే రీడింగు దంపతులు కున్నాకులలో నున్న వధివిమాద్యుగారి వార్యకు వేయరూపాయల విరాళమును పంపిరి. ఏమతముల లోని వారైనను అనాధబాలబాలికల కిది శరణాలయము. కున్నాకులం వై. యం. సి. ఏ. వారిచే నిది నడుపబడుచున్నది. (అ. ప్రె.)

వశ్యమోత్తర రైల్వేబోర్డు

లాహోరు, అక్టో 24:—వశ్యమోత్తరరైల్వే బోర్డు సల హాసంఘసభలో ప్రయాణికు లెక్కబండ్లలో ఎక్కువ పోకర్మ నులు కలుగునట్లుగా నిర్దిష్టపరచెనను నూచనలు చేయబడి అం గీకరింపబడెను. రెండవతరగతి కంపార్టుమెంటులలో వ్యక్తి నీటు ఉండగూడదనియు మొదటితరగతి కంపార్టుమెంటులను ఎక్కుమా ర్యవలెనో మరికొన్ని గూడవలెను చేయబడెను. (అ. ప్రె.)

జి|| శే|| సి. యన్. రెడ్డిగారు (ఎం. ఏ. ఆనర్సు

వైలరు హైస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులు నిడింబకో విశ్వవిద్యాలయములో ఎం. ఏ. ఆనర్సు పట్టమునుపొంది వైలరు హైస్కూలులో ప్రధానోపాధ్యాయులు గా పనిచేయుచుండిన సి. యన్. రెడ్డిగారు నిన్నరాత్రి పదు గొకంతు గంటలకు డబల్ స్టూమోనియా వ్యాధివలన దివంగతు లైరి కీరు నాలుగునెలలక్రిందటనే హైస్కూలులో ప్రధానో పాధ్యాయులుగా నియమింపబడిరి. ఈస్వల్పకాలములోనే వీరు మంచిచేరును కీర్తిని సంపాదించిరి. (తంతివార్త)

“ ఇంకను సహకారము మాటయేల ”

పండిత మోతీలాల్ ప్రతిజ్ఞ

రాజప్రతినిధిదంభోక్తులు

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్)

కాన్పూరు, అక్టోబరు 25:—నిన్న సాయంత్రము కాన్పూరులో నొక బహిరంగ సభయందు పండిత మోతీలాల్ గారు ప్రసంగించుచు భారత ప్రభుత్వమువారు రాజకీయ వైదీలకు యెన్నికలయందు పాల్గొను హక్కులేని విషయముగూర్చి కావించిన ప్రకటనముపై నిట్లు చెప్పిరి:—

“స్వపరిపాలనమార్గమున నేమైన నభివృద్ధి గావలెనన్న సహకార మావశ్యక మని బర్మెన్సు హెడు ప్రభువును రీడింగు ప్రభువును నొక్కి చెప్పుచుండిరి. కావలసినంతవరకు సహకారభావము గాన్పించునెడల తాము గీచిగీచి బేరము జేయ మన్నటులవా రుభయమును అభయము జేసిరి. ఇంకను సరియైన నిర్ణయములేమియును తేలలేదని పదే పదే చెప్పుచు అవసరమును గడపుకొనుటవలన నెంతమాత్రము లాభ ముండెనో అంతకన్న నెక్కువ రాదని ప్రభువులకు నేను జెప్పగోరెదను. ఈ లోపల యిష్టాగోష్ఠిగ సంప్రతించి కావించిన నిర్ణయములను చెల్లుట వలన అంత్యనిర్ణయము లెట్లుండునో సందేహము లేకుండ గొప్పలాభము మాత్రము గలుగదని నిశ్చయ మేర్పడుచుండును. ఈవిషయమున మా కెప్పుడును భ్రమలులేకుండ ను. కాని ప్రభుత్వమునకే యేమి చేసికొన్నను నరేయని సంపూర్ణావకాశమిచ్చి త్రాడంతయును వదలితిమి. వారు దానిని సరియైన విధమున నుపయోగము జేసిరి. దానితో సహకారము చచ్చి పవపేటిక జేరెను. భారతశాసనసభ రాజకీయ

వైదీలకు నెన్నికహక్కు లేకుండనున్న యాటంకమును తొలగింపవలెనని సలహా నిచ్చుచు జేసిన తీర్మానమును తిరస్కరించుచు నేటి పత్రికలలో గావించిన ప్రకటనము ఆశపపేటికకు గొట్టినమొదటిమేకు. మిగిలినమేకులు రీడింగు ప్రభువుజేబులో నున్నవి. త్వరలో గొట్టబడును. అంత్యనిర్ణయములనునవి అనంతముగ నాపియుంచజాలరు. రాజప్రతినిధి భారతదేశమును ఏడిపోవులోపలనే రావలయును. అవి వచ్చినపుడు చివరమేకు గొట్టబడును. సహకార మనుదానిని నిర్ణయతో నులిమివేసి చంపివేసి యింకను సహకారముమాట మాట్లాడెదరు. మేము స్వరాజ్యపక్షమువారము యెదురుగాలి ఏచుచున్నను సాధ్యమైనంతవరకు దగ్గరకు బోతిమి. అంతకన్న దగ్గరకు బోజాలము. ఈ ఉపద్రవమార్గమును వీడి మామూలుగ సంచరించువిధమున నుండుటకు కాన్పూరు కాంగ్రెసు ఉత్తరువునకై వేచియున్నాము. ఆ ఉత్తరువువరకు లేవో నామనస్సులో స్పష్టముగ నున్నవని చెప్పుచున్నాను. నే నందుల కడిగెదను. కాంగ్రెసు అందులకు ఒప్పుకొనునని నాకు దెలియును. ఆ పరతులేవో నే నిష్ఠాప చెప్పజాలనుగాని ఆ ప్రభువులు గోరునట్టి సహకారభావము మాత్రము అందులేదని జెప్పటలో నపాయమేమియును లేదు. అందువలన కాంగ్రెసుఫలితములేవో మాకు దెలియును. మే మందులకు నిర్ణయముగ నేయున్నాము.

అఖిలభారత స్వరాజ్యపక్షము

కార్యనిర్వాహకసభ్యుల రాజీనామాలు
క్రొత్తసభ్యుల నియోజనము

అలహాబాదు, అక్టోబరు 25:—అఖిలభారత స్వరాజ్యపక్ష కార్యనిర్వాహక సభ్యుల సభ్యులకు హాకిం అబ్దుల్లాఖానుగారు జబ్బుగా నుండుటచేతను, టానడ్లుగు ఆహమ్మదుఖాను షెర్వాణీగారు సభ్యుల హాజరు కాలేకపోవుటవల్లను తమ స్థానములకు రాజీనామాలు నిచ్చిరి. స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడగు పండిత మోతీలాల్ సెహ్రాగారు నిర్వాహక 11 వ సూత్రము ప్రకారము మాల్విమహమ్మదు షాఫీ గారినిన్ని యం. ఎల్. ఎ. లక్ష్మీ శ్రీధర్ పక్షిలు చౌదరి ఖాల్ఖాజ్జుగారినిన్ని యారాజీనామాలువలన గల్గిన ఖాళీలలో నియమించిరి. హాకిం అబ్దుల్లాఖానుగారు కమిటీలో యెన్నుకొనబడిన సభ్యుడు గావున వారిస్థానమున నియమింపబడిన మాల్విమహమ్మదు షాఫీగారు యీసారి స్వరాజ్యపక్ష కార్యనిర్వాహక సభ్యులు సమావేశమై హాకిం అబ్దుల్లాఖానుగారి స్థానమున మరియొక సభ్యుని నెన్నుకొనువరకు నుండురు. షెర్వాణీగారు అధ్యక్షునియమితసభ్యుడు గావున ఆయన స్థానమున నియమింపబడిన చౌధరిఖాన్ ఉజ్జానుగారు యాకమిటీలో మిగిలినకాలమంతయు సభ్యులుగ నుండురు. (అ. ప్రె.)

మెయిలు స్టీమరు

బొంబాయి, అక్టోబరు 24:—“వంగ్ లియా” అను పి. అందుల్. మెయిలు స్టీమరు శుక్రవారం 28 వ తేదీన లండను చేరెను. “రాజ్ సిండి” అను పి. అందు ఓ. మెయిలు స్టీమరు సాయంకాలమున బొంబాయినుండిలండను బయలుదేరెను. (అ. ప్రె.)

తూర్పు ఆఫ్రికా భారతజాతీయ

మహాసభ
శ్రీయుత నేను గుప్తగారు అధ్యక్షుడుగ
ఆహ్వానింపబడుట

తూర్పు ఆఫ్రికా భారతజాతీయ మహాసభ కార్యనిర్వాహక సభ్యు. కార్యదర్శి వారి కమహాసభకు అధ్యక్షుడుగ నుండుటకై శ్రీయుత శ్రీ. యం. నేను గుప్తగారి నాహ్వానించిరి. నేను గుప్తగారి యాహ్వానము సంగీకరించెదరో, వారు తూర్పు ఆఫ్రికాకు వచ్చుట కప్పుడు వీలుగనుండునో దెలుపవలసినదిగ గూడ కోరిరి. (ఫార్వర్డు)

తాంబీగారి చర్య

బీరారు స్వరాజ్యపక్షభిందము

అమ్రోటి, అక్టో 26:—బీరారు స్వరాజ్యపక్ష కార్యనిర్వాహకులును, మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభయందలి బీరారుసభ్యులును నిన్న యం. యస్. ఆస్ యం. యల్. ఎ. గారి అధ్యక్షతన సమావేశమై ఐదుగంటలు చర్చయొనపింప యాక్రింది తీర్మాన ముమోదించబడెను:—“తాంబీగారు స్వరాజ్యపక్షము నందు సభ్యుడుగనుండి దానితో సంప్రతింపకుండ ఎగ్జిక్యూటివు కౌన్సిలరుపదవి సంగీకరించినందులకు స్వరాజ్యపక్ష కార్యనిర్వాహకసభ్యులువారి రసమృతినీ దెల్పుచున్నారు. ఇంతేగాక అఖిలభారత స్వరాజ్యపక్షము ప్రస్తుత విధానమును రిస్పాసివు సహకారమునకు మార్చి ఆయా రాష్ట్రముల యిష్టము వచ్చినటుల మంత్రిసభవుల సంగీకరింపవచ్చునో కూడదో వదలివేయవలసిన కాలము వచ్చినదని యీసభ అభిప్రాయపడుచున్నది. తాంబీగారి రాజీనామా అంగీకరించినటుల నంతట ప్రకటింపబడెను. (అ. ప్రె.)

స్వరాజ్యపక్ష ఉద్యోగస్వీకరణము

బొంబాయిలో అనన్యుతినభ

సభయం దల్లరులు

(ప్రీప్రెసు లేంటి)

బొంబాయి, అక్టోబరు 26:—ఇకముందు జరుపవలసిన పనిని గూర్చి చర్చించుటకును, తాంబీగారి చర్యను ఖండించుటకును నొక సభ జరుపగా, బొంబాయి స్వరాజ్యపక్షమువారు జరుపు సభలయందువలె గాక, యీసభయందు అడ్డంకులు యెన్నియో వచ్చి సభ హతాత్తుగా మనివేయు సమయముగూడ వచ్చెను. అధ్యక్షుల వహించిన జమ్నాదాసు వెహతాగారు స్వరాజ్యసంపాదనకు కాసనోల్లంఘన మొక్కటియే మాగ్గునని యా, ఆవిషయమున కాన్పూరు కాంగ్రెసు మర్గస్యము గా వలెననియు చెప్పిరి.

శ్రీ. కే. మెహతాగారు ఖిర్దుధారాను గూర్చిన నూత్రము గట్టిగ నుండవలెననియు, కాంగ్రెసు కా. నోల్లంఘనము నందు విశ్వాసమున్నటుల ప్రకటించవలెననియు చెప్పిరి.

ఇండియను డెయిలీమెయిలు రిపోర్టుగో నిట్లు గలదు. తరువాత సుపన్యసించిన బూభాయి డి. కా. మిగిలిన జెప్పిరి: “సక్రమపద్ధతుల మాటమాటాడుట ఆరములేనిమాట. అనగా మిగిలినయెవరు త్యాగముజేయుటకు సంసిద్ధులుగా లేదన్నమాట. మిగిలిన త్యాగముల జేయుటకు సిద్ధముగనున్నారో చెల్వెవర? జిన్నాగారూ! గదిలో గూర్చొని కక్షిదారులకు సలహానిచ్చుట యేనా యీపని. కాసనసభలో స్వరాజ్యపక్షమును ప్రతిఘటిం చుటవలన ప్రయోజనమేమి?

“జిన్నాగారిని మాత్రమేల యనెవరు? స్వరాజ్యపక్షమేమి జేసెను. అని ఒక కేక.

బూభాయిగారు:—స్వరాజ్యపక్షమును విమర్శించు వారేమి జేసిరి?

మరియొక రడ్డువచ్చి పటేలుగారు అధ్యక్షుడుగ యెన్నుకొనబడుట సహకారమేనని చెప్పిరి. చాల అడ్డంకులు గల్గెను. కాని అధ్యక్షుడు జాగ్రత్తగ మెలకువతో సభను నడుపుట చేత కాంతముగ ముగిసెను.

లాలా లజపత్రాయి

పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘాగ్యక్ష
పదవి రాజీనామా

లాలా లజపత్రాయిగారు పంజాబురాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘాగ్యక్షపదవికి రాజీనామా నిచ్చిరిని వినుటకు మాకెంతయు విచారకరముగ నున్నది. ఇందులకు కారణము అనారోగ్యమే యైనయెడల మేము చెప్పవలసినదేమియును లేదు. దేశమంతయును నిజముగ నందులకు విచారమగ్నుమై యుండును. అట్లుగాక మరియే కారణములచేతనేని యైనయెడల ఆ కారణము లేవో పల్లెకు తెలుసుకొనహక్కుగల్గియున్నది. రాష్ట్రములో నెల్ల ముఖ్యుడైనవాడు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు నిర్వాహక భారమును వదులుకొనవలసిన యవసరము యేమి వచ్చెనో తెలుసుకొనవలసియున్నది. ఇందులకు ప్రత్యుత్తరము రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునుండివచ్చునో లేక లాలా లజపత్రాయి గారే యిచ్చెదరో మాకు దెలియదు. అది తప్పక రావలయునని మాత్రము మేము జెప్పెదము. (ప్రీప్రెసు)

పరిష్కర్ సింధుశాఖలో తుపాను

7000 జననష్టము— 200 ఓడలు మునిగిపోయెను

వెంటనే భూకంపముకలుగుట

కరాచీ, అక్టో 24:—పరిష్కర్ సింధుశాఖలో నిదివరకప్పుడును యెరుంగని గొప్పతుపానువచ్చి వేయిమంది చనిపోయినయు 40 ఓడలు మునిగిపోయెననియు, బెహరిన్ కే ఎక్కువనష్టము తగిలెననియు కరాచీ “డెయిలీగజెట్టు”కు బుష్కెరవి లేఖరి ప్రత్యేక కేబులువార్త సంపుచున్నాడు. తరువాత వార్తలో జననష్టము 7000 అనియున్నది. (అ. ప్రె.)

కరాచీ, అక్టోబరు 25:—పరిష్కర్ సింధు శాఖలో కలిగిన తుపానువలన 7000 జననష్టమైనదని బుష్కెరవి లేఖరి తంతినంపుచున్నాడు. ముత్యపు చిప్పలనుతీయు నావికాదళము దాదాపుగా అంతయు నాశనమైనది. 200 ఓడలుమునిగిపోయినవి. రెండు బోట్లు పోయి ఒకచోటు దొరికెను. తుపానువెంటనే వచ్చిన భూకంపమువలన తాంబు హంబాం ద్వీపములకు బాసుగా నష్టముతగిలెను. బాస్రాలలో ఖిర్దురచెట్లు గల కొన్నివందల యకరములు పట్టిపోయినవి. (అ. ప్రె.)

12వ ఆంధ్ర మహాజన సభ

బందరు 24-10-25

ఆంధ్రమహాజన సభయొక్క 12 వ సాంవత్సరిక సమావేశము నేటిమధ్యాహ్నము 2 గంటలకు చెన్నపురి శాసనసభా సభ్యులును, స్వరాజ్యవాదులు నగు శ్రీ సామి వెంకటాచలం శెట్టిగారి యధ్యక్షతక్రింద నిర్విఘ్నముగ జరుపబడినది. తదితర సమావేశముల వలెనే ఆంధ్రమహాసభయు పురమందిరముందే జరిగెను. కాంగ్రెసుపక్షమువారే గాక తదితరపక్ష ప్రముఖులనే కలుగుగాడ సభ కేరించిరి. శ్రీయుతులు దేశోద్ధారక వాగ్దేవర రావు పంతులు, దేశభక్త వెంకటప్పయ్యపంతులు, బులుసు సాంబమూర్తి, ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్య, గాడిచర్ల హరి సోమేశ్వరరావు, అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావు, ఉన్నవ లక్ష్మీ నారాయణ గారలును డాక్టరు అహోబలరావు, కె. శివరామ కృష్ణరావు, నరాలశెట్టి దేవేంద్రుడు, మాగంటి బాపినీడుగార లు మున్నగువారింకను పెక్కులైన సభావేదిక నలంకరించిన ప్రముఖులందు గలరు.

జాతీయ ప్రార్థనాసంతరము ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు బందరు పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు నగు శిలం జగన్నాధరావు నాయుడుగారు తమ యువస్వాసమును ముగించినపిదప కరతా శ్రద్ధలు ప్రతిధ్వనింప అధ్యక్షుడు పుష్పమలాలకృతుడు గా వింపబడిన. దేశోద్ధారక వాగ్దేవరరావు పంతులుగారు వెంకటాచలం శెట్టిగారి సభ్యత్వ పదవి నలంకరింప వాచ్ఛనించుచు శ్రేష్ఠిగారు చెన్నపురియందు శ్రీమంతులును, వర్తక వ్యాపార ములు జేయుచుండెడివారైనను రాచకేయములందు ప్రజాశీత దీపనమందనేక వర్తకములనుండి పాల్గొనుచు చెన్నపురి శాసన సభ, కాంగ్రెసేమనలందు సభ్యులై యున్నారనియు, ఆంధ్రోద్యమ వ్యాప్తి ప్రథమమునుండియు క్రద్ధతో పాటుబడుచున్నారనియు అట్టివా రధ్యక్షత వహించు తెంతయు కుభావహమని పల్కిరి.

పేదప అధ్యక్షులు తమ యువస్వాసమును జదివిరి. సభా సదులు మిక్కిలి క్రద్ధతో ఉపస్థాపము వాసాంతము వరకు వా కరించిరి. పిమ్మట 2 గంటలలోగ 18 తీర్మానములు గావింప బడినను, ఏ తీర్మానముగూడ చర్చకు లోనుగాక ప్రతినిధు లెల్ల రచే ఏకగ్రీవముగ వామొందింపబడినను.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రస్థానములందు వాణుగవ కేంద్రము మధ్యమండలముల సౌకర్యార్థము బెజవాడ, బంద రు, లేక గుంటూరులం దేదొక పట్టణమందు స్థాపింపవలయున ను తీర్మానముచై చిట్టా సుందరరామయ్య, వల్లూరి నూర్యనా రాయణరావుగారలు సంగ్రహముగ మాట్లాడుచు మధ్యమండల ములవారి సౌకర్య సౌకర్యములను హక్కులను నొక్కి చెప్పిరి. ఇతర ప్రాంతములందుండెడి యాంధ్రుల సారస్వత, లలితకళాభి వృద్ధి, శిక్షణ, హిందీప్రచారములు, కళావంతుల సంఘసంస్కర ణములగుర్తి తీర్మానించిరి.

సాంఘికసంఘము

- (1) ఆంధ్రమహాజనసభకు 10 మంది సభ్యులుగల స్థాయి సంఘము నొకదానిని ఏర్పరుచుటకు తీర్మానించడమైనది.
- చ. క. ఆ సంఘమునకు అధ్యక్షుడు, కార్యదర్శి, కోశాధిపతిని ఎన్నుకొనుటకు నిర్ణయించడమైనది.
1. అధ్యక్షులు:—శ్రీ. సామి వెంకటాచలం శెట్టిగారు.
 2. కార్యదర్శి:—దేశభక్త వెంకటప్పయ్యపంతులు.
 3. కోశాధిపతి:—దేశోద్ధారక కాశీనాథుని వాగ్దేవరరావు.
 4. గాడిచర్ల హరిసోమేశ్వరరావు,
 5. బులుసు సాంబమూర్తి,
 6. శిలం జగన్నాధరావునాయుడు,
 7. కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి,
 8. శ్రీ నరాలశెట్టి దేవేంద్రుడు,
 9. భవాద్ రామచంద్రరావు,
 10. ఉద్రా అలీసాసాహెబుగారు.

(బ) తెనాలి కో ఆపరేటివు బాంకులోనున్న ఆంధ్ర మహాజనసభ తాలూకు సొమ్మును మూలధనముగనుంచి దాని విధానమైనట్లు వడ్డీని మాత్రము ఆంధ్రోద్యమాభివృద్ధికి సాధన ధాతములగు కార్యములకు వ్యయపరుచుటకు ఈ స్థాపనంపు మైన కధికారములు తీర్మానించడమైనది.

(2) ఈ సంఘము రాబోవు ఆంధ్రమహాజనసభవరకు అధికారములో నుండుటకు తీర్మానించడమైనది. ఈ సంఘము లో భాగీలునచ్చేయెడల తదితరుల భాగీలును భర్తీచేసుకొనుటకు అధికార నియమమైనది.

విశ్వవిద్యాలయ నాలవ కేంద్రస్థానము

బెజవాడ బందరు గుంటూరులు

(3) ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు చట్టములో బందరుగాని, బెజవాడగాని, గుంటూరుగాని మధ్య ఆంధ్రజిల్లాల ఉపయోగా ర్థము నాలుగవ కేంద్రస్థానముగ చేర్చబడవలయునని ఈ సభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉ:—చిట్టా సుందరరామయ్యగారు

ఆ:—బులుసు సాంబమూర్తిగారు.

కళావంతుల సంఘ సంస్కరణము

(4) పవిత్రకర్మభూమియని పేరుగాంచిన భారతదేశ మందు, ప్రత్యేక వ్యభిచారవృత్తిక సంఘముండుట దేశము నకు కళంకదాయకమనిన్ని, అవమానకరమనిన్ని, ఈ సభవారు నమ్ముచు, కళావంతులు తమ సంఘాభివృద్ధికి చేయుచున్న కృషికి దేశీయులెల్లరును సహాయపడుచు, వివాహాది కుభకార్యము లయందును, ఉత్సవాదులయందును, వేళ్ళలను రావింపకుండుట కై ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు: భాస్కర్ల గోపాలకృష్ణమూర్తిగారు

శుభకార్యములందు ఖదరు

(5) ఖదరు సర్వజనాదరణీయమును, దేశాభివృద్ధికరమును గాన దేశీయులను, తాము సర్వదా ధరించుటయేగాక, దేవాల యములందును, గృహములలో జరుగు కార్యములందును గూడ ఖదరునే ఉపయోగించవలెనని ఈ సభవారు పాచ్చరించు చున్నారు.

ఉ:—మఠం బాలసుబ్రహ్మ్య గుప్త

ఆ:—అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావుగారు.

శ్రీ రీశేషుల ప్రవాసన

(6) ఆంధ్రపుత్తరత్నములు తమ యాంధ్రాభిమానము చేతను, నేవచేతను సుప్రసిద్ధులైన పిట్టి త్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారు ను, దామెర్ల రామరావుగారును, పురాణపంథ వల్లయ్యశాస్త్రి చదలవాడ సుందరరామశాస్త్రిగారును శ్రీ రీశేషులైనందులకు ఈ సభవారు చింతించుచు వారి యాత్మలకు శాంతి నిడుట కీర్తనని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఇతర రాష్ట్రములందలి యాంధ్రులు

(7) దక్షిణమునను ఇతర ప్రాంతములందును గల యాంధ్రులలో నాంధ్రభావను వ్యాపించుటకును ప్రయత్నములు ఈ సభయొక్కస్థాయి సంఘమువారు వెంటనే చేయుటకు ఈసభ వారు కోరుచున్నారు.

దక్షిణాంధ్ర భాషాభివృద్ధిసభ

(8) దక్షిణాంధ్ర భాషాభివృద్ధిసభవారి కార్యక్రమము నకు తోడ్పడవలసి యున్నందున తగిన ప్రచారములను వారి యధీ నమయించి పనిజేయవలసినదని ఈ సభవారు స్థాయిసంఘము వారిని కోరుచున్నారు.

హిందీ ప్రచారము

(9) హిందీప్రచార మండ్రదేశమున విరళముగ జరుగు చున్నందుల కీ సభవారు సంతసించుచు ఇంకను విస్తారముగ జరు పుటకు ఆంధ్రమహాజనము తోడ్పడుదురు గాకయని గోరు చున్నారు.

నల్లమందును తగ్గింపవలెను

(10) ఉత్తర సర్కారులందలి జిల్లాలలోని ప్రజలకు ఆరోగ్యసంరక్షణము, వైద్యముకొరకు గావలసిన దానికన్న ఎక్కువగ నల్లమందును దొరకనమువారు విక్రయించుచున్నందున ప్రజలక్షేమమును గమనించి దొరకనమువారు దుకాణములను తగ్గించుచు వెంటనే పరిమితిని తగ్గించుట యవశ్యకమని ఈసభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉ: శ్రీ దుగ్గిరాల నూర్యప్రకాశరావుగారు.

బర్మేతర నేరస్తుల బిల్లు అక్రమము

(11) బర్మేతర నేరస్తుల విషయమునను, సమద్రప్రయాణీ కుల నాదేశీయ శాసనము భారతీయులకు అందులో ముఖ్యముగ ఆంధ్రులకు విపత్కరము గావున అట్టిమార్గమును బర్మాలోని ప్రభుత్వము అనుసరింపుట ఆత్మపక్షియము అవ్యాయము కావున నై మరాయుగారు పమ్మరి నీయరాదనియు నీసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

గద్వాలసంస్థానము-నిజాముగారి చర్య

(12) గద్వాల సంస్థానముయొక్క సహజముగ హక్కు నిరోధించి ఆసంస్థానమును బహుకాలమువరకును తమ స్వాధీనమువం దుండుకొన నెంచిన నై జాముగారి చర్య వారిగణనీయతకు భంగ కరమై, ఆంధ్రుల కవ్యాయము చేయునదైయున్నది గావున వారు వెంటనే తమ తీర్మానమును పునరాలోచించి ఆ సంస్థానమును రాణిగారికి స్వాధీనము జేయవలసినదని గోరుచున్నారు.

వాతావరణసిద్ధి

1925 నం! అక్టోబరు 26-వ తేదీ సోమవారము

| ముఖ్యజిల్లాలు | మొత్తం ఆర్జితము | మొత్తం ఆర్జితము | మొత్తం ఆర్జితము | మొత్తం ఆర్జితము | మొత్తం ఆర్జితము |
|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| మొత్తం ఆర్జితము | మొత్తం ఆర్జితము | మొత్తం ఆర్జితము | మొత్తం ఆర్జితము | మొత్తం ఆర్జితము | మొత్తం ఆర్జితము |
| గోపాలపురం | 88.8 | 71.0 | ... | 26.65 | 44.72 |
| విశాఖపట్టణము | 87.5 | 72.5 | ... | 10.72 | 87.09 |
| కాకినాడ | 86.5 | 71.6 | ... | 13.71 | 89.09 |
| మచిలీపట్టణము | 87.0 | 78.9 | ... | 11.52 | 41.50 |
| కర్నూలు | 90.0 | 68.4 | ... | 6.80 | 26.01 |
| బళ్లారి | ... | 68.4 | ... | 3.24 | 20.51 |
| కడప | 87.6 | 74.2 | ... | 5.32 | 81.23 |
| నెల్లూరు | 86.8 | 74.6 | ... | 7.51 | 87.90 |
| మద్రాసు | 87.5 | 75.6 | ... | 13.42 | 50.74 |
| కడపూరు | 85.5 | 75.7 | ... | 5.31 | 52.94 |
| నెలమ | 90.1 | 78.1 | ... | 1.44 | 89.80 |
| కోయంబూరు | 86.7 | 69.7 | 0.58 | 2.21 | 22.29 |
| తిరుమనాపల్లి | 92.8 | 75.2 | ... | 4.04 | 38.18 |
| నాగపట్టణము | 82.0 | 75.0 | 0.07 | 7.79 | 54.98 |
| మధుర | 88.2 | 71.5 | 0.88 | 4.96 | 83.58 |
| పాంబట్ | 85.8 | 76.4 | 0.81 | 6.48 | 87.00 |
| తిరునల్వేలి | ... | ... | 1.45 | 9.44 | 28.84 |
| తిరువేలూరు | 82.9 | 78.9 | 1.02 | 9.88 | 64.51 |
| కొచ్చిక్ | 87.8 | 78.0 | 1.42 | 9.25 | 114.51 |
| కాలికట్టు | 90.8 | 74.1 | 0.06 | 7.51 | 117.16 |
| మంగళూరు | 90.7 | 76.2 | ... | 10.11 | 125.88 |
| బెంగళూరు | 84.5 | 85.8 | ... | 1.59 | 85.87 |
| మేరకా | 75.6 | 62.8 | 0.02 | 7.07 | 125.46 |
| కొడైకాశి | 59.4 | 51.0 | 1.28 | 6.97 | 62.18 |

సర్కారులు:—మచిలీపట్టణములో ఆ సమ నిర్మల ముగ నున్నది. తక్కినచోట్ల మేఘములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి. ఆర్ధ్రత చాలతక్కువ. కాకినాడ విశాఖపట్టణములందు రాత్రివేడిమి 3, 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:—మేఘములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి. కడ పలో పగటివేడిమి 3 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు అంతవిస్తారముగ లేవు. తోవ్వనీతి మామూలుగ నున్నది.

రాజధాని దక్షిణ తూర్పుభాగములందు ఒక మోస్తరుగ చినుకులు పడవచ్చును.

యన్. ఆర్. హెచ్ సామ్రాధు

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

దేవీభక్త కే. పి. రామచంద్రరావుగారు

చెన్నపురివచ్చిరిని ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటించియున్నా రము. వారువచ్చినదానిగ వారమురోజులనుండి బ్రిష్టికేమలో చెంగల్వరాయమొదలిపిధి ప్రక్కన 19 బిగ్గపైచెట్టిపిల్లిలో దేవీ పూజను ఆత్మంతవై భవముతో నల్లుచున్నారు. వరకువాక ము, వేపరీ, గోవిందప్పనాయకధీనుండి చాలమంది వచ్చి పూ జలను సేవించి తమయభివృద్ధిల నెరవేర్చుకొని వెడలుచున్నారు వచ్చినవారందరును ఆయనమహిమకాచిత్యరసమున్ను లగు చున్నారు. వారిడిగిన ప్రశ్నలకు సరిగా ప్రత్యుత్తరములను ఆ పూజనయములోనే వ్రాయుచున్నారు. ఇంతవరకు ఒక్కటి యొ గూడ తప్పలేదు.

నిన్నటిదినము పురాణం సూర్యవారాయణ తీర్థలు వారు ఒకరిని గూర్చి దేవీకటాక్షమును ప్రసరింపజేయగోరు చున్నాడనని అడుగుటకు పూర్వమే దేవీభక్త రామచంద్రరావు గారు పూజగుచ్చినట్లు నిజపంగిని వెలుపుటచే తీర్థలవారు వరమానంద భరితులైరి. ఆ సమయమున నేనుగూడ అచటనే యుంటిని. నిన్న యుదయమునందే 11 గంటలకు ఎవరో 70 సంవత్సరములు గల వృద్ధుడొకరు రామచంద్రరావుగారిని దర్శిం చిరి. ఆతడు ఇంకను ఏమియు అడుగుటకు ప్రారంభించకుండ గనే మీకు 1918 లో పెండ్లికి వెళ్లినపుడు కష్టములారాలేదా? ఉద్యోగము నష్టముగారేదా యని యడగ స్వామి అందులకే తమవద్దకువచ్చితి. అంతయు నిజమనిరి.

మద్రాసు } జరుగుమిల్లి సాంబశివరావు, బి. ప.
26-10-1925 } ఆంధ్రపత్రిక సహాయసంపాదకుడు.



అస్పృశ్యత

అస్పృశ్యతను తొలగించుట ముఖ్యమని బంధునగరమున జరిగిన అస్పృశ్యతా నివారణ మహాసభయందు తీర్మానింపబడుట, నూతన ప్రబోధ ఫలితమనుటకు సందియము లేదు. పండితోత్తము లీ సభలో పాల్గొని, తమ యభిప్రాయమును నిర్భయముగ చెలుపుట, వారి విశాలభావమును వేనోళ్ల చాటుచున్నది. ఈ సమస్య మతధర్మమును గాని, సాంఘిక సూత్రములను గాని ఏ విధముగను బాధింపదు. దీనిని సంఘసంస్కరణము క్రిందగాని, మరి యే యితర సంస్కరణము క్రిందగాని జేర్చజనదు. నిష్పక్షాతులను మానవ మాత్రులుగ జూడవలయునని మాత్రమే, తీర్మానము గోరుచున్నది. హిందూసంఘమునందు అయిదవ వంతు మంది అంటరాని వారుగనుండుట, హిందూమతమున కే మాత్రమయినను గౌరవప్రదమా? ఏ శాస్త్రమయినను మానవులను పశువులకన్నను హీనముగ జూడవలయునని విధించునా? అట్టి విధి యొకవేళ యున్నను, దాని ననుసరింపబని లేదు. ఏలనన, అహింసాపరమోధర్మః, తత్త్వమసి, ఇత్యాది శృతివాక్యములకు భంగకరముగ ప్రవర్తింపవలసినవచ్చును. గాంధీమహాత్ముడు బోధించిన దంతయు జీవకారుణ్యమును గనుపఱపు డనియే. సహజ దయార్థి హృదయులును, జీవజంతువులను వేసినయినను బాధించుటకు వెఱచువారు నగు హిందువులు, తమ సోదరులను దరిజేరకుండ తరిమివైచుట స్వభావవిరుద్ధము.

ఇంతకాలమునుండియు ఉన్నతజాతి హిందువు లీ విషయమై యోచింపకుండుటయే, ఉపేక్షకు కారణమై యుండును. దక్షిణాఫ్రికా మున్నగు ప్రదేశములలో భారతీయులను రైల్వేలో నెక్కనీయక, పట్టణములలో నివసించనీయక, తెల్లవారు పలువిధముల బాధించుచున్నారని చెలిసినపుడు, ఆ నేతు హిమాచలపర్యంతము ఎట్టి హాహాకారములు వెలువడెనో చెప్పనక్కరలేదు. దక్షిణాఫ్రికా స్మరణ దినమును ప్రత్యేకించి, యీమధ్య జరిపిన అసమ్మతి సభలే యిందుకు ప్రబలిదర్శనము. అట్టిస్థితిలో దూరము బోనక్కరలేక, దగ్గరలోనే స్వమతస్థులనే నికృష్టులుగ జూచుచున్నపుడు, ఇతరప్రదేశములలో హిందువులకు గలిగిన యవమానముల గాంచి ఆశ్చర్యపడుట కవకాశముండదు. గాంధీ మహాత్ముడు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులహక్కుల నిమిత్త మెటుల పోరాడెనో, నేడు నిష్పక్షాతుల కనీసపు హక్కులనిమిత్త మటులనే పోరాడుచున్నాడు. మహాత్ముడుచూపినదీనజనవాత్సల్యము ఎల్లర హృదయములలో ప్రవేశించి అగ్ని

వలె మథించుచున్నది. పవిత్రశీలుని సంకల్ప మూరకపోవునా? మానవులు దైవస్వరూపులని నిర్భయముగ చాటిన హిందూధర్మము, అస్పృశ్యులు కల్పాంతమువరకు శాశ్వత నరకకూషమున పడియుండవలయునని కోరునా? ఎట్టి పాపికియినను కొంతకాలమునకు విముక్తిగలుగును.

పూర్వమెన్నడో బ్రాహ్మణవనితలు దోస మొనర్చిని చెప్పి, యుగములు గడిచిన పిమ్మట గూడ వారి సంతతివారు అస్పృశ్యులుగ నెంచబడిరని చెలుపుట కన్నను, వివరీతవ్యాఖ్యానము వేరుండబోదు. పంచములు స్మృత్యుక్త చండాలురు గారని చర్ల నారాయణశాస్త్రిగారు చెలిపిన విషయము హేతుబద్ధమై, న్యాయసమ్మతమై యొప్పుచున్నది. ప్రస్తుత పంచములట్టి చండాలురేయని యంగీకరించుట, బ్రాహ్మణసంఘమున కంతకును ఘోరావమానమాపాదించును. బ్రాహ్మణవంశీయు లిట్టి వివరీతార్థము నామోదించజాలదు. ప్రాచీనాచారమును సమర్థించుటకు, ఇది యొక్కటే యాధారము గావచ్చును. కాని ఇంగితజ్ఞానముగల వారిట్టి గడ్డిపోచను పట్టుకొని నేలాడజాలరు. శాస్త్రవ్యాఖ్యానము సాధుజన సమ్మతమై, లోకానుభవమున కనుగుణ్యమైయొప్పుట యుక్తముగాని, ధర్మనిర్మూలకరముగా నుండగూడదు. స్వల్పసంఖ్యాకులగు భ్రష్టబ్రాహ్మణ వంశస్థులు, యింతటి యధికసంఖ్యాకులగుటకు, పాపీచిరాయః అనుసూత్రమే కారణమని వాదించుట హేత్యుభాసముదప్ప వేరుగాదు.

“నాస్తితు పంచమః” అను వాక్యము అయిదవకులము లేదని నిరూపించుచున్నది. ఈ సంగతిని కావ్యకంఠ గణపతిశాస్త్రిలవారు తమ యధ్యక్ష ప్రసంగమునందు చక్కగ నిరూపించిరి. ఈ అయిదవకులమును ప్రత్యేకించుటవలన, క్రైస్తవమిషనరీలును, మహమ్మదీయ ప్రచారకులును హిందూ సంఘమునందలి యధికసంఖ్యాకులను తమతమ మతములలో కలుపుకొనుట తటస్థించుచున్నది. హిందూమతమును వీడి అన్యమతమును స్వీకరించిన పంచములను, దగ్గరజేర్చుకొనుటకు హిందువుల కెట్టియాక్షేపణ గనుపించుటలేదు. స్వమతమును విడగనే, అస్పృశ్యులగుదురుగాబోలు! వారప్పుడు హిందువుల గృహములలో ఉన్న తాననముల నలంకరింపవచ్చునుగాబోలు! ఇందుకు ఏ శాస్త్రముంగీకరించునో చెలియదు. పేళ్లనుమార్చినంత మాత్రాన, పరిశుద్ధులయ్యెడి అస్పృశ్యులను, తమ మతములోనుంచు కొని సామాన్య మానవస్వత్వముల నిచ్చుట హిందువులధర్మము గాదా? ఈ విషయమై విశేషచర్యల కవకాశములేదు. వాదప్రతివాదములతో నిమిత్తములేదు. పిచ్చుకపై బ్రహ్మాస్త్ర మనునటుల, అస్పృశ్యులపై పాండితీ ప్రకర్షను గురిపింప నక్కరలేదు.

దేశకాల పరిస్థితులను గుర్తించి, అస్పృశ్యతను నివారించుట పరమధర్మము. ఇందు విశేషములకు తావుండగూడదు. హిందూసంఘము పునర్నిర్మాణము గోరుచున్నది. హిందువులు సంఖ్యల యందు విస్తారముగ నున్నను, పలుకుబడి యందు మిగుల వెనుకబడియున్నారు. తదితర సంఘముల కుండెడి బలముగాని, సౌష్ఠవముగాని లేక, పలు బాధలకు లోనగుచున్నారు. ఇందుకు కారణము ఏకమత్య విహీనతయే. అయిదవవంతు సంఘము

నిరీవముగ బడియుండ, హిందూసంఘము జీవకళతో నెటుల బ్రకాశించును? అందుచే స్వార్థలాభ దృష్టితో జూచినను, ధర్మదృష్టితో జూచినను, అస్పృశ్యతా నివారణము హిందూసంఘమున కత్యంతావశ్యకమని అంగీకరింపక తప్పదు. ప్రస్తుత సమయమున స్వరాజ్యము నిమిత్తము భారతీయులు పరితపించుచున్నారు. సంపూర్ణ పురౌరత్వ పుమాక్కులను వారభిలషించుచున్నారు. అట్టితరి, భారతీయులలో కొందరకు పౌరుల హక్కులు లభింపకుండిన అయ్యది స్వపరిపాలన మనిపించుకొనునా? అట్టి స్వరాజ్యము చిరకాలము నిలచునా? అస్పృశ్యతానివారణ సభవారు ధర్మనిర్ణయ పరిషత్తును స్థాపింపనిశ్చయించిరి. ప్రాచీనకాలమున యిట్టి పరిషత్తుభ లేర్పడి ధర్మ నిర్ణయము గావించుచుండెను. సాంఘికాచారములలో కాలానుగుణ్యమగు మార్పుల గావించుటకు, సంఘపు చెద్దల కధికారము కలదనుట నిర్వివాదాంశము. లేనియెడల, యుగాంతమువరకు ఆచారము లొక్కరీతిన నుండవలయుననుట, అనుభవ విరుద్ధము. ఒకవేళ అట్టి విధియున్నను కొనసాగనేరదు. ఏలనన, రయిల్లలో అస్పృశ్యతను పాటింపదలచినను వీలుండదు. కోర్టులలో వీలుండదు. కాని రయిల్లను కోర్టులు మున్నగువానిని, ఉన్నత జాతులవారు బహిష్కరించుచున్నారా? మిషనరీ పాఠశాలలలో ఎల్లరు కలసి కూర్చుండుట లేదా? వీనిని బహిష్కరింపనపుడు, శాస్త్రవిధులను వానిని పాటింపదలపెట్టనపుడు, ఉన్నత జాతులవారు అస్పృశ్యతను బుద్ధిపూర్వకముగ విడనాడుట ఎక్కుడు శ్రేష్ఠముగాదా? కాలపరిస్థితుల కనుగుణ్యముగ తాము ఇచ్చవచ్చిన మార్పుల గావించుకొనుచు, మార్పువలనుపడదని సిద్ధాంతములను బోధించినమాత్రాన నేమి ప్రయోజనముండును?

ఇప్పుడు జనించెడిప్రశ్న యొక్కటి గలదు. సాంఘికాచారములందు జరిగెడి మార్పులను కాలమునకు వదలిపెట్టి, పురుషప్రయత్నమును మాని చలనరహితముగ నుండుటమేలా, లేక సంఘనాయకులు, ప్రజానిధులు శ్రేయస్కరమగు మార్పులను బుద్ధి పూర్వముగ చేపట్టి, దురాచారములను మనస్ఫూర్తి గ్రహణించుట మేలా? అట్టి యధికారము సంఘమునకులేదని వాదించుటచే, నెట్టి యనర్థములు గలుగుచున్నవో యూహింపవచ్చును. ప్రభుత్వమువారు సంఘమునకు నంబంధించిన చట్టములను నిర్మింపగనే, వానికి తలవాల్చియుండవలసి వచ్చుచున్నది. సాల్వానాగారి చట్టమును శాసనసభవారామోదించినపిదప, అస్పృశ్యతను బహిరంగముగ పాటించుటకు వీలుండదు. ప్రజలు కష్టనిపారణము నిమిత్తము విదేశప్రభుత్వమువారి యండజేరుట మేలో, లేక స్వసంఘపు చెద్దల నాశ్రయించుట మేలో, ఎవరికివారు యోచింపవచ్చును. దూరమాలోచించిన, సంఘమునకు ధర్మనిర్ణయాధికారము స్వతస్సిద్ధముగ గలదనియే నిర్ధారణయగును. లేనియెడల ప్రతిగ్రామమునకును పభాపతి, సభయనివర్పడియుండవు. సభలును, సభాపతులును నామమాత్రముగ నిలిచి, తమధర్మమును నిర్ణయింపకున్నారు. పీతాధిపతులు స్వధర్మమును నిర్వహింపక, అనవసర కలహములతో కాలముగడుపుచున్నారు. తుదకు ప్రభుత్వము సాంఘిక నిర్ణయ

ములను గావింపవలసి వచ్చుచున్నది. ప్రభుత్వము వారు సంఘసమన్వయలో పాల్గొనగూడదని, అసమ్మతి సభల గావించినంతమాత్రమున నేమి ప్రయోజనముండును? మార్పుగోరువారికి, సంఘ మేమయిన తగు ప్రత్యుత్తరమిచ్చి యాదరింపక, వారిని ద్రోహులని త్రోసివేచుచున్నది. పీఠాధి పతులు దగ్గరిజేర న వారి సలహాల ననుసరించి, సాంఘిక నియమముల సతిక్రమించిన వారిని వెలి వేయుచున్నారు. కేవల దండనవలనను, నిర్బంధ ముల వలనను, సంఘము నెంతకాలము నడుప వీలగును? ప్రజల హృదయముల నేయేభావములు నంచలించ జేయుచున్నవో గ్రహించి, వాని నే యేరీతుల నడిపింపవలయునో నిర్ణయించుట, హిందూ సంఘపు పరమధర్మము. ఇందు నిమిత్తము పరిషత్తుల లేర్పడి పనిజేయుట, మిక్కిలి యవసరము. సంఘము సజీవముగ నున్న దనుట కిదియొక నిదర్శనమగును. లేనియెడల హిందూసంఘమును గూర్చి గొప్ప జెప్పకొనుట, నిరర్థకమగును. అస్పృశ్యతానివారణసభ అను కూల తీర్మానముల గావించినను, కేవల తీర్మాన ములవలనను ప్రసంగములవలనను కార్యము గట్టెక్క నేరదు. ప్రతిహిందువుడును శక్తి వంచనలేక అస్పృశ్యతను పాటింపకుండుట కు ప్రయత్నింపవలయును. ఈ సమయమున దీనజనో ద్ధరణము నిమిత్తము నడుముగట్టుకొనువా రెల్లధర్మ ధన్యులు. మహాత్ముని సంకల్పము సఫలమగుగాక

సహకారమున కవకాశములేదు

కాన్పూరులో ప్రసంగించుచు, పండిత మోతీ లాల్ నెహ్రూగారు సహకారమున కికమీద అవ కాశము లేదని ఖరీదీతముగ చెలిపిరి. మితవాదులు జాతీయవాదులు గలసి, స్వపరిపాలన తీర్మానమును సామ్రాజ్యశాసనసభలో నిటివల గావించిరి. తమ కనీసపు కోర్కెలను ఘోర ప్రభుత్వమువారికి తెల్పిరి. రాజకీయ నిర్బంధితులు శాసనసభలకు అభ్యర్థులుగ నిలుచుట కవకాశము గలిగింపవల యునని వెనుక నొక తీర్మానముగావించిరి. అందుకు జవాబిచ్చుచు, ప్రభుత్వమువారు దాని నంగీకరింప జాలమని యిప్పుడు ప్రకటించిరి. ఒక్కసంవత్సరము నిర్బంధము ననుభవించినవారు శాసనసభ్యులగుటకు వీలుండగ, అందుకు వైకాలముశీలంపబడినవారి కట్టి వీలు నేల నొనగగూడదు? గాంధీమహాత్ముడు, లాలా లజపతిరాయి, మహమ్మదాలీ మున్నగు నాయకోత్తములు శాసనసభ్యులగుటకు వీలు లేదనుటకన్నను హాస్యాస్పదమగు విషయ మేముం డును? అభిధీతికరమగు నేరముల నొనర్చిన వారి యెడదప్ప, తదితరులపై నిట్టి నిర్బంధముల విధిం చుట నాగరికలక్షణముగాదు. అభిప్రాయభేదము నిమిత్తము కారాగృహనిర్బంధమునకు లోనయిన వారు, శాసనసభలలో జేరవీలులేనపుడు, తది తరులు వానియందుజేరిన నేమిప్రయోజనముం డును? రాజకీయనిర్బంధితుల విషయమై యింత వరకుగల నిరోధములను సయితము తొలగించు టకు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపకుండగ, స్వపరి పాలన తీర్మానము నంగీకరింపరనుట సువిది తమే. బర్మేశాహ్లా రీడింగుప్రభువుల ప్రపంగ ములే యిందుకు తార్కాణము. భావికర్తవ్య మునుగూర్చి, కాన్పూరు కాంగ్రెసు సభలో దూర మాలోచింపవలయునని, నెహ్రూగారు జేసిన హెచ్చరికయం దర్థము లేకబోలేదు. ఇక మీద

సహకారము సాధ్యపడదని, నెహ్రూగారు ప్రత్యు త్తరమొసగుచున్నారు. ఇదివరకు స్వరాజ్యపక్షము వారు సహకారమార్గమునకు చేరువుగబోయి, ఉపద్రవమునకు లోనయిరి. తాంబీగారు ప్రభు త్వోద్యోగమును చేపట్టుటతో, ఎదుట నున్న మహాప్రద్రవము దెలిసివచ్చెను. ఇకమీద అట్టి మార్గమును విడచి స్వప్రమా ర్గము ననుసరింపవల యు నని నెహ్రూగారు గోరుచున్నారు. కాన్పూరు కాంగ్రెసు సభవారు ఖండితముగ నుత్తరు విచ్చేద రని నెహ్రూగా రాశించుచున్నారు. ఆయుత్తరు వేది యయినను, సహకారము మాత్రము గాదని యు, అందువలని ఫలితముల ననుభవించుటకు తాము సంసిద్ధులుగ నున్నామనియు, నెహ్రూగారు ప్రకటించిరి. అధికారవర్తమువారు జూపెడి నిరా దరణకును, అసహాయమునకును తగిన ప్రత్యుత్తర మీయవలయునను విషయమై దేశమునందు అభి ప్రాయభేద ముండజాలదు.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయచభ : పాట్నా తీర్మానము
ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభవారు పాట్నా తీర్మానము నామోదించుటతో సంత్సృష్టిజెందలేదు. అందలి సూత్రముల నంగీకరించుచు, కాంగ్రెసు వారే కాన్పూరు కార్యములను నిర్వహించి శాసనసభ్యులకు తగిన కార్యక్రమమును విధింపవలయునని తీర్మానించిరి. ఈ కార్యక్రమమునందు ప్రభుత్వోద్యోగ ములను, సెలెక్టు కమిటీల సభ్యత్వమును అంగీక రింప గూడదని స్పష్టముగ నేర్పాటు జేయబడెను. సంస్కరణధ్వంసము నిమిత్తమే స్వరాజ్యపక్షము శాసనసభలలో ప్రవేశించెను. కాంగ్రెసుసభ సయి తము, ప్రతిష్టంభమును రెండవపక్షముగ నంగీక రించెను. దీనిని గూడ వదలి, సహకారము నవలం బించుచో, కాంగ్రెసు సభ శాసనసభా ప్రవేశము నామోదించిన యుద్దేశ్యమే యడుగంటును. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభాతీర్మానము, కాంగ్రెసు కర్తవ్య మును లేటవరచుచున్నది. కాంగ్రెసు ప్రాధాన్య మును విధించుచున్నది. కాన్పూరు కాంగ్రెసుసభ వారయినను తగిన కట్టుదిట్టముల గావింపనంగీకరించెదరని పండిత నెహ్రూగారి ప్రసంగము దెలుపకనే దెలుపుచున్నది. ప్రభుత్వదృక్పథము రాజకీయపక్షములనెల్ల నేకాశయబద్ధము గావించుటకు తోడ్పడుగాకయని కోరెదము. ఇక నయినను అంతఃకలహములను మానుకొని, రాజకీయనాయకులు దేశోద్ధరణకై కలసి పనిచేయనియెడల, భావిపరిణామ మంధకార బంధురముగ నుండకమానదు.

రీడింగు ప్రభువుగారి ఆరోగ్యము
రీడింగుప్రభువుగారి సతీమణి కా రోగ్యము సరిగలేనందున, కలకత్తానగరమునకు వచ్చి శస్త్ర చికిత్సకు లోనయ్యెను. ఆమెపై సంత్సృష్టికరముగ నున్నదని వినుట కెంతయు సంతసించెదము. త్వరలో నామె ఆరోగ్యము కుదుటబడునటుల పరమేశ్వరు డనుగ్రహించు గాక!

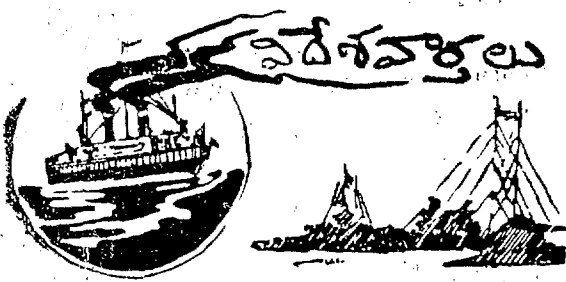
తుపాను : ఏడువేల జననష్టము
షర్మియను గల్లులో తుపానుబట్టి, ఏడువేల జనులు చనిపోయిరనియు, పొగడములను దీయు టకు వెడలిన పడవలన్నియు మునిగిపోయె ననియు వినుట కెంతయు చింతించెదము. ప్రకృతి బీభత్సము వర్షింప నేరీతరము?

నడియాడు మ్యునిసిపాలిటీ
సంస్కరణముల బనిజేయ గోరుట
(ఫీ ఫ్రెసు లెంటి)
డియాడు మ్యునిసిపాలిటీ కయిరాపత్ను నిరాకరోద్ధ్వన మమునకు స్థానమై ప్రభుత్వ సహాయనిరాకరణముజేసి ప్రసిద్ధి గాంచెను. అట్టి డిప్యూడు పలేలుగారిని ఆపెంట్లీ అన్యత్తుడుగ నెన్నుకొనినందుల కభినందించుచు 14 మంది అనుకూలముగను 8 మంది ప్రతిపాలముగనుండ తీర్మానముకట్టి గావించునట్లును, శాసనసభలను ధ్వంసముజేయుట లెప్పనియు, సంస్కరణముల నుత్సాహిజేయుటయే సరియైన మార్గమనియు అభిప్రాయమును దెల్పుచు పలేలుగారు అన్యత్తుపదవిని అంగీకరించుట సహకార మార్గమున కాయన తోడ్పడుటకు చిహ్నమనియు అభిప్రాయ మును దెల్పినటుల టైమ్సు ఆఫ్ ఇండియా, పత్రికనుబట్టి తెలి యుచున్నది.

హెడ్డాజి రాయబారులు
బొంబాయికి పయనమగుట
డిల్లీ ఆక్టో 24:—లాహోరు, మాలానా జఫరు అలీఖా నుగారును వారివెంట బమ్మెలూ ఉలేమాకు జేరిన మాలానా అగ్గనుగారును, కేంద్రకల్యాణకు సంఘమునకుజేరిన సాహెం క్వైషేగారును హెడ్డాజిజోవులకు బొంబాయికిబయలుదేరిరి. మహమ్మదాల్లీ, డాక్టరు ఆన్సారీగారును పితరులును స్వేచ్ఛనువద్దకు వచ్చి వారిని పంపివేసిరి. రాయబారులకు డిల్లీ మహమ్మదీ యులు ధనపారిశోషికము నొసంగిరి. రాయబారుల యుద్దేశ్యము మదీనాముట్టడినిగూర్చి నిజమైనస్వవహరములను గనుగొన వలెననియుండెను. రాయబారులు జహంగీరు అనుబడలో పాని కుకు పయనమయ్యెదరు. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి శాసనసభ
మ్యునిసిపాలు బిల్లుపై చర్చ
పూనా, ఆక్టోబరు 24:—నేడు మహమ్మదులకన్న ఒక గ టుచుందుగ 1 గంటకే సమావేశమయ్యెను. కారణము సభ్యులెవ రైనను ప్రభుత్వమందిరమున జరుగనున్న హాడీగార్డు ఆటలకు బోవుటకు వీలుజేయబడెను.
ప్రశ్నోత్తరములు
ప్రశ్నోత్తరముల సమయమున ఏ. యె. సర్వేగారు ప్రశ్నించుచు 1924 సం॥ములో గెలుపొందినవా రెవరును లేక కోరకపోవుటవలన టర్నల్లబ్బు యెనరికి నీయకవహుకొనిన లాభ ము మొత్తమెంతయో ప్రభుత్వమువారు దెల్పదరా యని యడి గిరి. ఆసభ్యుడే మరియొక ప్రశ్న నడుగుచు టర్నల్లబ్బు లాభము లను బంతుటలో యెంతవచ్చును పంచలేదనియు, 1924లో యి ట్లుచెల్లించని మొత్త మెంతయూండెననియు యడిగిరి.
ఈ రెండు ప్రశ్నలకును ప్రభుత్వమువారి కేమియు బలి యదని హోంమెంబరు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.
అయితే ఈవిషయమేమైన కనుగొనెదరా యని సప్లి మెంటరీ ప్రశ్న యడుగగా హోంమెంబరు ప్రశ్న నడిపవారినే స్వయముగ పాశ్చాత్య భారతీయ టర్నల్లబ్బుకు వ్రాసుకొనవచ్చునని దెల్పిరి.
స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు యిదివరలోవలెనే తమ పేర నున్నప్రశ్నలను వేసినిగాని యడిగియుండలేదు.

మ్యునిసిపాలుబిల్లు చర్చ
అంతటే కొన్ని పట్టణములలో మ్యునిసిపాలు చట్టహారము లందు పరిపాలనాధికార మెక్కువ యుండవలెనను చిల్లవర్చ ప్రారంభింపబడెను. ఈచర్చసందర్భమున ఏ. యె. సర్వేగారు మ్యునిసిపాలిటీకి పశువులను చంపుటయందు యిన్నిటినికన్న యెక్కువ జంపరాదని నిరోధించు హక్కుండవలెనని సవరణ సుప పాదించిరి. మంత్రిగారు పాయింటుఆఫ్ ఆర్డరును దెచ్చి ఈసవ రణ మ్యునిసిపాలిటీకి పరిపాలనమునందెక్కువ యధికారమునిచ్చుటతో సంబంధము లేదనిదెప్పిరి. ఇంతేగాక భారతప్రభుత్వ మునా గీసవరగా నంగీకరింపలేదు. అధ్యక్షుడే సవరణను త్రోసి వేసిరి. చర్చ 4 గంటలవరకు జరుపబడెను. అప్పుడు శాసనసభ సామవారము వరకును ఆపియించబడెను. (అ. ప్రె.)
డివిసిడ్
రంగూను, ఆక్టోబరు 24:—డివిసిడ్ అను ఇటాలి యన్ వైమానికుడు బ్యాంకాకునుండి బయలుదేరలేదని ఇటాలి యన్ కాంపలుకు తిరివచ్చెను. (అ. ప్రె.)



లోక రోజు బడంబడిక

దొమనియనుల బాధ్యత

చాంబల్లెనుగారి అభయము

లండన్, అక్టోబరు 23:—దొమనియనుల కమిషనరులు చాంబల్లెనుగారిని దర్శించిరి.

దొమనియనులు తమంతట తాము బాధ్యతను వహించెడి యిది తెలియజేసినవారి వారి నీ లోక రోజు బడంబడిక బాధించుచు చాంబల్లెనుగారు ప్రతికా ప్రచారములతో దెలియజేసిరి. ఇదివరకే మ్యాండ్లేలులో జేరిన రాష్ట్రములకు ఎవరికి మ్యాండ్లేలు ఉండవలెనో యను సంగతియే రాలేదు. ఇతరచోలకు లకు మ్యాండ్లేలుకు ఎంత హక్కు ఉన్నదో జర్మనీకి గూడ అంత హక్కు గలదనిరి.

ప్ర్యాంకు ధరపడుట

ఇంకను పడుట

పార్లమెంట్, అక్టోబరు 23:—ప్రెంచి ప్ర్యాంకు మరల ధర 114-85 కు తగ్గిపోయెను.

కెయిలోగారి సమస్య

ప్ర్యాంకుధర పడిపోవుటచే జరుగుగల ప్రతిజీ అవసరము నిమిత్తము బ్యాంకు నోట్లను కొట్టకండి అనువేయుటకు పార్లమెంటు ఉత్తరువును ప్రభుత్వమువారు అడుగక తప్పదని అందరు ఒప్పుకొనుచున్నారు. క్రొత్తగా బ్యాంకు నోట్లను అచ్చువేయుటకు ప్రభుత్వమువారు పార్లమెంటులో అధిక సంఖ్యాకుల అనుమతిని బొందగలరా యనుచున్నారు. ఆర్థిక పరిస్థితులను మరల ఏర్పాటు చేయుటకు కెయిలోగారు సాధారణముగా విధానమును ప్రవేశపెట్టవలె ననుచున్నారు. మంత్రి వర్గమువారు వీరి ఏర్పాటులలో అంగీకరించుట లేదట.

పార్లమెంటు 29 లేదని సమావేశమున లోక్ సభ కెయిలోగారు రాజీనామా నిచ్చెదరనుట నిజముగాదని సాంఘికవాదు లనుచున్నారు. ఆర్థిక పరిస్థితులు బాగుపడవలెనన్న మూలధనముపై పన్నువేయవలెనని ర్యాడికలు సాంఘికవాదు లనుచున్నారు.

చీనావ్యక్తి యూరపియనులను ముట్టడించుట

టెలిగ్రాఫ్, అక్టోబరు 23:—ఒక చీనావ్యక్తి క్రిత్తికో ముగ్గురు యూరపియనులను ముట్టడించెను. ఒక డచ్చి వ్యక్తిని అణచెను. ఇంకొకడచ్చి కప్రానుకు బలము గాయములు తగిలెను. హంతకుని కాల్చిబంపిరి. వాని యుద్ధేశ్య మేదో తెలియలేదు.

మస్గాలు తగవు

రెండుమూడు వారములలో తీర్మానము తేలును

లండన్, అక్టోబరు 23:—మస్గాలు తగవును గూర్చి బాతినమితి సభవారి మధ్యవర్తి తీర్మానించు విషయమై రెండు మూడువారములలో అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానమువారు తేలిపి తేరుట.

ఇరాకు నిజామును చర్చించుట ప్రస్తుతము ఆపుజేసిరి. చీనీకి కారణము మస్గాలు తగవు ఇంకను తేలకపోవుటయే.

తర్కి-స్త్రీల సత్వములు

కాన్స్టాంటినుపోలిస్, అక్టోబరు 24:—ఇకముందు వారమున కొకరోజు మనీషుల స్త్రీల సత్వములను గూర్చి సభలను జరుపుటకు స్త్రీసంఘమువారి స్వాధీనము చేయవలెనని మత విమయములందు పెద్దయగు అధికారి గోరెనట. దీనినిబట్టి మార్పులు తర్కిలో ఎట్లు జరుగుచున్నవో గ్రహించవచ్చును.

సీనిమాఫీల్సులను ప్రదర్శించువపు వాటిని స్త్రీలే పరిశీలించవలెననియు వారు జెప్పిన వాటినే ప్రదర్శించుటలు జేయవలెనని స్థానికాధికారులను గోరెదరట.

బాల్కను తగవు

బ్రియండుగారు తాత్కాలిక యుద్ధ

విరామమును గోరుట

లండన్, అక్టోబరు 23:—గ్రీకో-బల్గేరియా పోరాటమును గూర్చి పరస్పర విరుద్ధముగ వదంతులు బయలుదేరెను. దేనిని నమ్ముటకును వీలులేదు. బాల్కనుల సంగతి అనాదినుండి తెలిసినవారందరను తక్షణము బాతినమితితోకము కలుగ జేసికొనవలె ననుచున్నారు.

బాగోస్టావు సరిహద్దుకు దగ్గరగ పోరాటము గలుగుటయు, ఇటీవలనే మ్యాసిడోనియా రైల్వేనుగూర్చి సర్పియా, గ్రీసులకు రాజీజరుగుటయు స్కూటారిలో గృహభిద్రములు గలుగుటయు, గ్రీకో-బల్గరు దవానలను అంతటను వ్యాపింప జేయునేమో యని భయపడుచున్నారు.

విదేశాంగ కార్యాలయమువారు ఏమియు భయపడుట లేదు.

బాతినమితికి బల్గేరియా ఆక్షేపణ సంపుట

సోఫీయా, అక్టోబరు 23:—గ్రీకో-బల్గరుతగవును తక్షణము విచారించుటకు బాతినమితిసభ సేర్పాటు జేయవలె నని బల్గేరియా ప్రభుత్వమువారు బాతినమితికి దెలియజేసెదట. సరిహద్దులలో నున్న కావలి సైన్యములను పరిశీలించుట బల్గేరియా ఉత్తరపు జేసెనట.

గ్రీకులు తమ సైన్యము లన్నిటిని జేర్చుకొని బల్గేరియా రాష్ట్రములో ప్రవేశించిరనియు, ఇంతవరకు బల్గేరియా సైన్యములో ముగ్గురు చనిపోయిరనియు, అరుగురు అధికారులు, ఒక సైనికుడు తుతగాత్రులై రెనియు 7 గురు కన్యింపుటలేదనియు, పెట్రీవి కాపురములు 7 గురు తలెత్తులచే ముట్టడించుటచే తుతగాత్రులై రెనియు ఇంకొక తలెత్తు బాతినమితికి బంపిరట.

గ్రీకులేఖ అంత్యసందేశము గాదు

ఏథెస్సు, అక్టోబరు 23:—గ్రీకుల లేఖలోనున్న వరకులను బల్గరులు అంగీకరించినవని చర్చించుట బడదన్నను తమలేఖ అంత్యసందేశము గాదని గ్రీకులు దెలుపుచున్నారు.

బ్రియండుగారు గ్రీకో-బల్గరు తగవునుగూర్చి ఆలోచించుటకు ప్యారిసులో సభజేసిరి. అసభకు గ్రీకు బల్గేరియాలను ఆహ్వానించిరి. ఈలోపుగ తగవును గ్రీకుబల్గరులు చాలించవలెననిరి.

బాతినమితి కవ్వెంటుప్రకారము గ్రీకు బల్గేరియా ప్రభుత్వములు తమ బాధ్యతను గుర్తించవలెనని బ్రియండుగారు పీరిస్ దిని మోపురించిరి.

గ్రీకులు పెట్రీవిని తీట్టుకొనిరి.

బల్గరులు గ్రీకురాష్ట్రమును ఆక్రమించుకొని రన్నమాట నిజముగాదనియు, ఒక్క-బల్గరుపైనికుడు కూడ సరిహద్దు వాట లేదనిరి.

బల్గేరియా విద్యార్థుల ఆక్షేపణ

సోఫీయా, అక్టోబరు 24:—గ్రీకుసేనలు బల్గేరియా రాష్ట్రముపై దండెత్తుట అసమంజసమని ఆక్షేపించుచు ఇది ఉత్తపక్షప్రాయము చేయుకార్యముగాని వేరొడుగాదనియు బల్గరుల కాంతియుతమును నభివృద్ధికి గ్రీకులు అడ్డురాకుండ బాతినమితివారు వారించవలెననియు తీర్మానించిరి బల్గేరియా విద్యార్థులు.

పెరిషియా ప్రాతమంత్రి

మాస్కో, అక్టోబరు 24:—పెరిషియా ప్రాతమంత్రి సేపిక్ దంబం అనువాటికు మాస్కో జేరిరి సేడు.

కెన్యాలో రవాణా ఏర్పాటులు

ఋణమును మంత్రివర్గమువారు అంగీకరించుట

లండన్, అక్టోబరు 24:—తూర్పు ఆఫ్రికాలో వర్తకపు తీర్మానులను (ట్రాన్స్ఫర్) అభివృద్ధిజేయుటకు తూర్పు ఆఫ్రికా కమిషనువారు సూచించిన ఋణమును చాల:శ్రమ మంత్రివర్గమువారు అంగీకరించిరి అమరీగారు ఛేదించిరి.

చీనాలో అంతఃకలహము

పూపూపూ వర్షసేనాధిపతి

హ్యాంకో, అక్టోబరు 23:—ప్రస్తుతమున్న ప్రభుత్వము అధికారములో నున్నంతకాలము సుంకముల సభను జేరవేరకు జేయరాదనియు, కేంద్రప్రభుత్వమునకు బదులీయవలెననియు పూపీపుగారు ఆయా రాయబారులకు బంపిన లేఖకు రాజ్యాంగవిధికారులు ప్రత్యుత్తరము నీయవలెనుకొనలేదు.

ద్రూసుల తిరుగబాటు

స్రాంసు కోపము

లండన్ అక్టోబరు 22:—సిరియా సంగతులు పరాసులకు కోపమును గలుగజేయుచున్నవి. సరేలు సేనానివిమర్శనలు వీరికి మరింత కడుపుమంటను గలుగజేయుచున్నయవి. సరేలు సేనానిని నియమించుట గొప్ప తప్పని అందరును ఒప్పుకొనుచున్నారని ప్యారిసునుండి తెలుసుపత్రికా విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు. ఈ తిరుగబాటుకు సరేలు సేనానే ఉత్తరవాదియని ఈజిప్షియన్, బాతీయపత్రికలు వాదించుచున్నయవి.

ఇక నెంతమాత్రము సరేలు సేనాని ఉపేక్షించక శిక్షించవలెనని జర్నలు డెన్డిబట్టు పత్రిక వ్రాయుచున్నది. అసలీ పత్రిక మితవాదపత్రిక. అసలుబాతి అంతకును భంగమును దెచ్చు విధానమును సహించరా దనుచున్నది.

కృత్రిమ పట్టునరకులు

భావిపరిశీతులు

లండన్ అక్టోబరు 24:—కృత్రిమపట్టునరకులకు ఇకముందు ఎక్కువవాడుకయ్యుండును. అతివీధులగుబాటలగుడ కృత్రిమ పట్టు మేజ్కోళ్లనే తొడుగుచున్నారు. దీనివలన ప్రత్యేకము కు భంగము గల్గుననుట, నూలు రసకుల వర్తకము పడిపోవు ననుట ఆవిశేషమనిరి. మరింత లంకామైరు వర్తకులకు విశ్వర్యము యభివృద్ధియగును. ఇంతవరకు గిరాకీలేక మూయబడిన మార్కెటులు మరల బేరములను జేయుటపడును. నూలుసరకులలో పట్టును కలుపుటవలన వాటికి తక్కువ, కాంతి, రంగు ఇది వరకు లేనివి ఇప్పుడు గల్గుననియు ప్లాక్టోగారు దెలియజేసిరి. మరల మనసరకులను ఇండియను బజారులలో నింపవచ్చుననిరి. నూలుసరకులలో అనగా ఒకగుడ్డముక్కలో కొన్ని కృత్రిమ పట్టుచారలను జేర్చితిమేని తక్కువపుట్టుతో అందముగనుపుగ జేయగల్గుదుమనిరి. దీనివలన నూలుసరకులను జేయు యంత్రాల యములకు ఎక్కువపని క్రొత్తగ వచ్చుననిరి.

లోక రోజు తీర్మానము

జర్మను మంత్రుల అసంతృప్తి

జర్మనుమంత్రులు రాజీ నిచ్చుట

(అంగ్రప్రతిక ప్రత్యేకతంతరి)

బెర్లిన్ అక్టోబరు 25:—రిచిస్టాసులో జర్మను బాతీయపక్షపత్రినిధు లగు దేశీయమంత్రి పెల్లి, ఆర్థికమంత్రి డాక్టరు పీటెల్జ్ బాతీయ మితవ్యయమంత్రి డాక్టరు న్యూహాసు గార్లు తమకు లోక రోజు తీర్మానములు అసంతృప్తిగ నున్నందున రాజీనామా నిచ్చేదమని దెలుప జర్మను బాతీయపక్షమువారు రంగీకరించిరి.

కెయిరో విషాదము

కారణము - ప్రజల భయము

కెయిరో, అక్టో 23:—ధర్మాదాయములమంత్రి సాం వర్సరిక మలేసంబరమును జూచుచుండ ఆశ్చర్యదశము జనసముహముచే క్రిక్కిరిసియున్న పిథులయందు ప్రజలు నడచుటకు ప్రయత్నించుచుండ ప్రేక్షకులుగవచ్చిన కొందరు భయకంపితులైరి. ఒకరి నొకరు త్రొక్కుకొనుటకు ప్రారంభించిరి.

25 గురు పిల్లలు, 8 గురు బాలికలు, 11 గురు పురుషులు 10 స్త్రీలు కార్లక్రిందబడి చనిపోయిరి. 7 గురికి బలమును గాయములు తగిలెను. చాల మందికి స్వల్పముగ గాయములు తగిలెను.

మొత్తము 52 మంది చనిపోయిరి. 50 మందికి బలమును గాయములు తగిలెను. మరి ఇతరులకు చాలమందికి గాయములు స్వల్పముగ తగిలెను.

లండన్, అక్టో 24:— పోలీసు ఏర్పాటులు ఏమియు సరిగాలేవు. అందుచేతనే ప్రమాదములు తప్పలేదు సాయంకాలము ప్రజలు ఇంటికి బోవునపుడీ ప్రమాదము ప్రారంభమైన మరింతయు ప్రదమయ్యెడిది. తాత్కాలికపు ప్రధానామాత్యుడీ ప్రదేశములోనేయుండి విచారించుచున్నాడు. ఉత్సవము అఖరగుచున్నది. 50000 మంది అపుడే వెదలిపోయిరి. 2500000 మంది వచ్చిరిని అంచనావేసిరి.

ఇటలీ వైమానికుడు

డిసెనడోగారు బ్యాంకాకు జేరిరి.

అస్పృశ్యత నివారణ మహాసభ

బంధులలో 24 వ తేదిన జరిగెను

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీ యస్. వి. తిరుమలాచార్యులుగారి స్వాగతోపన్యాసము

అధ్యక్షులగు కావ్యకంఠ గణపతిశాస్త్రిగారి ప్రారంభోపన్యాసము

అస్పృశ్యతనివారణతీర్మాన మామోదింపబడుట

ధర్మ నిర్ణయ పరిషత్తు భవన్ స్థాపించు నిశ్చయించుట

24 తేది ఉదయం గం 7-45 నిల అస్పృశ్యత మహాసభ బంధు పురభవనమున సమావేశమయెను. దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు, దేశోద్ధారక నాగేశ్వర రావు పంతులుగారు, పారి నాగభూషణంగారు, ఉపద్రవ్య సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిలుగారు, రావుసాహెబు తోట పేరయ్య నాయుడుగారు, నోరి రామశాస్త్రిలుగారు, దినవహి హను మంతరావు పంతులుగారు, పారిసర్వోత్తమరావుగారు, పెద్దిబి హనుమంతరావు పంతులుగారు, శిష్టా నరసింహశాస్త్రిలుగారు గద్దెరంగయ్య నాయుడుగారు, దుగ్గిశాల గోపాలకృష్ణయ్య గారు, వేదాంతం శంభుశాస్త్రిలుగారు, సాంబమూర్తిగారు, అది ఆంధ్రులు నున్నగు ప్రముఖులు అనేకమంది శ్రీలు సభ నలంకరించిరి. బాలికలచే ప్రార్థన గావించబడెను. వేమూరి రాంజీరావుగారు సభను ప్రారంభించుటకు గల అభిప్రాయము లను డెలుపుచు సభను ఉపక్రమించిరి. అంతట ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు లగు యస్. వి. తిరుమలాచార్యులుగారు తమ ఉపన్యాసమును జదివిరి. ఆ ఉపన్యాస మీదినువను ప్రచురింప బడినది.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షకోపన్యాసము

అస్పృశ్యత

అస్పృశ్యత అనగా, తాకకపోవడము

1. ఈలోకములో కర్మభూమియగు నీహిందూదేశ మందు మానవజాతి మట్టుగూడనిది. ఆమేధ్యాదులు, మృగము లలో గార్జభము, పక్షులలో కాకము, మనుష్యులలో పంచముని తాకగూడదని మన్వాదులు చెప్పిరి.
2. మాలిన్యదోషవస్త్రధరులను తాకగూడదని అన్ని దేశ ముల వైద్యశాస్త్ర వేత్తలుగూడ నొప్పుకొనిరి. ఈదేశములో కృత్యముగాదులలో మాలిన్యదోషవస్త్ర ధరులు ప్రత్యేక మొక జాతి వారుండుట వలన వారు మాలిన్యులనియును వారిని దోహమనః పారిశుధ్యముగలవారు తాక గూడదనియును వారి దర్శనస్పర్శనాదులవలన పరిశుద్ధులైనవారి దోహమనః పారిశుధ్యము చెడునుగాన పరిశుద్ధులైనవారు మాలిన్య ల దర్శనస్పర్శనాదులుజేయక ఏంకాతముగనుండు సగ్రహారము లలో నివసించి కాలము గడపిరి.
3. ప్రస్తుత కలికాలములో జాతనియముము లేక యన్ని వర్ణములలోను మాలిన్య లధికముగ నుండి మనోదారుణ్యతచేడి సంఘములో నైకమత్యములేక ప్రవర్తించుటచే దేశమున కనర్థ కము కల్గుచున్నది.
4. మనదేశములో ప్రస్తుతకలికాలమహిమచే దయాస త్యహాసములెని నామమాత్రావశిష్టజాతి వర్ణములు గల మన మందరము తాత్కాలిక వర్ణప్రయుక్త ఈర్షానూయలవలన గల్గి న అస్పృశ్యతను తొలగించి మానవజాతియంతయు యనోన్యత కలహములు మాని కలసియుండుట దేశమునకు శ్రేయస్కరముగ నని గాంధీమహాత్ములు మొదలగువారు సుడుపుచుండిరి.
5. వర్ణాశ్రమప్రయుక్తమగు నస్పృశ్యత ఈకాలములో శబ్దమాత్రావశిష్టమై యున్నదిగాని పూర్తిగా స్వరూపవాశమై య్యోపోయినది. అది ఎట్లన నామమాత్రాగణ్యులు పాతకాల లోను, భూమశకటములలోను, నావికాయాత్రులలోను, ఆస్ప త్రులలోను, క్లబ్బులలోను, కాఫీహోటల్సులలోను ఇంక యనేక సమయములం దనేకచోట్ల జాతినెంతమాత్రము పరిగణింపక యస్పృశ్యులను వారితో కలసిమెలసి సంచరించునట్లు మన గవర్న మెంటువారే మహాపకార మొనరించి వర్ణాశ్రమప్రయుక్త యస్పృశ్యత నధుగంట మూలచ్ఛేదముజేసిరి.
6. జాతిప్రయుక్త యస్పృశ్యతయొందితీరవలెనని బహి రంగసభలలో ప్లాట్ ఫారముమీద నెక్కి వాదించు సగ్రవర్ణము

లవారికి కూడ నీకాలములలో జాతిప్రయుక్త యస్పృశ్యత దగు లుచునే యున్నది. ఈయస్పృశ్యత మీటింగులలో మాత్రము తలయెత్తిన ట్లగుపడుచున్నదిగాని పరిశీలనగా విచారించినయెడల యస్పృశ్యత ఉన్నచోలే లేదు.

7. దైవవశమున కాలక్రమముగా నశించిన యీయస్పృ తవిషయమై యస్పృశ్యత నివారణనుగురించి యాలోచించుట గూడ కాలయాపనకు కారణమగుచున్న ట్లగుపడుచున్నదిగాని యవసరమే లేదు.

8. యస్పృశ్యతను గురించి పరమార్థములో విచా రింతుము.

పూర్వము శ్రీ వేదవ్యాసులవారు తమకుమారు డగు శ్రీ శుకులవారి జ్ఞానోపదేశమునకు గాను శ్రీ జనకచక్రవర్తినివద్దకు పంపిరి. అంత నాజనకుడు శ్రీ శుకులనుజూచి యీలోకములో నెందుకు పనికిరాని వస్తువును దెచ్చుని చెప్పెను. అప్పు డాశుకులు మృగపశుపక్షికిటకాదులలోవెదకి ఎందుకు పనికిరాదని తనకు తోచినదానిని దెచ్చి జనకమహారాజు సభయందుండు ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞుల కగువరచగా నాశాస్త్రవేత్తలు విచారించి దాని యుపయోగమును జెప్పిరి. తదుపరియాశుకు శ్రీప్రపంచమందుం డు యపూర్వవస్తువుల దెచ్చి యవి నిరుపయోగమని సకలశా స్త్రవేత్తలను జనకమహారాజు సభాసదులకు నగువరచగా వారు పరిశీలించి వాటియుపయోగమును గూర్చి జెప్పిరి.

ఇట్లునేక వేలసంవత్సరముల గడచెను.

అంత నాశుకులు యీలోకమందు నిరుపయోగ పదార్థ ము జిక్కి విసికి యొక నాడమేధ్యము దెచ్చి యిది పనికి మాలి నవస్తువుని యాసభాసదులతో జెప్పెను.

అప్పుడా సభలోని విద్వాంసు లీవిషయ మాయమేధ్యము నడిగినగాని దెలియజాలదని యాయమేధ్యము నడుగవలెననికొని దానికి ప్రాణపత్తిజేసి ఓ యమేధ్యమా ఈలోకములో నీవు పనికిమాలిన వస్తువుని ఈశుకులు జెప్పచున్నారు. ఇందుకు నీ నేమి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెదవని నారదులు యమేధ్యము నడుగ నం దుల కాయమేధ్యము పకపకనగి యిట్లనియె.

ఓనారదునివర్యా నాకీ యస్పృశ్యతావస్థ యెట్లు గల్గె నో విచారింపకనే శ్రీశుకులిట్లు జెప్పె.

ఇకనాయవస్థను జెప్పెదవినందు. నేనీ యమేధ్యవస్త్ర బొందకమునుపు మానుషజాతికి మిక్కిలి ప్రియములగు ఘృతక్షీ రధి కర్మరాది వేదార్థములుగా నుండిని. తదుపరి నాదురాదృ వ్యవశమున నే నీమానుషదేహమందు బ్రవేశించి తత్సంపర్కము వలన నేనీ దురవస్థ బొందితిని. నాకీగతి మానుషదేహసంబం ధమువల్ల నేగదా కన్గినది.

సంపర్కసంబంధ మాత్రముచేతనే నాకు పనికి మాలిన్య త్వము గలుగ జేసి న మా ను వ దే హ మెంత పనికిమాలినదై యున్న నో యని విచారించి తెలిసికొనక శ్రీశుకులిట్లు జెప్పెనని యమేధ్యము ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. అంత నాజనకమహారాజు శుక్లకోణిత మేదో మలిన మలమాత్రములతో గూడిన నీశరీరమే యపవిత్రమై పనికిమాలినదై యున్నదనియు దీని సంబంధరాహిత్యమే మోక్ష మనియు, యామోక్షము భగవదారాధనచేసి బొందవలయు ననియు శ్రీశుకుల కుపదేశించెను.

కాన విచారించి చూచినయెడల మానవ శరీరముకన్న యపవిత్రపదార్థము మరియొకటి లేదు.

మనశరీరసంబంధ యస్పృశ్యతను తొలగించుకొని యితర విషయ మాలోచించుట మంచిదని పెద్దలు జెప్పిరి.

ఇప్పుడు పట్నములలో నున్నతోడోగల యనుగ్ర పా త్రులగుటకు వారికులగోత్రము తెరిగియు వాటిని పాటించక వారి దర్శనస్పర్శనాదులు చేయుటయేగాక వారి కనేక యూడి గంటలుగూడ జేయుచుంటిమి. ఇట్టి విషయములో మీరు

మూలగ్రామములలో నుండు దిక్కులేని దీనుధగునట్టియు విధేయులగు నట్టియు పంచములను భూతదయాపూర్వకముగ నైన జూచుచు వారికికూడ మనతోపాటు సౌకర్యము లాసంగి దయతో జూచుట మనకును మనదేశమునకును శ్రేయమని పెద్దలు జెప్పుచున్నారు.

ఈయస్పృశ్యత నివారణ విషయమై శ్రీశంకరాచార్యుల వారు చెప్పిన మనీషా పంచకమందు (ఛండాలోస్తు సకుద్విజ్ఞోస్తు గురురీ త్యేషా మనీషామను) ఛండాలుడైనను బ్రాహ్మణుడైనను గురువులే నని నాతాత్పర్యమని జెప్పిరి.

శ్రీరామానుజులవారు మేలుకోటలో పంచమ శ్రీవైష్ణ వులకు సగ్రవర్ణములవారితో పాటు పెరుమాళ్ల సన్నిధిలో తీర్థ ప్రసాదంబు లాసంగున ట్లగుగ్రహించిరి. ఈ యస్పృశ్యబాధ నివారణ కీపంచములు మనముస్పృశ్యతను పాటించని యన్యమత ములలో ప్రవేశించుమండి ప్రస్తుతం మన బంధులలో వేమూరి రాంజీగా రీవిషయములో స్పార్థత్యాగముజేసి పాటుపడుచుం డిరి. వీరి సోదరులగు శ్రీ రామకృష్ణారావుగారు ఆబాల్య ప్రభృతి యీవిషయములో నే తమజీవితము గడుపుచుండిరి. నేనెంతట విరమించి ఈ విషయమై విద్వాంసు లగు కావ్యకంఠ గణపతిశాస్త్రిగారు సభాధ్యక్షు లుగా నుండ ప్రార్థించు చున్నాడను.

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి ఉపపాదన పైని కావ్యకంఠ గణపతిశాస్త్రిలుగారు సభాధ్యక్షత వహించి ఈదినకు ఉపన్యాసమును గావించిరి. ఈ ఉపన్యాసమును విను టకు చాలమంది సభకు విచ్చేసిరి.

అధ్యక్షోపన్యాసము

సోదర సోదరీమణులారా !!

ప్రస్తుతము మనదేశము నావరించియున్న ముఖ్యసమ స్యలలో నొకటియగు పంచమజాత్యస్పృశ్యతను గుటించి విమ ర్శించి తీర్మానింపనున్న ఈ మహాసభలో అధ్యక్షుడీకము నుండి నా అభిప్రాయములను తెలియచేయుట కవకాశ మిచ్చి నందులకు కృష్ణామండల సన్యాససంఘమువారికి నే నెంతయు కృతజ్ఞుడను. విస్తృతమున నుపాధ్యాయులచే మీకాలమును వ్య ర్థపుచ్చక విషయమునకు దీగుచున్నాను.

అస్పృశ్యత్వ కారణమేద?

అములులోనున్న పంచముల అస్పృశ్యత న్యాయ్యమా అన్యాయ్యమా అను విషయమును చర్చించుటకు ముందు దీని కారణమును విచారింపవలసియున్నది. ఆవిషయములో మూడు కక్షలవారు మూడు వేర్వేరు కారణములను చెప్పుచున్నారు. ఋగ్వేదకాలమునందు దమ్యవులనియు, సుధ్యకాలమునందు నిషా దులనియు వ్యవహరింపబడుచువచ్చిన ఆదిమ భారతీయజనులే ప్రకృతపంచము లనియు వీరికిని భరతఖండమునందు పిమ్మట పవేశించిన ఆర్యులను అనేక యుద్ధములు జరిగి పరస్పర ద్వేషము ప్రబలి వారికివీరును వీరికివారును పరస్పరము బహిష్కార్యులైరియు, కొంతకాలమునకు ఆదిమజనులు బహిష్కార నందున ఆర్యులు వారిపై ప్రయోగించిన బహిష్కారమే శే పించియున్నదియనియు మొదటికక్షవారు చెప్పెదరు. బ్రా హ్మణుడు మూలపల్లలో ప్రవేశించినయెడల పల్లె పాడెపోవునను ప్రతీతి ఆదిమజనులుకూడ ఆర్యులను పూర్వము బహిష్కరించి యుండు రనుటకు శేపించిన చిహ్నమై యున్నదియని ఆకక్ష వారందురు.

బ్రాహ్మణశ్రీయందు శూద్రులకు పుట్టినవారు చం డాలునియు అట్టి ప్రతిలోమ సంకీర్ణుల సంతతివారే ప్ర కృతపంచములనియు స్మృతి వచనముల ప్రకారము వీరస్మృ ఘ్యులైరియు చెందవ కక్షవారు చెప్పుచున్నారు.

వీరేజాతివారైనను సరియే వీరియందలి గోమాంసభక్ష యద్యపానాది దుర్వ్యసన పరత్వమే వీరి యస్పృశ్యతకు కారణమైనని మూడవకక్షవారు చెప్పుచున్నారు. ఇవి వేర్వేరు కక్షలవారిచే చెప్పబడుచున్న కారణములు.

మొదటి కక్షవారిమతమునందు బ్రాహ్మణ శూద్రజాత ప్రతిలోమసంకీర్ణులుజేలు. ప్రకృతపంచములుజేలు. చెండ వక్షవారి యభిప్రాయమునందు అంత్యప్రతిలోమసంకీర్ణ లే ప్రకృతపంచములు. మూడవకక్ష వారీసమస్యయందు చర్చనే ప్రధానముగా తీసుకొనిరి. వారికి ప్రకృతపంచముల జాతితో బనిలేదు.

విచారణీయాంశసారాంశములు

ఇప్పుడీ సమస్యలో విచారణీయమైన సారాంశములు ఆట.

1. అంత్యప్రతిలోమసంకీర్ణులను ప్రకృత పంచ ములు వేర్వేలా? అభిన్నులా?

2. తేర్చుకొనుటకు స్వంతివచనములు వీరియందు ప్రవర్తించునా?

3. ఎవరియందు ప్రవర్తించినను సరియే ఆస్పత్రివచనముల బలమెంత?

4. పంచములజాతి జన్మనా ఆస్పత్రివచన నిర్ధారణ కావచ్చును అనివాడు గోమాంశభక్షణ మద్యపానాది దుర్వ్యసనములను మానివేయకముందే వారి ఆస్పత్రివచన తీసివేయబడవలెనా? ఏవరకులులేకయే వారి ఆస్పత్రివచన తీసివేయబడవలెనా?

5. ఆస్పత్రివచనములు కావ్యసమృద్ధిని తేల్చినట్లు అనివాడు వానిని నివారించుటకు చేయవలసినదేమి?

6. తమ ఆస్పత్రివచన దోషమును నివారించుకొనుటకు పంచములు చేయవలసినదేమి?

ఈ సారాంశములపైని నాలుది కొలది విమర్శించి నావ వ్యాసముని తోచిన నిర్ణయమును మీయెరుట బెట్టుచున్నాను.

మొదటి సారాంశము

చండాలశబ్దము. ఆంధ్ర ప్రతిలోమసంకీర్ణనియంధము ప్రకృత పంచమునియందునుకూడ వర్తించుటచేతను ఇట్లు ఒకటియనుట పొర పాటు. చండాల శబ్దమునకు రెండర్థములున్నవి. నిఘంటువును చూడుడు. "స్వాచ్ఛండా అను జనితో బ్రాహ్మణ్యం వ్యవధేయం" అని అమరుడు అంత్య ప్రతిలోమసంకీర్ణని నామమును పఠించి తరువాత అనేక నామములకు బిమ్మలు "చండాల ప్లవమాతంగ దివా కీర్తి జనంగమా" నిషాదశబ్దచాపంలేవాని చాండాలపుల్కసా" అని యొక ప్రత్యేక స్వతంత్ర జాతివారి పేరులను పఠించుచున్నాడు. ఈ నామములలోని నిషాదపదము గమనింప దగినది. "చత్వారోన్మి నిషాదః పంచమః" అని నిర్మకములో వైదిక పంచజన శబ్ధార్థ నిరూపణ ఘట్టమునందు చెప్పబడిన నిషాదశబ్దం. బ్రాహ్మణకూడ్ర స్త్రీజాతానులలోను సంగీర్ణని యందు గూడ నిషాదశబ్దము వర్తించుటచేత ఆ అనులోమ సంకీర్ణణ వేదోక్త పంచజనులలోని పంచముడు కామాదా యని యంటిరేని యది సరికాదు. అతనికి పంచమత్వవ్యవహారములేదు. అదియునుగాక అతనిని కూడ్రునికంటె ప్రత్యేకముగా పఠింప నవసరములేదు. అనులోమ సంకీర్ణణ మాత్రమే జాతిని పొందుదురు. ఈ విషయములో పూర్వార్థాచార పరాయణులుకూడ ఏకీభవించుచున్నారు. ఇతరసంకీర్ణణలు విడిచి ఒక సంకీర్ణణమాత్రము అనులోమని పంచమునిగా జెప్పటలో పార్వర్యముకూడలేదు.

ఈ నిషాదపదము పంచమునియందును బ్రాహ్మణ కూడ్ర స్త్రీ జాతానులలోమసంకీర్ణణనియందు గూడ ఎట్లు వర్తించుచున్నదో చండాలపదము కూడ పంచముని యందును బ్రాహ్మణీ కూడ్ర జాతిప్రతిలోమ సంకీర్ణణని యందును గూడ అట్లు వర్తించుచున్నది.

అయ్యో ధర్మకాస్త్రములో చెప్పబడిన జాతులను చెప్పుటకు నిఘంటువులకు హక్కులేదు. ధర్మకాస్త్రములో స్వతంత్రపంచజాతి చెప్పబడలేదంటిరేని యది యనాలాచి తోక్తి. మంత్రలింగములలో పంచజనపంచకీర్తి పంచచర్మణీ శబ్దములచే విడుజాతులు చెప్పబడుచున్నవి. వారిలో పంచముడు విషాదుడని నిర్మకము చెప్పుచున్నది. ఇంతకంటె వేలు ప్రమాణ ముండవలెనా? యథాశీత జాత్యభిధానములను జెప్ప విఘంటువులు అమూలకములని చెప్పట సాహసము.

ఈ పంచములు ఋగ్వేదములో దమ్యపదముచే ఉదహరింపబడుచు వచ్చిరి. "విజానీవ్యర్థాస్యేచదస్యవః." ఇత్యాది మంత్రములలో ఈవిషయమును చూడవచ్చును. ఒక మంత్రములో దమ్యస్త్రీని శ్వస్మి అనుపేరుతో వ్యవహరించి యున్నారు. అది చండాలపదాదినామములలోని శ్వపవ శబ్దముతో పరిపూర్ణమున్నది. స్మృతులలోగూడ ఈప్రత్యేకజాతి వారు చెప్పబడియుండక పోలేదు. ఈక్రింది మనుస్మృతి స్లోకమును చూడుడు.

"ముఖబాహూరు పక్షేభ్యో, యలోకే జాతయో బహిః ఘేచ్ఛవాచ క్షార్మవాచ, స్పర్శే తే దస్యవస్మృతాః."

అడవిలో సంచరించు కిరాతాదులు ఘేచ్ఛవాక్కులు. గ్రామములో సంచరించు ఆర్యులు మాటలాడుభావలసే మాటలాడువారు ఆర్యవాక్కులు. కిరాతులు పంచములు ఏక జాతివారే యనుటకు "భేదాః కిరాత కేబరపులిందా ఘేచ్ఛవా తయః." అను చండాల విశేషములను చెప్పు ముక్కు గుటుకు.

దమ్యపులు అనే పంచములు చాతుర్వర్ణ్యము కంటె భిన్నులని చెప్పినయెడల "చతుర్థ ఏకజాతిస్తు శూద్రో నాస్తితు శ్చపంచమః." అను పంచమజాతియే లేదను వచనమునకు విరోధము వచ్చునంటిరేని రెండువచనములు తుల్యబలము గలవి యగుటచే సామరస్యమును కల్పింపవలసియుండును. "నాస్తితు పంచ

మః" అను వచనము ఒక పుట్టుక గలవారందరిని అనగా ద్విజ సంస్కారము లేని వారందరిని కూడ్రులనుగా చెప్పుచున్నది. దానిప్రకారము పంచములుకూడ కూడ్రులే. "ముఖ బాహూరు పక్షేభ్యో" అను వచనములోని పక్షశబ్దము ఆర్యాధిష్ఠిత కూడ్రులను, లేక అనిరవసిత కూడ్రులను. పంచములకు నిరవసిత కూడ్రులు అనే పేరుగలదు. పంచములుకూడ కూడ్రులలో రెండవతరగతి గనుకనే వీరిని నామకూడ్రులని వ్యవహరింపట సాగును. ఇందులను అనిరవసిత నిరవసిత భేదవివక్షలో పంచ జాతులు, అభేదవివక్షలో నాలుగుజాతులు అని తేల్చినది. నిరవసితత్వ మనగా ప్రాతృద్వహిమ్న తత్త్వము. ఇట్లు చెప్పిన యెడల రెండు స్మృతివచనములకు సమన్వయ మగుటయేగాక పంచజనశ్రుతులకును చతుర్వర్ణ శ్రుతులకునుగూడ సామరస్యము గలుగును.

ప్లవమాతంగాదిశబ్దములు ప్రకృతపంచములయందే వ్యవహరింపబడు చుండుటచేతను, కారీరలక్షణాత్మక వీరియందు సగము బ్రాహ్మణరక్తమునకు దగినవిహ్నుములు కన్పట్టకపోవుటచేతను వీరు అంత్యప్రతిలోమ సంకీర్ణణ కారనియు, స్వతంత్ర జాతివారనియు నిశ్చయముగా చెప్పవచ్చును.

రెండవ సారాంశము

స్మృతులు అంత్యప్రతిలోమసంకీర్ణణను చండాల సంజ్ఞను విధించి వానినే సరాధముడు, పాపిష్ఠుడు, సర్వధర్మ బహిష్కృతుడు ఇత్యాదివిశేషములచే నిందించినవి. పూర్వార్థాచార పరాయణులుకూడ అంత్యప్రతిలోమ సంకీర్ణణ ఆస్పత్రివచన వాదించుచున్నారు. ప్రకృతపంచములు అంత్యప్రతిలోమసంకీర్ణణలు గారు. కనుక వీరియందు స్మృత్యుక్త సర్వధర్మబహిష్కారాదికము ప్రవర్తించదు. వీరియందు అమూల్యమున్న జహిష్కారమువలన వీరు అంత్యప్రతిలోమసంకీర్ణణలే యని అనుమానింపవగు నంటిరేని యది సరికాదు. బహిష్కారమునకు వేలు కారణములుగూడ సంభావ్యముగా నున్నందున హేతువు అనేకాంతికము. ఇక అనుమానము నిలుచుట యెట్లు?

మూడవ సారాంశము

ఆ స్మృతివచనముల ప్రకారము అంత్యప్రతిలోమ సంకీర్ణణలకూడ సర్వధర్మబహిష్కృతులు ఆస్పత్రివచన కాజాలరు. అని ద్వేష హేతుములకము లైనందున స్వార్థమునం దప్రమాణములై ప్రతిలోమ వివాహ నిందాపరము లగును. "హేతు దర్శనాచ్చ" అను జైమినిసూత్రములో రాగద్వేషాది హేతు వేదయైనను కన్పడిన పక్షమున స్మృతివచనము తనకు మూల శ్రుతిని అనుమానింప చాలక అప్రమాణ మగుచున్నది యని నిర్ధారణ చేయబడినది. ఇట్టి కక్షకు చేరిన యొక్కపురాణవచనమును చూడుడు.

"కిమత్ర బహునోక్తేన బ్రాహ్మణా యేష్య వైష్ణవాః, నస్సృజ్జవ్యా నవక్రవ్యా నద్రష్టవ్యాః కథంచన."

ఈవచనము అవైష్ణవబ్రాహ్మణు లందఱు ఆస్పత్రివచనములను అసంభావ్యులు అదృష్టవులు అని చెప్పబడినది. ఇత్యాది వచనము లేల ప్రమాణము కాలేదు? ద్వేష హేతు దర్శనము చేతనే గదా.

మఱియొక స్మృతివచనమును చూడుడు. "ఇతరేషుకు దుష్టేషు నృశేనా నృతవాదినః, జాయంతే దుర్వివాహేషు బ్రహ్మగర్భ ద్విగమ్యుతాః."

ఆసుర గాంధర్వ రాక్షస వైశాచ వివాహములందు హింసలు, అన్యతవాదులు, బ్రహ్మగర్భద్వేషులు అగు పిల్లవాండ్లు పుట్టుదురు. అని యీవచన తాత్పర్యము. ఇది స్వార్థమునందు ప్రమాణముగాక ఆసురాదివివాహానిందాపర మగుచున్నది గాదా?

ఇందులను ప్రకృతపంచములు అంత్యప్రతిలోమ సంకీర్ణణలు అని అంగీకరించినను గూడ వారిని ఆస్పత్రివచనగా సాధింప శక్యముకాదు. వస్తుతః ప్రకృతపంచములు అంత్యప్రతిలోమసంకీర్ణణలు ఎన్నటికిని గారు.

ఈమాడు సారాంశములను గుఱించి గత సంవత్సరము ఆంధ్రప్రతిలోమ విస్తృతముగా చర్చించియుంటిని. అది ఆంధ్రలోకమున కంతటికి విశదమయ్యే యున్నది. కనుక ఇచ్చట సంగ్రహించితిని.

నాల్గవ సారాంశము

గోమాంశభక్షణము, మద్యపానము ఈరెండుదోషములు లక్ష్యము చేయదగినవి గావని నే నెన్నడును అనజాలను. కనుక ఆదోషములు వారియందు పోయిన పిమ్మటనే వారిని మనము చేరతీయవలెనని నా అభిప్రాయము. అయితే నాదొక మనవి. వారంతలు వారే ఆదోషములను పోగొట్టుకొను కాలమువఱకు మీ రుదాసీనముగా చూచుచుండుట కరుణావంతులగు మీకు

దగదు. వారియందు దోషములను పోగొట్టు ప్రయత్నములకు ప్రచారములకు మీరు తోడ్పడవలెను.

విదవ సారాంశము

పహాదరులారా, ఆస్పత్రివచన కాస్త్రాత్మక ఋజువు గాజాలదని నేను సంగ్రహముగా తెలిపితిని. సనాతన ధర్మ సూత్రముకూడ ఆస్పత్రివచనానివారణమునకు తోడ్పడుచున్నది. "అస్యశంఖ్యం పరో ధర్మః" "అహింసా పరమోధర్మః" ఇత్యాది ధర్మశాస్త్రోక్తులను గమనింపుడు. పంచములను ఉద్ధరించుటకు అగ్రజాతివారు చేయవలసిన పనులను నేను కొన్ని సూచించుచున్నాను. వారిలో కలసి భోజనము నేయువారు వారి మద్దరింపజాలరు. వారి కిదివఱకు అలవాటుగానున్న భోజనము తమ కలవాటుపడి తాముకూడ చెడుటకు అది సాధనమగును. వారికి మతాభినివేశమును కలుగచేయుడు. శివునియొక్కగాని కేశవుని యొక్కగాని మంత్రాదిక్ష గోమాంశభక్షణ మద్యపానాది దుర్వ్యసనములను మానినవారిని మీలో ఆచార్యపురుషులు చేయుడు. ఈశ్వరభజనముల కంటె తరణోపాయ మేదియను లేదు. దానికంటె దోషనివారణోపాయము లేదు.

ఆరవ సారాంశము

నేను పంచమసోదరులకు సూచించుచున్నది యే మనగా గోమాంశభక్షణ మద్యపానాది దుర్వ్యసనములను మానినవారి సహజముగా ఆస్పత్రివచన నివారించబడుట కష్టము. కనుక మా పంచమసోదరులు అవిషయమును గమనింపవలెను. పిమ్మట వారు హిందూమతములోని శైవ వైష్ణవవిశేషలలో నొకదానిని పొంది ఈశ్వరసేవను జేయుటకు ప్రయత్నింపవలెను. వారి కట్టి దృఢాభినివేశము గలిగినపుడు వారి కాచార్యపురుషులు దొరకకపోరు. ఈశ్వరుడు అట్టివారిని వారి విషయమై ప్రేరేపించును. నిశ్చితముగా ప్రేరేపించును. నందుడు అటువదిమువ్వర నాయనార్థలో ఒకడుగా గణింపబడిన వండుడు శివాలయము లలో పూజింపబడుచున్న సందుడు. వారి జాతికి చేరినవాడే. తిరుమంగయ్యార్యులు, పన్నిద్దఱలో నొక మహాపురుషుడు వారి జాతికి చేరినవాడే. అనేకనందులు అనేక తిరుమంగయ్యార్యులను వారిలోనుండి బయలుదేరుదురు గాక. దీని బాంధవుడగు భగవంతుడు పంచములను ఉద్ధరించునుగాక.

అధ్యక్షకోపన్యాసము ముగియగనే తీర్మానము చర్చ ప్రారంభమయ్యెను.

చర్చ నారాయణశాస్త్రిగారి యువన్యాసము

ఆస్పత్రివచనానివారణము

చర్చ నారాయణశాస్త్రిగారు త్రైతమతీర్మానము నుప పాదించుచు ఇటుల చెప్పిరి.

సోదరులారా! సోదరీమణులారా!

సభలయందెల్లదేశీయ మహాసభ ముఖ్యమైనది. అట్లే దేశీయ మహాసభయొక్క నిర్మాణ కార్యక్రమ మంతటిలోనూ ఆస్పత్రివచనానివారణము మిగుల ముఖ్యమైనది. ప్రజాస్వాదయమునక గట్టపరంపరలు నేటికి సంపూర్ణముగా నాటి "జ్వలిత చలి తేంద్రనోగ్నిః పాదపూతః పన్నగః" సుఖంకురు తే! ప్రాయస్సస్యం మహిమానం ట్లో భావ్యైలివవ్య తేహింసరః.

కదిపిన యెడల సన్నిహిత్యము ముండును. తోడత్రాక్కినచోడ ద్రాచు పడగ విప్పను. మనస్సు సంతోషించిననాడు నరునిమహిమ వెల్లడియగును. అని కాళిదాస మహాకవి సూక్తి చొప్పున నదివఱకు నిగూఢమైన సరునిమహిమము శమోగర్భ మందు నిలినమైయున్న యగ్నిహోత్రము మంధనమును వెలువడి నట్లు వెడలి భావదాస్యమువలన గలిగిన యద్భుతము పటాపంచలై పూర్వ మొకవిధముగానున్న స్వరాజ్యవాంఛ యనివార్యముగా బ్రబలి స్వరాజ్యప్రాప్తికి ముఖ్యకారణములలో నొకటి యగుటచేత నీయస్పత్రివచనానివారణము నేడు బ్రహ్మాండమైన సమస్యగా పరిణమించినది. అంతియే కాని యీయస్పత్రివచనానివారణము చాల సంవత్సరములకు బూర్వమే ప్రజాసామాన్యమునక గాకపోయినను జాలమంది పెద్దల యాదరణమునకు బాత్రమైయున్నది. మఱియు నిది వ్యాసప్రోక్తము కూడ నైనది. మొన్న మొన్న నాంధ్ర పరిమ త్తుతో పాటు తమకులో మాజాతీయ పాఠశాలయందు జరిగిన మహాసభ యందు జరుపబడినదే కాక యయిదాటు సంవత్సరములకు మునుపే నేనొకపద్య వ్యాసమునుగూడ నాంధ్రప్రతిక సంవత్సరాదిసంచికయందు బ్రకటించియుంటిని. అప్పటికి నాకు కాంగ్రెసుయొక్క స్వరూ

పన్నభావములే తెలియవు. నాటి కీకార్యముగూడ దానియందు జేర్చబడియుండలేదు. కాబట్టి యీసమస్య నిన్న నేడు జనించినది కాదు. జనసామాన్యమునకు బ్రాకినది మాత్రము నేడు. దేశమంతట నన్నును పన్నభావములు కలగజేసినవి. అయినను నామిత్రులగు శ్రీయత సాంబమూర్తిగారు నన్ను వ్యాసము వ్రాయవలసినదిగా బ్రోత్సహించిరి. వ్యవధి చాలకు న్నును వారిని నిరుత్సాహపఱుపఁ జాలక నాకొసంగిన యీ యవకాశమును వినియోగించుకొను భాగ్యమునకుఁ బాత్రుడనై తిని. దీనిని స్వతంత్రమును విస్తృతము నగునీతిని విమర్శించుట యవశ్యకమైయున్నది. ఈస్వల్పమును నవకాశములో నట్టిది కావించుట దుర్లభము. ఈయవకాశభావము నిజముగా నొక దేశ యసామర్థ్యముననున్నట్టికి దానిని గప్పిపుచ్చుట కొక విధముగాఁ బనికిరాగలదు. కనుక నదియు క్లాప్తుమే. వర్ణము లేర్పడినది మొదలుకొని విస్తృతముగా నా మనుషటి వ్యాసమున వ్రాసితిని. కనుక కాశ్రీయమైన ఆవిచారములను మఱల నిందు వ్రాసి తద్వ్యాచకులను విసంగింపఁజాలను. అందులకుఁ తమింతురుగాక యని యందఱును వేడుకొనుచున్నాను. ఆస్పృశ్యతానివారణము విషయమున నేడు తఱుమగాఁ గావించఁబడుచున్న శంకలకు నాకేక్కిరింపఁబడుచు సమాధానములు వ్రాయుదును.

పంచములను రామకొన నక్కఱలేదు

ఆస్పృశ్యతా నివారణమును గుఱించి కొందఱు పండితులచే జేయబడు మొట్టమొదటి ప్రశ్నము ఇది. పంచములను రామకొనవలయునా? అది బొత్తిగా నవసరములేదు. బుద్ధిపూర్వకముగా నట్లు చేయుమని నాయభిప్రాయము కాదు. రైఖ్యపడవలు, పురవీధులు సభలు, పాఠశాలలు మొదలగు వనర్జనీయ స్వర్ణముగల కొన్ని ప్రదేశములయందు దప్పసావకాశముగానున్న చోటులనెల్ల సాధ్యమైనంత మట్టునకు నొకరి నొకరు రాదుకొనుటకై యెవరును ఇచ్చగింపరు. మనుష్యులకు కాక ప్రతిజంతువుయొక్క స్వభావమందు నది యవశ్యమే యైయున్నది. అట్టి యస్పృశ్యత పంచములవిషయమున మాత్రమేల వర్తింపకుండును? కావున బుద్ధిపూర్వకముగా నెప్పటికిని స్వర్ణము కా నక్కఱలేదు.

ఆస్పృశ్యతా నివారణమనఁగా నేమి ?

ఇక్కడ ననంతరముగా నింకొక ప్రశ్నము బయలుదేలును. ఇదియొక విశేషవాదమే యని విజ్ఞులు తెలిసికొనగలరు. ఆప్రశ్నము ఇది. రామకొనవలయునని వయస్థమువచ్చు కల్పము నెందుల కుపయోగించిరి? అందులకువారు చూపించు కారణమిది. "ఆస్పృశ్యతానివారణము, అనిగదా. మిసభకు నామము. అందులో రెండురీపేదములున్నవి. కావున స్పృశ్యత యనుటకే యదియొక ద్రావిడప్రాజాత్యము. కాబట్టి రామకొనవలయుననియే మిసభాభిప్రాయమైనట్లు కనుపడుచున్నది." అని అప్పుడు సామములో వారి నిట్టడుగవలసి యున్నది. ఆస్పృశ్యులని మీరనుచున్నారే. అనఁగా స్పృశ్యంపఁ గూడదని గదా యర్థమనుచున్నది. అంతవఱకునా మీ యభిప్రాయము? అయినచో నితరజాతులలో పాటు పంచములు దగ్గఱకువచ్చుటకు నేవిధమైన యాటంకమును లేదా? జొరవచ్చుచో అప్పుడు మనకుగూడ నిష్టపత్తియే. ఇంక నివారణమపదమెక్కువయినందులకా వివాదము? అయినచో దానితో మాకును బనిలేదని చెప్పగలము. అందులకు వారు సమ్యుతింపక యిట్లు వచించి తీటుదురు. మీరు చెప్పినట్లుగా నసమ్యక్కునట్లచేత నందఱు నస్పృశ్యతసహజమే, యని ఘట్టగుట్టిప్రహేళ వ్యాయమున మన మార్గము నకేవచ్చి యదేయర్థమైనచో వారికే యిట్టి నామముందు టవసరములేదు. కావున నిచ్చట సంబంధానుపపత్తి రూపమును లక్షణబీజమునున్నదని లక్షణ సాక్షయించి మనుషటికంటె కట్టింపుకొనవలయునని నామడదూరములో నుండవలయుననియు దుదకు నామముకూడ స్పృశ్యంపరాదనియు నందువల్లనే చెప్పరాని వారనికూడ నామమువచ్చిన దనియుఁ జెప్పుదురు. అప్పుడు మన మిట్లందుము. నివారణపదము దానికే నిషేధమును జెప్పును గావున మీరు చెప్పినట్లు నామడదూరములోఁ గాక యెఱుకలు యానాదులతో పాటువారును దగ్గఱకు రావచ్చును. అనీ, అప్పుడు రామకొనవచ్చునని యర్థమువచ్చున్నదే యన్నది స్వవచనవ్యాసాతమని ప్రాశ్నికులు తెలికొనక మానరు. అప్పుడర్థము పట్ల వివాదము లేదు.

ఒక్కయార మెప్పటికిని బనికిరాదు

చిరకాలాగతమైన మనపూర్వచారము నతిక్రమింపవచ్చునా? అతిక్రమింపఁ గలుగుదుమా? అని వారు మఱల నవసరము. నూచీకటాహ న్యాయమున ముందు రెండవప్రశ్నకు సమాధానముచ్చెదదు. చిరకాలాగతము నతిక్రమించుటలోఁ గష్టమున్న మాట నిజమే. ఈకష్టమును మనముకూడ నెఱుంగుచుము. అట్లు మృల్లముగా హృదయము విప్పిచెప్పినందులకు సంశయించి,

అట్టి వ్యయము గాలక్రమమున నైన నతిక్రమింపఁ గలుగుటకు గాను వారికి స్వతంత్రతలోఁ దనమును దైర్యమును బ్రసాదింపవలసినదిగా మనము సర్వేశ్వరుని బ్రార్థింపవలయునేకాని మఱి యొకటి యవఁజాలము. పూర్వచారము నతిక్రమింపవచ్చునా? యను విషయమునమాత్రము వారికి బరాజయము కాకతీయము. పూర్వచారమునగా బూర్వల యాచారమని గదా, యర్థము. వ్యాసుడు చైతన్యుడు రామానుజుడు మొదలగువారు పూర్వలేకదా? వారు శాసించిన యస్పృశ్యతానివారణమును మన మేల కావనవలయును. అప్పుడు మన మతిక్రమించుటయే లేదు. వారికే యిట్టి దోషమువచ్చినది. పోనిండు. నిదురు ప్రశ్న మెందులకు? అతిక్రమింపవచ్చునను, మన నిశ్చితాభిప్రాయమునే సీద్ధాంతీకరింతుము. వసిష్ఠుడు కాసల్యముల వెంటబెట్టుకొని ఋష్యశృంగనిసల్యమునుండి వాల్మీకియూతమనునకు వచ్చినప్పుడు "మేధావ్యతనైరే విహస్యవటుభి స్సోల్లంత మాలభ్యతే" అనిమరారి చెప్పినాడు. ఈవాక్యమువలన మునుపు లేగలమాంసమును దిను నాచార మున్నట్లు కావ్యపాఠకుల కందఱును దెలియును గదా? ఇప్పుడది యాచారముగాఁ బరిగణింపవలయునా? పరిగణింపఁబడుచున్నదా? ఏల యతిక్రమింపవలయును. ఆకాలముననే కర్మయోగియగు జనకమహారాజు తాను మాంసాశనమునపనిత్రముగా నేల పరిగణించెను? అదియును బూర్వచారమే యైనచో గోవధమును మానుమని మహమ్మదీయుల నేల ప్రార్థించుచుంటిమి? పూర్వచారమైన సహగమనము నేఁ డెందుల కా మోదింపఁబడుటలేదు? మొక్కుబడలకుగాను విడలను గంగలోఁ బారవైచుట యేల మానుకొంటిమి. కాబట్టి మొట్టమొదట దేనికిని బ్రజలందోశన గావించుటయు బివప సమ్యుతించుటయు, బూర్వచారమై వచ్చుచున్నది. పూర్వము చదువని యింగ్లీషు చదువుచుంటిమి. వారెక్కిని రైల్వేకు ముంటిమి. ఇట్టి వెన్నియో పూర్వముచేయనివి చేయుచుంటిమి. అప్పుటి పరిస్థితులు వేఱు, ఇప్పుటి పరిస్థితులు వేఱు. అదియొక శిథికాలమువంటిది. ఇది యొక వేసివికాలము నంటిది. కనుక దేశకాలపరిస్థితుల ననుసరించి మన సమాజస్థితి కనుగుణముగా మనము చేసికొనుచుండెడు కట్టుబాటులే యాచారము లనిపించుకొనును. కనుకనే హిందువులకు గోపావళమును మహమ్మదీయులకు గోవధమును ఆచారములై నవి. అందులకు గారణము లివియై యుండునని నాయభిప్రాయము. ఒకరికి వ్యవసాయప్రదేశములును రెండవవారికి మాంసాశనముగల యితరప్రదేశమును స్థానములై యుండును. అందొకరికి వ్యవసాయమునకై గోసంతాన మవసరమైనది. అందువలన వారి కాహారపదార్థములు లభించినవి. రెండవ వారైన మహమ్మదీయులకు మాంసమే యాహారము కావలసివచ్చెను. కనుకనే యొకరికిగోపావళము మరియొకరికి గోవధమును బవిత్రములై నవి. వారివారి పెద్దల యాచారములే తరువాతి వారియందు సంక్రమించినవి. హిందువులకు నేటికిని వ్యవసాయ ప్రదేశమే స్థానముగా నున్నది. కాబట్టి యా యాచారమే నేడును యుక్తముగా నున్నది. మహమ్మదీయులతో అప్పటివలె గాక నేడు హిందువులతోపాటు వ్యవసాయదేశము నివాసమైనది. కాబట్టి యా యాచారమును మార్చుకొనకుండుట సమంజసము కాదని యనుచున్నాము. అట్లే మనమును ఆస్పృశ్యతానిరూపణ విధినుండి తొలగవలయును. పూర్వము మన పూర్వులు దూరదేశమునుండి యిచ్చటికి (హిందూదేశమునకు) వచ్చినప్పుడు వారు శస్త్రముచేత నీదేశమును జయించిరి. అట్లు ద్వీజులు (త్రైవర్ణికులు) అదిమనివాసులగు పంచములను గెల్చియు జిరకాల మీ మహాజాతినీ శస్త్రబలమున నడచిపెట్టుట యసాధ్యమని యెంచి కుశాగ్రబుద్ధులు గావున కాస్త్రము నిర్మించి భావదాస్యమును మహాశృంగులమున బంధించిరి. నేటికి నొకరి యందొకరికి సంశయములు తొలగినవి. ఒక్కచేపునే యారాధించుచున్నాము. పరస్పరము సహకారము గావించుకొనుచున్నాము. ఈవిధముగా బరిస్థితులు మారినవి గనుక ముందటి యాచారము నేడు మార్చుకొనవలయును. మనము వైచిచన శృంగులమును మనమే తీసివేయవలయునని గౌరవముతో నాది మాంధ్రులు మనలను గోరుచున్నారు. కనుక నాయాచారమును మార్చదగ్గా దొరికించి మాట వక్రించుకొనుట సమంజసము. మొదటిది దేశభేదమునుబట్టి మాఱవలయునన్నట్లే యిది పరిస్థితిభేదమున మాఱవలసియున్నది. ఒకేయాచార మెప్పటికిని బనికిరాదు. ఆచార మతియైనకొలది మార్పున కవకాశమును కల్పించుకొనును. అప్పుడు దేశకాలపరిస్థితుల నెఱిగిన విజ్ఞులు మార్చుకొని తీరవలయును. లేనిచో నర్థము వాటిల్లును. ఒకటి చూడుడు. "అహింసా పరమోధర్మ" యని యున్నది. ఒకడు మనలను హింసించుటకు నచ్చునపుడుకూడ వానిని జంపగూడదు కదా? మన మూర్ఖత్వముచో మనలను వాడు

హింసించితిమను. అపు డధర్మమునకు జయమును ధర్మమున కవజయమును గలిగినదగును. అపు డధర్మమును బ్రోత్సహించినవార మగుదుము. కనుక నాయాచారమును మార్చవలయును. అనగా హింసించుటకు మన మీదికి వచ్చువానిని జంపి తీరవలయును. అందఱును నిది యధర్మముగా దోచకమానదు. కాని ధర్మజ్ఞుడగు శ్రీరామచంద్రుడు వధలలోకెల్ల మిక్కిలి పాప హేతువగు శ్రీనధమును గావించెను. "నా నృతం వదేత్" అని వేదము చెప్పుచున్నను ధర్మజ్ఞుడు సత్యవ్రతుడు నగు ధర్మరాజు "అశ్వత్థామాహత" యని యసత్యమాడెను. "ధర్మస్య నూక్ష్యాగతి" యనుట దీనిచేతనే. అట్లు చేయకున్నచో నధర్మము గలుగును. అప్పుడు లోకమునకు నధర్మము జేయుమని బ్రోత్సహించినవారగుదురు. కాస్త్రకారులును "ఆతతాయిన మాయంతం హన్యా దేవా విచారయత్" అని ధర్మమునకు సమయమునుబట్టి మార్పును నూచించుచున్నారు. దాని కజే మాటునని యూరుకొనగూడదు. కాలము స్వయముగా మార్చిన, దానికి మనమును, మనము మార్చినచో గాలము మనకును దాస్యము చేయవలసియుండును. కాబట్టి మనము మార్చుకొనటయే యుక్తము.

ధర్మజ్ఞ శిరోమణియగు భిష్ముడు శిఖండియెదుట నిరాయుధుడై దానికిగూడ నిషేధమును నూచించెను.

మాంసాశనము పరిశుద్ధత క్రమముగా నలవడును

మాంసమును దిందురు, అపరిశుద్ధులుగా నుండురు. అని మానినచో దగ్గఱకు రావీయవచ్చును. లేనిచో సహింపగలుగుదుమా? అని మఱియొక ప్రశ్న వేయుదురు. ఇది బొత్తిగా నిస్సారమైన ప్రశ్నము. అట్టి యనాగరకజాతులను దూరముగా నుంచగలుగుచున్నామా? అనినూడ సంపర్కమున గ్రమముగా నలవడును. నీటిలో ముందు దిగనిచ్చినగాని యాత రానేరదు. నీటిలో దిగవద్దన్నచో నెప్పటికీ నల్లే యుండురు. విశ్వామిత్రునంతవాడు తుద్వాధ కోర్కజాలక కుక్కమాంసమును దొంగిలించి మాడ దినియుండగా జ్ఞానహీనులగు పంచములు తినుట కన్నమును గట్టుకొనుటకు ాడ్డయు లేనియప్పుడు మాంసాశనము నుండియు నపరిశుద్ధతనుండియు నెట్లు తప్పించుకొన గలుగుదురు. ఆస్పృశ్యత తొలగినచో జేతనిండ్ బని దొరకును. అప్పుడు తిండియు బట్టయు లభించినచో నది తొలగిపోవును.

పంచముల కొకనలహా

కాని ఈసందర్భమున బంచముల కొకమాట చెప్పవలసియున్నది. సాధ్యమైనంతవఱకు దుర్వ్యసనములను మానుకొనుటకు బరిశుదులుగా నుండుటకు బ్రయత్నింపవలయును. అంతవఱకు వారికి దగ్గఱకు బోవుట కన్యర్థమే యను భావదాస్యము తొలగజాలదు. అప్పటికిగాని ఆత్మవిశ్వాసము ఆత్మగౌరవము కలుగదు. అట్టిచో ముందున కొక యడుగైన వేయజాలరు. మనము ముందుకు బోయినకొలది వారు వెనుకకు బోయిన బ్రయోజనము శూన్యము. కావున మనము నితరజాతు తోపాటు దగ్గఱకు బోవుటకు నర్హులమే యని తమయందు దమకు దృఢమైనవిశ్వాసమును జనింపజేయునంతటి మంచి నడతను సంపాదించుటకు బ్రయత్నముకూడ జేయుచుండవలయును. అప్పుడొకదాని కొకటి సహాయమై సస్వర్తనము నలవఱచును.

భోజన ప్రతిభోజనములు లేవు

ఈభోజన సస్పృశ్యత వలదన్న మీరు రేపు భోజన ప్రతిభోజనములకూడ జేయవచ్చు నందురేమో, యని కొందఱు విశేషవాదము చేయుదురు. ఈభోజన హోల్ట్లలో భోజనము చేసిన మీయెడల సయిత మట్టి ప్రశ్న మసంగతమే యని మన మేల యడుగగూడదు. కావున నిది బొత్తిగా సందర్భములేని ప్రశ్నము. ద్వీజులైన త్రైవర్ణికులతోడనే పరస్పరము లేని భోజనప్రతిభోజనములు పంచములతో నెట్లు పాసగును. కాబట్టి యిట్టి ప్రశ్నములో నర్థము లేదు.

ప్రయోజనము

ఆస్పృశ్యతానివారణమువలన బ్రయోజన మేమియని కొందఱుందురు. ఆస్పృశ్యతెల్ల బ్రయోజన మేమి యన్నచో వా రేమిచెప్పుదురు. అదిగాక మానవమాత్రున కున్న కనీసపు హక్కు పంచములకుగూడ నున్నదని యథార్థము చెప్పుటకు బ్రయోజన మేమి కావలయును? ప్రయోజనముకూడ నూత్ను దర్శులకు దెలియగలదు. ఒకని యవయవములలో నొక యవయవము పక్షచాతముచేత బడిపోయినప్పుడు దానికి వైద్యము చేసికొన్న నేమి ప్రయోజనమో యదియే దీనికిని గలదు. దేశమునకు నీమహాజాతి ముఖ్యమైనయంగము వంటిది. అది మన యనంతబనము లేక క్షీణదశ నొందినది. అందువల్ల దేశమునకు బలహీనత సంభవించినది. అట్టిది మానుటకన్న నేమి ప్రయోజనము కావలయును? ఇంతకును మన మేమి కష్టపడుచుంటిమని ప్రయోజనము నడుగుచున్నాము.

భయమునకు బనిలేదు

అస్పృశ్యతను దొలగించిన యెడల మనకు వారు లొంగుదురా? యని కొందఱు భయము. అవిచారములకము. మొట్టమొదట వారు నిర్భయముగా భయపడుదు మన యదుగులకు మడుగు లాత్తుమనుట యన్యాయము. అదిగాక, ఈభయములో బూర్తిగా నడచిపెట్టినచో నట్టి బలాత్కారమునల్ల గాలక్రమమున డిరుగుబాటు సంభవించి గొప్పయనర్థమునకు గూడ గారణమగును. పిల్లి సయితము దారి యాయక బాధించినచో వెదుక్కొనకమానదు. ఈసందర్భమున నొకటి జ్ఞప్తి యుండుకొనవలయును. ఈపంచముజాతి యెదుక్కొట్ట సంఖ్య గలది యని. మనము నట్టివ కంచేటికి మాడేకాన్వన్న భయమునకు గారణమగును గాని యట్లుగాక యస్పృశ్యత వారిం చుచో వారు మనయెడల సానుభూతిగలిగియుండురు.

పంచములు స్పృశ్యత్వ కచండాలులు కాదు

ఒకవేళ సాముతో మనమెంత వచించినను అంగీకరింపక చండాలు రస్పృశ్యులు కారని యెచ్చటైన బ్రమాణము చూపగలరా? యని వాచమునకు దిగవచ్చును. అప్పుడు మన మిట్లు వచింపవలసియున్నది. ఏమనగా, చండాలరసగా నెవరు? అప్పుడు పూర్వవక్షులు, మన పంచములయందు మనుస్మృత్యుక్తమైన చండాలత్వములను గ్రామైకరాశ్రసంచారము, మొదలగువానిని సమన్వయింపనేరరు. కాబట్టి బ్రాహ్మణులయందు నాయాయ లక్షణమున్నచో అట్లే పంచములయందును లేకపోవచ్చును. అని వచింతురు. కొంతవఱకు సత్యమేయైన నగుగాక. అమాట యటుంచి చండాలజాతియొక్క పూర్వ వృత్త మేమని ప్రశ్నింపవలయును. అప్పుడు వారు బ్రాహ్మణ శ్రీశ్రీ నర్మపురుషుని పల్ల జనించిన సంతతియే చండాలరని మనుస్మృత్యుక్తరీతిని సమాధానము చెప్పవచ్చును. అయినచో నేడుకొట్టసంఖ్యగల పంచములు నెందుకొట్టకంటె గొంచె మెక్కువగానున్న బ్రాహ్మణులలోని యొక శ్రీలన బుట్టె ననుట బొత్తిగాను నసంగతముగావున మీరు చండాలరు కారని స్పష్టముగా జెప్పవచ్చును. అప్పుడు వారు నిరుత్తరులగుదురు. చలిదికంటె నూరుగాయ ఘనమా?

పుణ్యత్వలే చిరకాలజీవులు

కాని యొక కొంచెము యాత్మేప మిట్లున్నది. శ్రీయుతులగు రామకృష్ణులనుగా రీమతములలోనివారే. వారి యాత్మేప మేమనగా "పాపీచిరాయాః సుకృతీగ తాయాః" అని యేకారణమునో విరక్తిగలిగి వచించిన వాక్యము నాధారముచేసికొని పాపాత్ములు చిరకాలజీవులు గనుక పాపసంతతియగు చండాలరు చిరంతీవులగుదురు. కాబట్టి, యాధారముగ బ్రహ్మసంతతికంటె పెండిత లుండుట విరుద్ధము కాదనిరి. చూచితిరా యాయక్తి, యాక్రొత్తవాస్తవీ నంగీకరించుటచేత జీవింపవలయునని తలంచువారు అధర్మము నాచరింపుమని ప్రోత్సహించుచున్నారు. ఈవాస్తవీని బట్టి చిరంతీవులగు మహర్షులందఱు మన ముప్పదికోట్ల భారతీయులకంటెను ఇంతయేల ప్రపంచములోని వారందఱకంటెను పాపాత్ములై యున్నారు. మరియు నాయుత్పేదమును దూలనాచుచున్నారు. ఆయురాశీర్వచనములై పాపాత్ములు కండేని యభిమిచ్చు ననుచున్నారు. సమాప్ర నూనజీవికి నేను నమస్కరింతు నన్న భగవద్వాక్యమును గేలి నేయుచున్నారు. "శతా యుష్మాన్ భవ" అను వేదవాక్యమును దూరుచున్నారు. "జీవన్ భద్రాజీవశ్య" యను వాక్యము సార్థక మనుచున్నారు. ఇంతమాత్రము వైమలుగారికి జలియదని మన మభిప్రాయపడదు. పూర్వాచారపరాయణత వారి నీవశకు దెచ్చియుండువచ్చును. దేశము నధోగతికి దీసికొని పోవుచున్నామను వందర యభిప్రాయము వారి నిట్టి యాకాశమునకు బురికొల్పియున్నది. వారును మనమును దేశక్షేమమున కేవల జేయుచున్నామని యొకరినొక రర్థము జేసికొనుట యుక్తము. కాని వేశాభివృద్ధివిషయమున వారికిని మనకును స్ఫురించు హేతువులకు భూమ్యాకాశముల యంతరమున్నది. కాబట్టి భావములయందు నొకవిధమైన యుద్ధేకము జనించి సదసద్విచారముల నుండి దూరలగుట సహజము. అయినను విమర్శకుని ధీరత యగుపవలసినది, యిటువంటి యప్పుడే. అది బొత్తిగా వైమలుగారి వాచమునందు లేదని పూర్వము తర్కమునుబట్టి స్ఫుటపడుచున్నది. కనుక నట్టి యాత్మేపము విమర్ద సహము కాదని మనవి చేయుచున్నాను.

ఉపసంహారము

కాబట్టి యో సోదర మహాశయులారా! స్వతంత్రవిమర్శన ప్రవీణులారా! పరమ నీచమైన జంతువునకు గూడ లేని యాయస్పృశ్యతను కై ప్రవ మతమునో లేదా మహమ్మదీ

మతమునో స్వీకరించినపుడు లేని యాయస్పృశ్యతను శ్రీకృష్ణునియందు జారత్వమునంబుగట్టిన పండితమృత్యులవలె మీరును పంచములయందు నంటగట్టక వారీయందలి హైందవత్వము మన క్రూరత్వకారణమున నామమాత్రావశ్యమై "రాత్రిమివ్యతి భవిష్యతి సుప్రభాతం భాస్వానుదేవ్యతి హాసీవ్యతి పంకజశ్రీః, ఇత్థం విచారయతి కోశగతే ద్విరేఫే హా హంతహంత నశిసీం గజ ఉజ్జహగ" రాత్రి కడమను. తెల్లనాటును, నూర్పుడుదయించును. పద్మము వికసించును. మకరందము ననుభవించునని తుమ్మెద కోశమునందుండి యాలోచించుచుండగనే యేనుగువచ్చి తా మర లతను మొదలంట పీకివైచెను. అన్న సుభాషితము చా ప్పన మనము నిరాశులము గాకపూర్వము ఈ యస్పృశ్యతను దొలగించె గలందులకు హైందవ లోకమును వేడుకొనుచున్నాను. నాశీధర్మముగా నివేదించుకొనుట కవకాశమును గలుగ జేసినందులకు సోదరబృందమునకు సహస్రవందనములు.

ఈ మహాసభకు పూర్వాచారపరాయణు లగువారు పలువురును, ఆదియాంధ్ర సంఘమునందలి కుసుమధర్మస్థ మున్నగు వారు అనేకులు విచ్చేసిరి. తీర్మానములపై చర్చజరుగునపుడును సమృతులు కై కొనబడినపుడును సభయంధు కలవరమెక్కుడుగ నుండెను. శాస్త్రవిషయక చర్చలు గావించవలయునని కొందరు కోరినను కాలపరిమితి లేనందున అయి కవకాశము లేకపోయెను. కడకు తీర్మానము అత్యధికసంఖ్యాకులచే నంగీకరింపబడెను. పరిమత్తుకొరకు దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులు గారు రు 500 ల విరాళమునొసంగుటకు వాగ్దానము గావించిరి. అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారు పరిమత్తునకు వచ్చెడి సభ్యులెల్లరకు భోజనవసతుల జేయుట కంగీకరించిరి.

క్రింది తీర్మానము సుచర్ల నారాయణశాస్త్రిగారు రుపపాదించిరి. వేదాంతం శంకరాశ్రమిగారు బలపరచిరి.

"అస్పృశ్యతానివారణ హిందూధర్మ సమృతమును, దేశభావ్యులను సాధనమును కాలోచితమును అగుటచేత, భారతీయులందఱును అస్పృశ్యతను నివారించుటకు సత్వరముగ ప్రయత్నములు చేయవలయునని ఈసభవారు ప్రబోధించుచున్నారు.

(అ) మరియు రాజబాటలు జలాశయములు, తీర్థయాత్రస్థలములు లౌకిక సమావేశములు పాఠశాలాధనములు పీఠానికి నిరాటంకముగ పంచములను అగ్రజాతులతో బాటు, సమానముగ రానిచ్చుట కర్తవ్యమని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

1 వ సవరణ

"హిందూధర్మసమృతము"ను పదము తీర్మానమునంది విడిదీయవలెనను సవరణను హరినాగభూషణముగా రుపపాదించిరి. శ్రీ భవిష్యతి సత్యనారాయణగారు బలపరచిరి. సవరణ నుపపాదించిన హరినాగభూషణము గారును తీర్మానమును ఎదిరించుచు హిందూధర్మశాస్త్రమును నిర్ణయించుట కిటు సధికారముగలవారు లేరనియు, అయ్యది ధర్మశాస్త్ర నిర్ణేతలును. పండితులు నగువారే పరిష్కరింపబడవలెనుగాని అంగ్లవిద్య నభ్యసించిన వారుగాని తదితరులుగాని నిర్ణయించుటకు పిలువలేదనిరి.

2 వ సవరణ

"అస్పృశ్యతానివారణ సందర్భములో పంచముల సుధ్ధరించుటకు వారికి నిజమతేదిత్తు నొసంగి సంస్కరించుట ముఖ్యముగనుక అట్టికార్యసిద్ధికిగాను అన్నిజాతుల కనుకరించునట్లు గూడ ధర్మనిర్ణయ మావశ్యకమని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(క) ఏతత్కర్మసాధన నిమిత్తమై ఆర్య సంప్రదాయ సిద్ధమైన పరిమత్తును ఇకముందు నిర్ణయింపబడు సభ్యులతో సాహించుటకు తీర్మానించడమైనది.

(ఖ) ధర్మనిర్మాణార్థము ఈపరిమత్తునిర్ణయించు సిద్ధాంతముల అచిరకాలములో ప్రచురించి అనుష్ఠించి ఆంధ్రాచారమున ప్రవేశపెట్టుటకు తీర్మానించడమైనది.

ఇందుకు వలయు ద్రవ్యము ఆంధ్రమహాజనులు తమ సహజోదార్యముతో సమకూర్చవలయునని ఈసభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

(గ) "పరిమత్తుభ్యుల నిర్మాణార్థము అధ్యక్షులును, శ్రీయుత దేశభక్త కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులు, దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావుపంతులు, ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారుల సంప్రతిచి ఏర్పాటు జేయవలెను".

అను సవరణను ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్యగారు రుపపాదించిరి. నడింపల్లి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు, దువ్వూరి సుబ్బమ్యుగారుల బలపరచిరి. మరియుందఱ ఆమోదించిరి. ఈసవర

ను ప్రథమ తీర్మానోపపాదకు లగు చర్ల నారాయణశాస్త్రిగారు రామోదించినందున మొదటితీర్మాన మందు శేర్వబడెను.

మరియొక సవరణ

"పై తీర్మానమునందు దేవాలయములు" గూడ శేర్వవలసివడను సవరణను భవిష్యతి సత్యనారాయణగారు రుపపాదించగ మొదటి తీర్మానమునకు ఉపపాదకుల యామోదముతో శేర్వబడెను.

రావుసాహెబు డాక్టరు. యు. రామారావు (ఎం. ఎల్. సి) గారు

స్టేటు కౌన్సిలు ఎన్నికలకు రామారావుగారి పేరును ఉపపాదించినట్టియు అనువదించినట్టియు సభ్యుల పేర్లు.

శ్రీమూలు ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు (ద్రవిడ స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడు చెన్నపురి) ఏ. రంగనామయ్యంగారు (భారత స్వరాజ్యసంఘ కార్యదర్శి-ఎమ్. ఎల్. ఏ. చెన్నపురి) రావు బహదరు. సి. వి. ఎస్. నరసింహారాజుగారు (ఎం. ఎల్. సి. విశాఖపట్టణం), ఎస్. సత్యమూర్తిగారు (ఎం. ఎల్. సి. చెన్నపురి) పి. ఆదినారాయణ శ్రేష్ఠిగారు (ఎం. ఎల్. సి. నేలం), రావుబహదరు, హెచ్. రంగప్పగారు (ఎం. బి. సి. ఎం), టి. వి. శేషరెడ్డిఅయ్యగారు (రైల్వే హైకోర్టుజడ్జి చెన్నపురి) దివా, నుబూదరు మాసిలామణిపిళ్ళగారు, విద్యాసాగర పాండ్వాగారు రావుసాహెబు ఎమ్. సి. మదురయమపిళ్ళగారు, దివాను బహదరు, టి. నంబెరమాళుశ్రేష్ఠిగారు, జి. రామేశ్వరరావుగారు (ఎం. ఎల్. సి. ఆనంతపురం) గుడుదూరు తిమ్మప్పగారు (బళ్లారి) సామి వేంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారు (ఎం. ఎల్. సి. చెన్నపురి) లాడు గోవిందదాసు కృష్ణదాసుగారు (జమిందారు చెన్నపురి) ఓబలేశ్వరగారు (ఎం. ఎల్. సి. ఆనంతపురం), శశిభూషణధర్మగారు (ఎం. ఎల్. సి. గంజం), విశ్వనాథదాసుగారు (ఎం. ఎల్. సి. గంజం) రావుసాహెబు. ఎం. ఏ. తిరునారాయణాచారిగారు, సి. గోపాలమీననుగారు (ఎం. ఎల్. సి) జే దబ్బురాబర్దుగారు, ఎఫ్. ఇ. హాపరుగారు, డాక్టరు పి. ఎస్. చంద్రశేఖర్ గారు ఎం. డి. దివాను బహదరు టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారు, దివాను బహదరు చల్లా గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారు దివానుబహదరు ఏ. వి. రామలింగయ్యగారు, బి. సీతారామారావుగారు (బి.ఏ.బి.ఎల్) డి. కే. ఆమరుగారు, తాతా నాగయ్య శ్రేష్ఠిగారు, రావుబహదరు వి. రంగనాథశ్రేష్ఠిగారు, కె. శ్రీనివాసయ్యంగారు (హిందూపత్రికాధిపతి) డాక్టరు ఏ.సి. ఆశీర్వాదనాదారుగారు, ఎ.ఎల్.ఎస్.పి.వి.ఎల్.సుబ్రహ్మణ్యశ్రేష్ఠిగారు, కె.ఆర్.పి.ఆర్.ఏ.ఎల్ రంగనాథశ్రేష్ఠిగారు, డా|| బి. ఎస్. మల్లయ్యగారు, ఎం. చక్రవర్తిఅయ్యంగారు (ఎం. దొరస్వామి అయ్యంగారు (బ్రహ్మకలపవర్తము) అగడి మారెప్పగారు (బళ్లారి) ఏ. శశికోపాచార్యగారు (బి.ఏ.బి.ఎల్-కడప) కామారు శ్రీనివాసరావుగారు (కడప) ఏ. టి. పామరుగారు (ఎస్కూ.ఎమ్.ఎల్.సి-తూర్పుగోదావరి), దివానుబహదరు డి. వేంకట సూర్యప్రసాదరావుగారు (పశ్చిమగోదావరి) పి. పెద్దిరాజుగారు ఎం.ఎల్.సి-పశ్చిమగోదావరి) కే. యజ్ఞన్నపంతులుగారు (పశ్చిమగోదావరి) రావుబహదరు ఎస్. వి. నరసింహారావుగారు (కర్నూలు) ఎస్. నరసింహులుగారు (కర్నూలు), ఓ. కృష్ణమూర్తి రావుగారు (అదోని) బి. తమ్మిరెడ్డిగారు (అదోని) బుక్కా నారాయణమూర్తి గారు (పెదాపురం) పి. కృష్ణారావుగారు (పెద్దాపురం) డి. శ్రీనివాసయ్యగారు (కోయంబతూరు) కే. వెంకటరామశాస్త్రిగారు (కోయంబతూరు) ఎస్. గోపాలయ్యగారు (తిరుపత్తేలి), ఎస్.కె. సుబ్బయ్యగారు (తిరుపత్తేలి), డాక్టరు ఎం. అప్పల నర్సయ్యగారు (విశాఖపట్టణం), ఎస్. కే. శశికోపమొదల్యారు (జమిందారు నేలం), ఎం.ఓ. ఫెర్నాండెజ (మంగళూరు) నెల్లికాయ వేంకటరావుగారు (జమిందారు మంగళూరు) కే.ఆర్. వెంకటరామయ్యగారు (మధుర) ఎస్.వి.శివరామయ్యగారు (మధుర.)

అని డా|| రామారావుగారు మాకు వ్రాసిరి.

సయ్యదు అబ్దుల్ రాఫ్ గారు

అలహాబాదు, అక్టోబరు 24:- ఇటీవల శంభూ హైకోర్టునందుండి పింఛను దీసికొనిన సయ్యదు అబ్దుల్ రాఫ్ గారు అలహాబాదు వచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

గ్రీకు బల్లరుల తగవు

పెట్రి చిని ముట్టడించలేదనుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, ఆక్టోబరు 25:—లండనులోనున్న గ్రీకు రాయ బారి గ్రీకులు పెట్రిచిని ముట్టడించలేదని తెలుపుచున్నాడు. డికాబరీ రైల్వేవద్దగ బల్లరు సేనలు కేంద్రీకరణమగుటచే గ్రీకు సైన్యములు బాంబులను మాత్రము వేసెననిరి. బల్లరులు గ్రీకు నుండి మరలునటుల జేయుటకు గ్రీకులు బల్లెరియాగా ప్రవేశించిరనిరి. గ్రీకులపై బల్లరులు బాంబులను వేయుచున్నారని నిందించుచున్నారు.

కావలివానిని జంపిన విషయమై విచారించుటకు బంప బడిన గ్రీకు యధికారి కావలివాని శవమును గ్రీకు సరిహద్దు నుండి బల్లెరియా ప్రక్కకు గొంపోయిరని నమ్మెను.

మరాఠో సమరము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

ట్యాంక్ ఆక్టోబరు 25:—రిపుల గ్రామమును స్పెయిను వైమానికులు బాంబులతో ముట్టడించుచుండ ఒక బాంబు విమానమునకు తగిలి విమానము క్రిందకు దిగెను. బాంబు బ్రదలై విమానము అందులోనున్న సిబ్బంది భస్మీభూతులైరి.

అబ్దుల్ క్రింగారి

రాజీప్రయత్నములు

ఈవార్త నిజమా?

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండను, ఆక్టో 25:—అబ్దుల్ క్రింగారు రాజీకోరుచు ప్రాన్సు సేనానాయకునకు సందేశ మివ్వెనని రూఢిగ తెలియుచున్నట్లు లీజర్నలు ప్రతిక సామనబాట్టాగు విలేఖకుడు ఆప్రతికకు తంతివార్త పంపెను. కాని 25 వ తేదీవరకు ఈవిషయమై ఎట్టి వార్త ప్రాన్సు ప్రభుత్వమువారికి రాలేదని మాటి నప్రతిక ప్రకటించుచున్నది. రాజీ కుదుర్చుకొనుటకై అబ్దుల్ క్రింగారు టాంబులను పోవుచున్నారను వార్త ఇంకను రూఢికాలేదని ప్రాన్సు విదేశాంగకార్యాలయమువారు ప్రకటించిరి.

బల్లెరియాఅల్లరులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

సోఫియా, ఆక్టో 25:—గ్రీకు సైనికులు ఫిఫరటిజా, పెట్రియా నగరములకు ఫిరంగులను ఉదయమునుండి కాల్చుచున్నారు. పలువురు మరణించిరి. పలువురు గాయములు తగిలెను.

“మూడు రోజులలో వెడలిపాండు”

యానియను ప్రభుత్వపు ఘోరమైన ఉత్తరువు

థిర్టీ, ఆక్టో 16:—ట్రాన్సువాలు బ్రిటిషు భారతీయ సంఘము రోహమ్మబర్గనుండి యిటుల కేటెలు బంపెను:—“ఫ్యుట్టుగాంధీ యొడంబడిక ప్రకారము యిచ్చట నివాస మేర్పరచుకొన విద్యావంతులను ట్రాన్సువాలునుండి వెడలగొట్టుటకు యూనియను ప్రభుత్వము జేయుటనుజూడ భారతీయులకు గుండే దగ్గురచుచున్నది. చలనచుట్టుకు నిషేధింపబడిన వారు మూడు రోజులలో పదవిపోవలెనని నోటీసులు జారీచేయబడి ను. ఇట్లు జేయుటలో సుదృఢము ఘోరతరమును ఏమియాటికు బిల్లుపై జరుగనున్న ఆందోళనమునందు వారు భారత జాతికి తోడ్పడుదురని భావింపబడెను. దయయుంచివెంటనే అడ్డురండు.

బీ బే ను పోరాటము

రిపులశక్తి - పరాసుల అవజయము

లండన్, ఆక్టో 21:—రిపు లింకను నిండుబలముతో పోరుచున్నారు. బీబేనులో మొన్న జరిగినపోరులో పరాసులు విస్తారముగ సైనికసమ్రమును బొందిరట.

అబ్దుల్ కరీంగారియందు తెగలవారందరను విశ్వాసముగ నున్నారనియు, ప్రాంసు స్పెయినుసేనల నెదుర్కొనుటకు శీతకాలపు ప్రయత్నములను జేయుచున్నారనియు తంజీరునుండి టైముప్రతికా విలేగిరి తెలుపుచున్నాడు.

కమ్యూనిస్టుల విచారణ

రాజుద్రోహము, కుట్రనేరములు

లండన్, ఆక్టో 28:—12 కమ్యూనిస్టుల విచారణను వినుటకు చాలమంది స్త్రీలుగూడ వచ్చి కోర్టు అవల నిలబడిరి. రాజుద్రోహము అక్రమముగ కుట్రను బన్ని సైనికులు తిరుగబడు నటుల జేయుచున్నారను నేరములకు అరస్తుజేసిరి. చాలమంది యువకులు యువకులు ఎత్తని పట్టెలను ధరించిరి. కొంతమంది విప్లవపదములను బాజిరి. ఎత్తెండను గొంపోవుచున్న ఒకరిని పోలీసువారు అరస్తుజేసిరి. టాంబూక్ గారు కోర్టులోనే యుండిరి.

కమ్యూనిజం సిద్ధాంతములను ప్రచారము పలువారందరును రాజుద్రోహాలలేయను వాదమును ప్రాసిక్యూషనువారు డెల్వీరి. మున్నయు బోధించు కమ్యూనిజం శాస్త్రవిరుద్ధమనియు అక్రమమనియు పశుబలముచే ప్రభుత్వమును కూల్చవలెనని వీరి తలంపు అగుటచే రాజుద్రోహముని ప్రాసిక్యూషనువారు వాదించిరి. మరియు ఒక తెగను ఇంకొకతెగపై పురికొల్పుటయు, సైనికులను స్వామిద్రోహులుగ జేయుటయును జరుగు ననిరి. మంగళవారమువరకు వాయిదా వేయబడెను.

రైను ప్రదేశమం దున్న

బిటిషు సైన్యము

కోల్డాను ఆక్టోబరు 28:—సాధ్యమైనంత త్వరలో బిటిషు సైన్యమును పిన్సేడనుకు జరగవలె నని ఉత్తరువు జేసిరి.

వాయువార్తాప్రచారము

దూరముగ వార్తలను బంపుట పగటిపూట ఎంతటిదూరమునుండి యయినను వాయు వార్తాప్రచారము పట్టుటకు వీలగునని క్రొత్తగ మార్కోనీ గారు అర్థమైన ఫల్గునువద్ద మధ్య ప్రయత్నించి కనుగొని రట.

కుష్మరోగపరిశోధన

నర్ లియనార్డు రోజురుగారి చూచన

లండన్ ఆక్టోబరు 28:—ఉష్ణప్రదేశములన్నిటికిని-అధి నివేశములకు హైడ్రో కార్బన్ వైటానా, నిడోన్ కార్బన్ యాంత్రికటికా గింజలను పంచివెట్టవలెనని రోజురుగారు నూచించిరి. మొదటిరకపు విత్తనములు మంచివి, పండినవి అనగా మొక్క మొలముట కుపయోగించునవి విస్తారముగ దక్షిణ ఇండియాలో దొరుకునని డాక్టరు మూరుగా రనిరి. ఈగింజలనుండి పరిశుద్ధమైననూ నె వచ్చునట. దానిని మరల ఇంకొకరూపముగ మార్చుకొండ లోపలికి ఇంజెక్టు జేయవచ్చుననిరి. ఏమియు బాధ యుండదట. ఈస్టర్న పని జేసినటులే యుండునట. ఈస్టర్న కను ఖిరులో 1/10 వంతు అగునట. ఉష్ణప్రదేశములో ఈ చెట్లు ఫలములను గాంచును. 5 లేక 6 సంవత్సరములలో పండ్లు గాయును. సంవత్సరమునకు 8 నెలలు పండ్లుండును.

ప్రతివోటున సహాయసంఘముల సేర్పాటు జేయుచు న్నారు.

కీ॥ శే॥ జాట్టిల్ల రు

న్యూయార్కు ఆక్టోబరు 28:—నృత్యమునందు అరిలేరి న ప్రజ్ఞానిధియగు హాట్ టిల్లరుగారు చనిపోయిరి.

విమానము బ్రద్దలగుట

అమెరికా వైమనిక పండుమలో గలుచుటకు ప్రత్యేక యుగ నిర్మించిన ట్రిటను నాకావిమానము పూర్తిగ ధ్వంస మై నది. కప్తానుకు చాల దెబ్బతగిలినది. ప్రాణాపాయము లేదు.

కీ॥ శే॥ కక్షక్ క్యూను

గారిని జంపెనని నావికుడగు టవర్న అనునాతడు వారమువరకు రిమాండులో నుంచబడెను. ముద్దయిగ్రామము బ్రిష్టు. 56 సంవత్సరము లున్నవి. విచారణ ముందు జరుగును నిద్రపోవుచుండగా కాల్చి చంపెనట.

వైమానికప్రచారము - క్రొత్తపద్ధతి

ని బ్ర్యాంకరుగారు కనిపెట్టిరట. ఇకమీదట ఇదివర కున్న పద్ధతులన్నియు అడుగంటుననియు మార్చింగుపోష్ట నాకొనుచున్నది.

మచిలీపట్టణమునందలి భారతీనికేతనము, శ్రీ నందాశ్రమములను ఏకీంచి శ్రీయుత జేశోద్ధారక కా. నాగేశ్వరరావు పంతులుగా రొసంగిన అభిప్రాయములు

(జే. రాంజీరావుగారు ఈ దిగువ అభిప్రాయములను ప్రచురణనిమిత్తము మా కంపిరి.)

శ్రీ నందాశ్రమము

శ్రీయుత రాంజీరావుగారు స్థాపించి నిర్వహించుచున్న నిమ్మ జాతివపతిగృహమును జేశోధక్ కొండ వెంకటప్పయ్య గారితో గూడి చూచి సంతోషించితిని. వపతిగృహమునందు 50 బాటగు భోజనపానాదులను గలిసి చేయుచు సుఖముగను విద్య నభ్యసించుచున్నారు. వపతిగృహమును భోజనపానీయ పాత్రలను పరిశుభ్రముగనున్నవి. మేము సందర్శింపబోయిన సమయమునను వారు దేశీయవ్యాధి-మాభ్యాసమునందు నిమగ్నులై యుండిరి. వారి దేహకాంతి ముఖవర్చస్సు శరీరపాట వము వీర్యవంతమైన జాతిని తెలుపుచున్నవి. ఇట్టి వీర్యవంత మైన జాతి నుద్ధవంతులకై వపతిగృహములు పరమప్రయోజన కరములుగనున్నవి. ఈ వపతిగృహమునందు మాలలు మాది గలు పల్లెవారు కలిసి భుజించుచు నివసించుచున్నారు. రాంజీ గారు చేయుచున్న సత్ప్రయత్నములకు ప్రజలతోడ్పాటును భగవదనుగ్రహమును సిద్ధించుగాక యని కోరుచున్నాను.

II

భారతీనికేతనము

శ్రీయుత రాంజీరావుగారు నిర్వహించుచున్న నిమ్మ జాతుల పాతకాలను నేడు చూచి యానందించితిని. ఇక్కడను 230 బాటరు విద్యనభ్యసించుచున్నారు. ఎనిమిదవ తరగతిర కును విద్య గరపబడుచున్నది. విద్యార్థుల దుసులు శుభ్రముగ నున్నవి. శరీరపాటవమును తెలివి తేలుటను చక్కగ నున్నవి. ఉపాధ్యాయులు శ్రద్ధాభక్తులతో విద్యనేర్పుచున్నారు. రాంజీ రావుగారి పాతకాలను ఉన్నతపాతకాలనుగ మార్చవల యునని చేయదలచిన సంకల్పమును ప్రజలును పరమేశ్వరుడును సఫలము చేయుగాక!

బందరు

కా. నాగేశ్వరరావు.

వాయువార్తాప్రచారము

లై సెన్సు లేకుండ వాయువార్తాప్రచారకయంత్రములను దెబ్బకొని వ్యవహరించె నని దక్షిణ లండను పోలీసు కోర్టులో అభియోగము లేబడెను. ఇదియే క్రొత్త నిబంధనల ప్రకారము మొదటి ప్రాసిక్యూషనట.

చెన్నపురి కార్పొరేషను నోటీసు

రాయపురమునందున్న రాజా సర్ రామ స్వామి మొదలియార్ లై యింగు-ఇన్-ఆన్స్పెక్రిని పొడిగించుట.

వైవిషయమునకు సంబంధించిన టెండరులు 9-11-1925 తేది సోమవారమునాడు మధ్యాహ్నము ఒక గంటవరకు చెన్నపురి కార్పొరేషను కమీషనరుగారిచే అంగీకరించబడును.

ప్రతి టెండరుతోను రూ 1000 లు మునిసి పల్ ఖజానాలో చెల్లించి రశీదునుగాని లేక సదరు మొత్తమునకు కతెన్ని నోట్లును చేర్చి పంపుకొన వలెను.

టెండరుకు, గొట్టాకుకు, సంబంధించిన అచ్చు సారములు సెట్టు 1 కి రూ 5 లు చొప్పున చెల్లించి రెవిన్యూ ఆఫీసరుగారి వద్దనుండి పుచ్చు కొన వచ్చును.

కార్యాలయము గల దినములందు యేరోజు నందైనను మధ్యాహ్నము ఒక గంటనుండి సాయంత్రము 5 గంటలలోగా ఎంజీకరు కార్యాలయము లందు ప్లానులను, డ్రాయింగులను పరిశీలించ వచ్చును.

చెన్నపురి కార్పొరేషను } జే. వెంకటనారాయణ, జనరల్ డిప్యూటీమేంటు } కమీషనరు. మద్రాసు, 24-10-25.



మదరాసు వార్తలు

బిడ్డ కాలిచచ్చుట:—పరశువాకంలో 8½ ఏండ్ల బిడ్డ వంటయిల్లో పొరబాటుగ ఉడుకుచున్న అన్నముగిన్నెను గీసి మీద పడిచై మరణించెను. వెంటనే అప్పత్రిలో వేసిరి. కాని జీవించలేదు.

క్రానుఫియేటరు:—ఈ బయస్కాపు కంపెనీవారు శనివారమునుండి “కొండపైయికి” అను ఫిల్మ్ జూపవలసిరి. కాని కొన్ని కారణాలవల్ల సరి చేరకుండా ఆలస్యమయినందున “ఫిల్మ్” అని చార్జీ ఛార్జీసుగారు ప్రదర్శనముండు ఫిల్మ్ను జూపుచున్నారు. తిరిగి శనివారమునాడు మొదటిఫిల్మ్ జూపెదరు.

నీమరు మనోరా:—కలకత్తానుండి వచ్చిన నీమరు యొక్క స్త్రీ బోరు ప్రతెలరు హాస్యలలో నీటిలో పడిపోయెను. వెదకగా వెదకగా శనివారము సాయంత్రము దొరకెను. ఆదివారమునాడు దొరకెను. నిన్న బయలుదేరి గురువారమునాటి కొలంబో చేరును. అచ్చట మరమ్మతు జరిగినపిమ్మట ఇంగ్లాండు బోవును.

వ్యాధిచే ఆత్మహత్య గా విచారించుట:—బార్లెస్టర్ లో నొక రిక్తావాడు గతరెండు నెలలనుండి వ్యాధిచే బాధపడుచుండెను. వానికి నల్లనుండు చుట్టుల త్రాగుట అలవాటు. ఆనీ భార్య నిన్న ను బాడతెలియక వెదకివెదకి బండికోట్లో త్రాడునన చ్రేలాడుచున్న శవమును గాంచెను. పంచాయతీవారు ఆత్మహత్యయని తీర్పుజేసిరి.

బొబ్బిలియుద్ధ నాటక ప్రదర్శనము

చెన్నపురి ఆంధ్రనాటకసభ నిన్న రాత్రి చెన్నపురి ఆంధ్రనాటకసభవారు ఎస్సెస్ డి.లో నూతనముగ నిర్మింపబడిన నాటకశాలయందు చెన్నపురి క్షేత్రాంతరాక్షముగ బొబ్బిలియుద్ధనాటకమును ప్రదర్శించిరి. నాటకమునకు బొబ్బిలిమహారాజుగారు విశ్వేరి. భద్రాచలం రాజును శ్రీ రాజా మరళిశృంగభూపాదరు మున్నగు జమిందారులుగారు వచ్చిరి. కార్యరేషను కమిషనరు జె. వెంకట నారాయణారాయడుగారి యాజమాన్యమున నాటకము ప్రదర్శింపబడెను.

శ్రీయుత వేదముమాడి కేవలగిర్రావుగారు చాలకాలముక్రింద ప్రాచుర్యం పొందెనని విన్నవారే గాన ముచినవారు చెన్నపురిలో తక్కువమందిగలరు. క్రిందటి రాత్రి వారుజూపిన విక్రమగర్భాక్షమ రాజనీతిచతురతలు అసమానముగనుండెనని మెచ్చుకొనినవారులేరు. వారికి హిందూస్థానిభాషా పరిచయము బాగాయుండుటయు ఆ ఉదాత్తమును ప్రసన్నముగ బుట్టెటయు వచ్చేదెచ్చెను. విజయరామరాజుతో 12 లక్షల డైరముజేసికొనినపుడు జూపినధనాశయు క్రింతాం గమును ముఖ్యుని బాసగ గన్నట్టెను. బునీ ప్రాచుర్యంపని సుఖం అని నిందించి పోపోమ్మన్న పుడు ఆయన జూపిన ఆత్మ గౌరవభావమును మహమ్మదీయ పర్యాయమును అద్భుతముగ నుండెను. వీరు వయసున పెద్దలయ్యి నిప్పటికిని పలుకెయ్యగ వనోధాధోరణిగల్గి నటించగలి యుండుట ప్రశంసాపాత్రమై యున్నది.

రంగారాయని పాత్రధారులగు వరదా రాధాకృష్ణయ్య గారుకథానాయకునకు గల గ్రంథరమును గల్గి పెద్దలయెడ భక్తియు, సహనులయెడ నాదార్యమును, యుద్ధపరాక్రమమును లేజమున పలువిధముల జూపి సభ్యుల నాకర్షణము జేసిరి.

తనా వాస్తవ్యులగు లక్ష్మరాజు విజయగోపాలరావుగారు వెంగలాయనిపాత్ర ధరించి చక్కగా నిర్వహించి వెలమ వీరుల పరాక్రమమును వెల్లడించుటలో తమ నటనాకౌశల్యమును బాసగ న్యక్తము జేసిరి. తండ్రి పాపయ్య పాత్రధారియగు శ్రీయుత కామాక్షి శాస్త్రిగారు సర్వవిధముల పాపయ్యయే మరల అవతరించెనా యననటల చాల ప్రశంసనీయుముగా ప్రవర్తించిరి.

మలమ్మ మున్నగు కవిత్వ ప్రాత్ర ధారులందరును గూడ యెట్టి లోపమును లేకుండనే సభ్యులను రంజింపజేసిరి. నాటకాంతమున శ్రీ వెంకట నారాయణారాయడుగారు నాటక ప్రదర్శనమును చాల ప్రశంసించిరి. బొబ్బిలి మహారాజు వారు సభవారికి నూరు రూపాయలు బహుమానముగా నొసంగిరిని శ్రీ వెంకట నారాయణారాయడుగారు నుడివి ఆమెత్తమును కృతజ్ఞులై కొసంగిరి. కార్యదర్శి శ్రీమహారాజావారికిని సభ్యులందరికి వరదముల నర్పించిరి.

మద్రాసు శాసనసభ

బుధవారపునమావేశపు కార్యక్రమము

మద్రాసు శాసనసభ ఈనెల 28 తేదీ బుధవారము ఉదయం 11 గంటలకు భోక్తునెంటుబాడ్జినందు సమావేశమగును.

ఆంగ్లేయ వర్తకసంఘపు ప్రతినిధియగు సి. ఇ. వుడ్ గారు అభివృద్ధిశాఖ ప్రభుత్వకార్యదర్శియగు వి. పాండూరంగ రావుగారు రాజభక్తిప్రమాణము గరించి తమస్థానములందు కూర్చుండెదరు.

పిమ్మట నూతన అధ్యక్ష నియామకము విషయమై గవర్నరుగారి సమ్మతి సభ్యులకు తెలుపబడును. గౌరవస్వామిగారు అధ్యక్షుని ఆసనమును అలంకరించెదరు.

ప్రశ్నోత్తరములు జరుగును. శాసనసభ కార్యదర్శి ప్రభుత్వ టుత్తరువులను, ఆగస్టు 17 వ తేదీ జరిగిన ఆర్థికస్థాయి సంఘ సమావేశపు చర్చను, జూన్ నెలతో ఆఖరైన మూడు నెలలలో 500 రూపాయల జీతముపై నియమింపబడిన కొత్త ఉద్యోగుల పేర్లను, కావేరి, మేటూరు ప్రాజెక్టువిషయమై ఇండియా మంత్రి ఇచ్చిన ఆమోదపు టుత్తరువును సభ్యులకు తెలిపెదరు.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయపు బిల్లుపై నెలకొని కమిటీవారు పంపిన నివేదికమును గౌరవ పాత్రోగారు సభ్యులకు చదివి, బిల్లుపై చర్చజరుగవలయునని కోరెదరు. బిల్లు సంపూర్ణముగ చర్చింపబడిన పిమ్మట బిల్లు చట్టముగ మార్చవలయునని మంత్రిగారు పాపించెదరు.

ఇండియను పోర్టుఆఫ్ ఆమెండుమెంటు బిల్లును గౌరవ పి. సి. రామస్వామి అయ్యరుగారు ప్రవేశపెట్టి, చర్చ జరిపి, చట్టముగ మార్చుటకుమాడ ఉపపాదించెదరు.

బ్యాంక్సులను స్కూల్సుబిల్లుపై నెలకొని కమిటీవారి నివేదికమును గౌరవ పాత్రోగారు బహుదరుగారు శాసన సభవారికి తెలిపి బిల్లుపై చర్చ జరుపకోరెదరు. చర్చ ముగిసిన పిమ్మట బిల్లు చట్టముగ మార్చవలయునని ఉపపాదించెదరు.

మంత్రిసానులను రిజిస్టరుచేయు విషయమై కొన్ని నిబంధనలు గల్గించుబిల్లు నొకదానిని గౌరవ పాత్రోగారు ప్రవేశపెట్టుదురు. బిల్లును పరిశీలించుటకు నెలకొని కమిటీని నియమింపవలయునని వారుపాపించెదరు.

నల్లిమెంటరి గ్రాంటులు

పిమ్మట గవర్నరుగారి ఆమోదముతో ఈక్రింది సస్టి మెంటరి గ్రాంటులు కోరబడును.

ఉద్యోగము శాఖకు (రిజర్వడు) 115000 రూపాయలు కావలయుననియు, మరియు 211000 రూపాయలు కావలయుననియు, జైలరుల అడ్మినిస్ట్రేషను (రిజర్వడు) కు 5000 రూపాయలు, సివిలు ఖర్చులకు 4500 రూపాయలు గ్రాంటు కావలయునని పి. సి. రామస్వామి అయ్యరుగారు పాపించెదరు.

గౌరవగలుగురాజుగారు వైద్యశాఖక్రింద 5000 రూపాయలు గ్రాంటు కోరెదరు.

ప్రభుత్వపు సర్వీసునందు ఫర్మనెంటు సబ్ ఆఫీసెంటు సర్జనులను తీసివేయవలయునని కోరుటకై రామేశ్వర రావుగారు ఈగ్రాంటునందు 100 రూపాయలను తగ్గింప సవరణ నుపపాదించెదరు.

స్థానికసంఘములు ప్రభుత్వోద్యోగములందుండు వైద్య శాఖోద్యోగులనే నియమింపవలయుననియు, స్థానిక సంఘములు తమకు కావలసిన వైద్యపు సామానులు ప్రభుత్వపు ప్రోకురేయరుకాక ఇష్టమువచ్చినచోట్లయందు కొనుటకు అవకాశముండవలయుననియు కోరుటకై రామేశ్వర రావుగారు 100 రూపాయలు గ్రాంటునందు తగ్గింపవలయునని సవరణ నుపపాదించెదరు.

కె. నర్సారాయుడుగారి ప్రశ్నలు

రామేశ్వర శాసనసభాసమావేశమున కె. నర్సారాయుడుగారు ఈక్రిందిప్రశ్నల దుగ నోటీసు పంపియున్నారు.

- 1. కో-ఆపరేషను ముద్రాక్షరశాలలు నానకో-ఆపరేషను ముద్రాక్షరశాలలు అని రెండు తరగతులుగ ముద్రాక్షరశాలలను ప్రభుత్వమువారు విభజించియున్నారా?
2. అట్లయిన ఈ విభాగము చేయునప్పుడు ప్రభుత్వమువారు రెట్టి ఆధారములను రుజువుగ గైకొనుచున్నారు.
3. ఇట్టివి పట్టుకు ఇన్స్ట్రుక్టును డైరెక్టరు ఒక పుస్తకమును తెచ్చుటకు కమిటీవారికి పంపెదరు. నాకో-ఆపరేషను ప్రాసునందు ఆపు స్రమ అచ్చువేయబడుటయే కారణముగ నూచింపబడెను. గ్రంథకర్త కో-ఆపరేషను అయినను పుస్తకమునం డెట్టి అక్రమవిషయములు లేకున్నను ఆపుస్తకము తెచ్చుటకు కమిటీవారికి పంపబడెదరు.
4. నాకో-ఆపరేషను ప్రెస్సులయందు అచ్చువేయుటచేతనే మంచి పుస్తకములుకూడ విడిచిపెట్టబడుటయిన

ప్రజల ఉపయోగాగమై నాకో-ఆపరేషను ప్రెస్సుల పేర్లను ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించియున్నారా?

5. ఈవిధమున నిరాకరింపబడిన పుస్తకముల సంఖ్య ఏమి? ఇందులో కో-ఆపరేషనులు వ్రాసిన పుస్తకము లెన్ని, నాకో-ఆపరేషనులు వ్రాసిన పుస్తకము లెన్ని?

6. కడచిన 5 సంవత్సరములలో ఈకారణముల ననుసరించి నిరాకరింపబడిన పుస్తకములపేర్లు గ్రంథకర్తలపేర్లు ప్రభుత్వమువారు తెలిపెదరా?

7. పెద్దసానిటరీ పనులకై అగు సెంటిజా ఛార్జీలను పి. డబ్ల్యు. డి. వారెంత భరించుచున్నాడు.

8. ఈపనిని స్థానికసంఘములే చేసిన ప్రభుత్వమువారి ఖర్చులు చాలావరకు తగ్గును కదా!

రాకపోకలు:—మధురజిల్లా పోలీసు సూపర్ టెంటుప హిచికాసుగారు నిన్నరాత్రి బోయిరి. ఇ. పి. వాల్సుగారు నిన్నరాత్రి గుంటూరుకు బోయిరి.

సర్. ఎ. ఆర్. దెవర్తిగారు, మైసూరు దివాను, డా॥ బ్రిజేంద్రనాథ్ నేనుగారు. నేడువయము వచ్చిరి.

దేశోద్ధారక కె. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు నేడు వచ్చిరి.

ఎ. వి. భానోజరావుగారు నిన్నరాత్రి వాల్తేరు బోయిరి.

సి. ఆర్. దాసుగారి కుమార్తె, అట్లూ ఎస్. సి. రాయగారు కూనూరునుండి వచ్చి నిన్నరాత్రి కలకత్తాబోయిరి.

మేజరు జనరలు నైనుమ్మగారు శనివారమురాత్రి కలకత్తాబోయిరి. కొల్లెంగోడు రాజాగారు డి. బి. ఎం. రామచంద్రరావుగారు శనివారమురాత్రి పోయిరి.

కోయంబతూరుజిల్లా జడ్జి సి. జి. మాకీగారు, గౌరవ. పి. పాత్రోగారు, సర్. అన్నామలయ్యకట్టిగారు, గౌరవ. న్యాగి వాసుగారు నిన్న ఉదయము వచ్చిరి.

పోలీసు కమిషనరు హామిల్టనుగారు బ్రావర్సు ఫీలిప్సు గారికి ఛార్జీ యిచ్చి నిన్నరాత్రి ఇంగ్లాండుకు బోయిరి.

ఆంధ్రఖిద్మరుబ్యాంకు, గుంటూరు సూలసంఘసభ్యులు

“అఖిలభారత చర్యసంఘములో (ఎ) తరగతి సభ్యులుగా చేరదలచువారు తాము పంపవలసిన ౧౦౦౦౦ గజముల నూలును ఒకే దఫాగాగాని దఫాలవారిగాగాని తమ వీలుచొప్పున సబర్బుటికి పంపవచ్చు”ని అఖిలభారత చర్యసంఘ కార్యదర్శి శ్రీయుత జవహర్లాల్ నెహ్రూగారు ఆహ్వానముండి మాకు వ్రాయుచున్నారు.

బొంబాయి కౌటను మార్కెటు

నేటి (26-వ తేదీ) ధరలు
ఏప్రిలు-మే, బ్రో-బి-408-8-0, 409-0-0, 408-4-0.
డిశంబరు- జనవరి- డిప్రూ- 383-4-0, 382-8-0.
మార్చి- డిప్రూ 386-8-0, 385-8-0, 385-12-0.
డిశంబరు-జనవరి-డెంగలు 387-4-0, 385-9-0.
(శ్రీ. త్రిపు.)

రక్తస్రావము, రక్తక్షీణము, జ్వరము మొదలగు ద్వంద్వశాస్త్రములకు అమూల్యమయిన చికిత్స

అయ్యో, నాభార్య పై సదహరింపబడిన బాధలన్నియు ఆహారములు సహింపక మరణము కుప్పించి వడ్డపడకతో నుండెను. నేను బహు లతుతతో కొందరి ఆంగ్లేయ ఖిమగ్య రువర్ష ఔషధము నిప్పించియు వృథా ద్రవ్యవ్యయముగటయే గాక ఆబిడ ద్రవ్యము క్రమేణ దుర్బలమయె. గాన నేను నా కుటుంబమువారు మిగల చింతించుచున్న తరుణమున డైవి కముగా ప్రోత్సహింపబడి (చెన్నపట్నం, బ్రాడ్వే నెం 169) రువర్షును ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ లిమిటెడ్, (బ్రాడ్వే నెం 225) శాలకు వైద్యులకు వైద్యపతి కోల్టా జయరామనాయుడు వారి చికిత్సకు లోనై ఉంచబడిన రెండుదినములలోనే వ్యాధి గ్రస్తురాలి అత్యుగ్రహయిన జ్వరము అత్యాశ్చర్యముగా నివారించెను. తర్వాత ఘనమారు రెండువారములలో యితరబాధలన్నియు క్రమక్రమముగా తగ్గి సంపూర్ణ ఆరోగ్యవంతురాలగుట వలన మా మనస్సంతోషములు వికసించి ఆనందపరిధరింపజాయెను. ఎవ్వరేని యెట్టి ప్రూరవాద్యాలచే బాధపడుచున్నను వారివైద్యుని ఆశ్రయించిన నిశ్చయముగా సుఖపడుదురను నా సమృద్ధిమును పరోపకారాగమగా వెల్లడించుటను మన్నింప వ్రాశి టుడను.

కె. ఆర్. కామత్,
తిరుపల్లికె.టి. మద్రాసు.
19-2-25.
Ramaswamy Iyer of "To Day"

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

బెజవాడనుండి వచ్చిన ప్రతినిధి

సంఘసభ్యుల విజ్ఞప్తి

విద్యార్థుల మంత్రి హాసరబులు ఏ. పి. పాత్రోగారికి ఆహ్వానము! బ్రిటిషు పరిపాలననుంచి దున్న ఆంధ్రమండలములలో ను శ్రీ నైజాముగారి హైదరాబాదు సంస్థానములలోని నివసించుచుండిన 250 లక్షల మంది ఆంధ్రుల ఆజ్ఞాసారము వారి ప్రతినిధులుగా మేము మీ కీ విజ్ఞప్తిని సమర్పింపవచ్చుతిమి. తాము శాంతియుతమైన మావిజ్ఞప్తిని గూర్చి ఆలోచింపగోరెదము.

ఈవిశ్వవిద్యాలయమును గూర్చి మీరు ఆర్. ఎల్. పాదామగారిలో కలసి చేసిన కృషికి మేము ముదము నొందితిమి. యూనిటరీ ఘోషరలు పద్ధతులను రెంటిని యేకీభవింపజేయుట యును కేంద్రస్థానముల సేర్పరుచుటయును ఆంధ్రభాషనే విద్యార్థాధ్యక్షముగా నేయుటయును చాల అభివృద్ధియే యగును. ఈదేశముననున్న విశ్వవిద్యాలయములలో వేనియందును గూడ నట్టి ఏర్పాటు లేదు.

శాసనసభలో నుపపాదించబడిన చట్టమునందు విశాఖపట్టణమును రాజమహేంద్రవరమును, అనంతపురమును మాత్రమే విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రస్థానములుగా నామోదించబడెను. పాదామగారు మొదట పంపిన రిపోర్టులో బెజవాడయొక్క ప్రాముఖ్యమును ముందింకను దానికి కలుగగల ప్రాముఖ్యమునుగూడ గమనించి వారు బెజవాడను గూడ నొక కేంద్రముగా నూచించి యుండిరి. కాని పాదామగారి నూతన ఆంగీకరింపబడలేదు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమునబట్టి జాతీయ పునర్నిర్మాణమున భాషా ప్రయత్న రాష్ట్ర విభజనమును భాగమును దొరతనము వారంగీకరించినటుల మేము భావించుచున్నాము. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు వ్యాప్తి అపరిమితము. ఆంధ్రభాషయే సాధనము. ప్రచురణ ఉద్యోగసంఘము సేర్పరపబడును. వీనినిబట్టి యిది తదితర విశ్వవిద్యాలయముల ప్రతినిధులు కాదనియును, ఆంధ్రదేశమునందలి ఆర్థిక పారిశ్రామిక వనరులకు ఉపయోగమునకు తెచ్చుట వలననే ఆంధ్రుల మనీషా విశేషమును నృదీనొందించుటవలనను జాతీయ సాధననిర్మాణమునకు మీరు ప్రయత్నించుచుంటి రనియును మేము గ్రహింపగలిగితిమి.

ఇట్టి అభివృద్ధి అవకాశము లీచట్టమునం దపారముగా నున్న బెజవాడ ప్రాముఖ్యతను గ్రహింపకపోవుటవలన అభివృద్ధికి నిరోధము కలుగును. బెజవాడను కేంద్రముగా సేర్పరు పకపోవుటవలన ఆంధ్రులకు ఆంధ్రనాయకులకు చాల మనస్తాపము కలిగినది. దానిని చాలమంది ఆంధ్రనాయకులు బెల్లకించియే యున్నారు. రాజమహేంద్రవరము, నైజాం హైదరాబాదు, బెజవాడ మున్నగు పట్టణములలో బహిరంగ సభలు జరిగినవి. ఆంధ్ర దినపత్రికయును, యితర ఆంధ్రపత్రికలును గూడ ఆక్షేపించెను.

రావుబాచరు ఏ. ఎస్. కృష్ణరావు పంతులుగారు శాసనసభలోనే ఆక్షేపించియున్నారు.

విస్వా ఆపార్లామెంటులు (ఎం. ఏ., ఎల్. టి. రాజమహేంద్రవరము ప్రభుత్వ కళాశాల ప్రిన్సిపాలు), ఏ. బి. జాన్సంగారు ఎం. ఏ. ఆక్సను—బందరు నోటిలు కళాశాల (ప్రిన్సిపాలు), డాక్టరు రామకృష్ణారావు (ఎం. ఏ. ఎల్. టి. పి. హెచ్. డి - కాకినాడ కళాశాల (ప్రిన్సిపాలు), రాయసం వేంకటేశ్వరుగారు (ఎం. ఏ. ఎల్. టి. నెల్లూరు కళాశాల (ప్రిన్సిపాలు), కైటు రివరెండు డోర్నకలు బిషపుగారు, డాక్టరు డి. ఎస్. రామచంద్రారావుగారు (ఎం. ఏ. ఎం. డి. ఆంధ్రస్వరాజ్యపక్షమునకు చెనుకటి అధ్యక్షుడు) మున్నగు నాయకులు బెజవాడను వదలుట ఆక్రమ మని నిష్కర్షగా తెలిపిరి.

36 చరిత్ర సంఘములకును 600000 క్రైస్తవులకు ప్రతినిధులను ఆంధ్ర క్రైస్తవ సంఘమువారు గూడ నొక తీర్మానము చేసిరి.

నైజాము సంస్థానమువారి సభలో తెలుపబడిన ఆసమ్మతిని దేశముఖు పింగళి వేంకటరామారెడ్డిగారు వెల్లడించిరి.

ఆంధ్రపత్రికలో దీర్ఘ మగు ప్రధాన వ్యాసము ప్రాయ బడెను.

హోస్పేట తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడు 21-9-25 వ తేదీని దీనిని గూర్చి వ్రాసెను.

బెజవాడ మ్యునిసిపలు

సంఘసభలో నొక తీర్మాన ముమోదించబడెను. విశ్వవిద్యాలయము నిమిత్తము యీసభవారు హోమాలూ ధమును భవనములను యితర సౌఖ్యములను యింకొక ప్రత్యేకమును యిచ్చెదరు. దీక్షలమును భవనములను అమృతవలన వచ్చు నికరము 2,02,000 రూ॥లను విశ్వవిద్యాలయమునకిచ్చెదరు. ప్రతిసాధనకు 15000 రూ॥లను నిచ్చుచుందురు. అనగా 800,000

ఆక్షేపించుటయే యగును. మొత్తము 5,02,000 నిక్షేపమును అని ఆసభలో తీర్మానింపబడెను.

ఒక్క బెజవాడలోనే 20 లక్షలు చేరువని జాన్సంగారు వ్రాసిరి.

నర్సారావుపేట తాలూకాబోర్డువారు 28-9-1925 వ తేదీని తీర్మానము చేసిరి.

ఉపాధ్యాయుల సంఘమువారు 5-9-1925 వ తేదీని బెజవాడలో తీర్మానము చేసిరి.

కావలి తాలూకా బోర్డు, నర్సారావుపేట మ్యునిసిపలకొన్నింటి, గ్రాద్వటూరుతాలూకాబోర్డు కడపతాలూకా బోర్డు మున్నగు స్థానికసంఘములుగూడ తీర్మానమునుచేసెను. దీనినిబట్టి ఆంధ్రులకు కలిగిన ఆశాభంగము స్పష్టము కాగలదు.

అమెరికాలో విద్యావిషయమున ప్రమాణికుడును అమెరికా కళాశాల సంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి యగు డాక్టరు కెల్లెగారు బెజవాడను చాల ప్రశంసించియున్నారు.

బెజవాడకు రైలు మార్గములు కూడ నున్నవి. 5 రైళ్లకు బెజవాడ కూడలి బందరు, చెన్నపురి, కలకత్తా, బొంబాయి, మార్బు గోవాలనుండి వచ్చు రైళ్లకు బెజవాడ మొగ. కాశీపేట, బెల్లూరుకు మధ్య నింకొక రైలుమార్గము ముందు సంవత్సరము సేరవబడును. అప్పుడు మధ్యరాష్ట్రములలోని ఆంధ్రులకు గూడ బెజవాడ అందుబాటును. ఇట్టి సదుపాయము ఆంధ్రదేశమున మీరేగరమునకును గూడ లేదు. ఇంతలో కలుగజాలదు. కృష్ణానది ఆంధ్రరాష్ట్రమును రెండుభాగములు చేసినది. ఉత్తరభాగమున 90 లక్షల మంది యును, దక్షిణ భాగమున 110 లక్షల మంది యును గలరు. గోదావరికి ఉత్తరమున 70 లక్షల మందియును దక్షిణమున 180లక్షల మందియునుందురు. కాన బెజవాడ దాదాపుగా దేశమధ్యమున నున్నది. గోదావరి విశాఖపట్టణంజాంమండలములలోజనసంఖ్యాభివృద్ధికి 100కి 2మాత్రమే కృష్ణానదిగూడలో 100కి 5వంతున హెచ్చుగానున్నది. కావున విశ్వవిద్యాలయము సేర్పరచుటకు గోదావరితీరముకంటె కృష్ణాతీరమే శ్రేష్ఠము.

బెజవాడ చెన్నపురికి 270 మైళ్లదూరమునను, హోస్పేటకు 850 మైళ్ల దూరమునను, నైజాం హైదరాబాదుకు 270 మైళ్ల దూరమునను గంజాం బరంపురమునకు 410 మైళ్ల దూరమునను ఉన్నది కావున హైదరాబాదుకును చెన్నపురికిని హోస్పేటకును బరంపురముకునుగూడబెజవాడమధ్యగానున్నది. బెజవాడయొక్క చారిత్రకప్రాముఖ్యమునుగూర్చి బర్త్రెసు, సెగ్గనగూర్గు మున్నగువారు వ్రాసియున్నారు. ధాన్య కలకము, అమరావతి మున్నగునగరములయొక్కచరిత్రమును శాతవాహనరాజుల చరిత్రమునుగూడ నిదర్శనము లగును.

మీ ఆశయముల ప్రకారము ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము సమస్థిపాత్రమవిశ్వవిద్యాలయముగా నుండవలెను. అందులకు యిప్పుడు రాజమహేంద్రవరమున అనంతపురమునను, విశాఖపట్టణమునను నున్నభవనములు పనికిరావు. వానిని పడగొట్టి మరల కట్టించవలసియుండును. పట్టణమునకు చాలదూరముగా శాంతియుతమున ప్రదేశమున చక్కనిప్రకృతిరావణీయకముగల ఆరోగ్యస్థలమున విశాలనదీతీరమునను గాని పవ్వతసమీపమున గాని విశ్వవిద్యాలయ ముండవలెను. అలలకువిశాలములగు మైదానములను నాకాఃపోమునకును స్నానము యీత మున్నగువాని కిని కాలునలు నుండవలెను. నిర్మలమును గారి స్వేచ్ఛానివార మొనరించు చుండవలెను. ఇట్టినిన్నియును బెజవాడలో సమగ్రముగా నున్నవి. ఇంకొకటిపర్యవేషమున కానల నదీతీరమున అతివిశాలమున రవణీయప్రదేశము కలదు. కృష్ణానది జలకీడలకు బాగుగా నుపయోగించును. నగరము చాలదూర మగును గాన అంటువ్యాధులు వ్యాపించవు. నిరుడు రాజమహేంద్రవరమున అంటువ్యాధులకుల పెక్కు-రోజులు కళాశాల మాయబడెను. బెజవాడలో నట్టి యిట్లుండి ఎన్నటికిని కలుగదు.

పారిశ్రామికవిద్యకును అష్టముడు సైన్సులకును ప్రాముఖ్యమియవలెను! విషయము చాల ప్రశంసనీయును. అందులకు శిక్షణకే బోర్డుగములు చాల చేరువగానున్నవి. తింతువస్త్రనిర్మాణ పరిశ్రమ స్థానికముగానే యున్నది. చర్యపరిశ్రమను పరిశ్రమలకును దావుననున్న నైజాంసంస్థానమునం దవకాశ మత్యేధికము. బెజవాడలో రెండు ఆయుర్వేదకళాశాల లున్నవి. వాని నీవిశ్వవిద్యాలయమున చేర్చవచ్చును. 50000 రూపాయల వ్యయపరిచి కట్టించిన కమ్యునికేషన్ల నివాసగృహము గూడదని కుపయోగించును.

ఇక శిశువిషయము నాలోచితము. బెజవాడవారు తప్ప మరెవరును ఆశ్రితసహాయమునుగూర్చి ముందుకు వేయలేదు. మ్యునిసిపాలిటీవారు 5 లక్షల నిచ్చెదమనిరి. పట్టణవాసులు మరి 2 లక్షల నిచ్చెదరు. ముండులములోని స్థానికసంఘము లన్నియును కలసి 10 లక్షలకు తగ్గవంద నిచ్చును. ఆంధ్రదేశమునందలి క్రైస్తవసంఘములన్నియు కలసి మరి 10 లక్షల నిచ్చును. వారు బెజవాడలో నొక కళాశాలను జగద్విఖ్యాతులగు ప్రాథేసరులను సమకూర్చెదరు.

| మూలధనము | |
|----------------------|----------|
| బెజవాడమ్యునిసిపాలిటీ | 2 లక్షలు |
| క్రైస్తవమిషనులు | 10 " |
| బెజవాడ పౌరులు | 2 " |
| <hr/> | |
| | 14 " |

| వారి కములు | |
|----------------------|--------|
| స్థానికసంఘములు | 50,000 |
| మిషనరీసంఘములు | 25,000 |
| <hr/> | |
| ప్రతిసాము మొత్తము | 75,000 |
| అనగా పెట్టుబడి 5 0/0 | 15 " |

మొత్తము. 29 లక్షలు
మిషను కళాశాలను బెజవాడలో పెట్టరను వార్త నిజముగాదు. బెజవాడలోనే పెట్టరలెనని 11-8-1925 తేదీని ఆంధ్ర క్రైస్తవసంఘమువారు తీర్మానించిరి. బెజవాడను విశ్వవిద్యాలయ కేంద్రములలో చేర్చలేదను కారణముననే యీ తీర్మానము మరల చేయబడెను.

కావున యీ 19 లక్షలతోను విశ్వవిద్యాలయమును ప్రారంభింపవచ్చును. కావున బెజవాడనే ప్రధానకేంద్రముగా చేయగోరెదము. ఈ ప్రాంతమున చాలమంది శ్రమింతులగు జమీందారులుగూడ నున్నారు. వారు చాల ఔదార్యము కలవారు. బెజవాడ సేర్పరచినవో వారు చాల ధనసహాయము చేసెదరు. వాగ్వికములగూడ సేర్పరచెదరు. 29 లక్షలను మేము నూచించితిమి. దొరతనమువారు మరి 29 లక్షల నొసంగెదరు గాన అతిశ్రేష్ఠముగు విశ్వవిద్యాలయము సేర్పరప నచ్చును. ఆ వివరముల నిపుడు తెలుపుటవసరము దొరతనమువారి నొకవేళ ధనములేదనినను గూడ 29 లక్షలతోనే ఆరంభించవచ్చును. క్రమక్రమముగా అదియే అభివృద్ధి నొందగలదు. నైజాం సంస్థానమునందున్న 64 లక్షలనుండి ఆంధ్రులును గూడ సహాయము చేసెదరు. కావున యీవిషయముల నన్నిటిని తాము శ్రద్ధగా నాలోచించి బెజవాడను ప్రధానకేంద్రముగా చేయగోరెదము.

ఇట్టివల కార్యములు చాల వడిమడుకుగా జరిగినవి. ఉపసంఘమువారు మాసహాయమును తీరస్కరించిరి. ప్రజాశక్తిప్రాయమును తృణీకరించిరి. దత్త మండలములవారి దివరకే ప్రతికూలురుగానున్నారు. ఇప్పుడు కృష్ణా గుంటూరు నెల్లూరు మండలములవారికి గూడ అసంతృప్తి కలిగినది. క్రైస్తవులలో 100 కి 90 వంకికి అవకాశము లోలనని వారు గోలపెట్టుచున్నారు. మహమ్మదీయవిజ్ఞానమున కాదరము లేదని మహమ్మదీయులు విముఖులుగా నున్నారు. ఈవిశ్వవిద్యాలయము గంజాం, విశాఖపట్టణము, గోదావరి మండలములవారికి మాత్రమేనా అను సంశయము కూడ కలుగుచున్నది. ఇట్టి అనుమానమున కవకాశ మియ్యకుండురు. గాకమీరు మంత్రులుగాన 260 లక్షలనుండి ఆంధ్రులకును విద్యావకాశమును కలిగింపవలసిన బాధ్యత మీపైననే యున్నది. బ్రిటిషుమండలములలో 200 లక్షల మంది యును నైజాము సంస్థానమున 62,000 మందియును కలరు) బెజవాడను ప్రధానకేంద్రముగా చేయవలెనని ఉత్తరభాగమువారును దక్షిణభాగము వారును గూడ గోరుచున్నారు. కావున మీరు మీవిధిని నెరవేర్చెదరని నమ్మెదము.

సర్వవిధములను బెజవాడయే శ్రేష్ఠతమును కావున మీ రచటనే యేర్పరపవలెను లేదా సకలార్థజలం వృష్టి అభిప్రాయమును తెలుసుకొని ఆతిష్ఠి చేయవలెను.

రావుబాచరు కే. గోపాలకృష్ణయ్య, బి. ఏ. డి. శేషాద్రిశాస్త్రి, బి. ఎ. బి. ఎల్. షేక్, ఎస్. వెంకటకృష్ణయ్య, బి. ఏ. బి. ఎల్. వశీలు, దేశపాండ్య, బి. లక్ష్మయ్య, బి. ఎ. డి. శోభనాద్రి శాస్త్రి, ఎం. ఏ. డి. త్రివిక్రమరావు వారిష్టరు, కే. ఎస్. రామచంద్రారావు, బి. ఏ. బి. ఎల్. హైకోర్టు వశీలు, ఎస్. బి. నరసింహశాస్త్రి, బి. ఏ. భారత గంధాలయ సంగూర్ణుడు, పి. రామమూర్తి, బి. ఏ. బి. ఎల్. హైకోర్టు వశీలు.

యుద్ధవిరామస్థానకదినము

11, నవంబరు

కొత్తూ, అక్టో 24:—ఈసంవత్సరము యుద్ధవిరామ దినమును స్మరించుటకై నవంబరు 11 తేదీన 11 గంటలప్పుడు రైల్వేను నాకలుతుపై తక్కిన వ్యవహారములన్నియు రెండు నిమిషములనేపు బ్రిటిషుసామాజ్యమునందంతటను కట్టిపెట్ట వలసినదని సార్వభౌముడు తనకోరికను తెలిపెను. రాజభక్తిగల పౌరులందరను ఈకోరికను శిరసావహించి నెరవేర్చెదరని యిడియా దొరతనమువారు విశ్వసించుచున్నారు. బ్రిటిషుఇండియాలో ఒకటేకాలమున వ్యవహారమును నిలిపివేయుటకై రైల్వేలైమును ఉపయోగింపవలసినదని తెలియజేయుచున్నారు.

(అ. శ్రే.)

ఆధునిక తెలుగుభాష: విశ్వవిద్యాలయము

(వి. ఎల్. జా. త్రిగారు)

ప్రా. శా. పర. జి. వి. సీతాపతిగారు పరీక్షామిషి, యాది గుప్త తీర్మానమును పెనేటుసభలో ప్రతిపాదించునన్నారు:— 1914 సం॥ ఆగష్టుమాసములో సిండికేటువారు అప్పటిలో ఆధునిక తెలుగుభాషను విశ్వవిద్యాలయమునం దుపయోగించుటకు వీలులేదని తీర్మానించినందుండిరి. ప్రస్తుతము ఆధునిక తెలుగు భాషయే యెక్కువ వాడుకయందుండుట చేతను దానిప్రాముఖ్యత అధికముగలదనియు, సిండికేటువారు రావించుమును తిరిగి విచారించి తెలుగు ప్రజలనుబోధనానికై సంప్రదించి వాడుక భాషయందే గ్రంథముగూడ వ్రాయించుటకును పూర్వపండితులు కొందరు ఉపయోగించినకొంత గ్రామ్యభాషనే ఉపయోగించుటకును స్కీమును యేర్పాటు చేయవలెను.

ఈతీర్మానము పెద్దదైనను ఉద్దేశము స్పష్టముగ దెలియచున్నది. 11 ఏండ్లక్రిందట సిండికేటువారు ఆధునిక తెలుగు నకు విరుద్ధముగ తీర్మానించినందుండిరి. ఇప్పుడు తిరిగి విచారించకొర భావ్యముగ నేయున్నది. ఈతీర్మాన ప్రతిపాదకులవారి తండ్రి రావుసాహెబు గిడుగు రామమూర్తి పంతులుగారు ఆంధ్ర దేశీయులెల్ల రకు చిరపరిచితులు ఆధునిక తెలుగు భాష ఉద్యమ సంస్థానకులలో నొకరు. తెలుగు సాహిత్యమునందు విధివిరామము లేక పాటుపడుచుండుటచే యెల్లరకు తెలిసినవారయిరి. సిండికేటువారు తీర్మానించిన పిదప రెండువిషయముల కనిపెట్టిరి.

(1) ఆంధ్రగ్రంథమునకు పితామహుడనబడు చిన్నయ్య గూరికి పూర్వము చాల గద్య కావ్యములు తెలుగులో నుండనియు అందులో అనేక వ్యాకరణ, వేదాంతవైద్యగ్రంథములు విమర్శలుగూడ వాడుక భాషయందే వ్రాయబడినవియు,

(2) కవులు ప్రబంధములలో గ్రాంథికభాషనే వాడినను గ్రామ్యభాషలోని పదములను ఉపయోగించెడివారనియు గానించిరి.

తనసిద్ధాంతముల రుజువుచేసికొనుటకు తగిన ఆధారము వైకొని రామమూర్తి పంతులుగారు వివిధ కాలేజీల సంఘముల వద్దకు బోయి న్యక్షింకరించెను.

ఈ సిద్ధాంతముల విచారించునండిన సంఘములవారిలో కొందరిట్లు అభిప్రాయముల దెప్పిరి:—మదరాసు కాలేజీ ప్రతినిధుల సంఘమువారిట్లు వ్రాసిరి:—

“రామమూర్తిపంతులుగారు యాదినవ గ్రంథములలోని భాగములను మాకు జూపిరి. 1 గద్యము వ్యాకరణము చందము ఓమర్లు సంస్కృత బోధిత్వ గణిత వైద్యగ్రంథముల తెలుగు లెక్కమాలు, సంస్కృత నిఘంటువులకు తెలుగు వ్యాఖ్యానములు, 15, 16 శతాబ్దములలోని తెలుగు ప్రబంధములకు వ్యాఖ్యానములు తెలుగు కథలు, హిందూలాకు తెలుగు ప్రతి. 2 పద్యము—సుమారు 60 పద్య కావ్యములు. అందు కొన్ని చాల ప్రఖ్యాతి వడసినవి. ఆయన అచ్చగ్రంథముల నుండి, వ్రాతలిప్తిగ్రంథములనుండి, తీసిజూపిన వన్నిటిని జాగ్రత్తగా పరిశీలించితిమి. అందు యాదినవ పెక్కువాడుకభాష పదములు ఉపయోగము లున్నవి.

ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీ సంఘాధ్యక్షుడు డి. సుబ్రహ్మణ్య శర్మగారు ఎం. ఏ. గారు యిట్లు వ్రాసిరి. “రామమూర్తిపంతులుగారు కోరినది సహేతుకముగనున్నది. ఆయన సాధారణముగా మాట్లాడుకొను పదములన్నియు గ్రంథములందుపయోగించునని కోరెడు. విద్యాధికులవారు పూర్వకాలమునండియు మాట్లాడునపు డుపయోగించు కొన్ని పదములను విద్యార్థులు వ్యాసరచనయందు పయోగించినచో తప్పగ గణింపరాదనుచున్నారు. అవి సరియైనవి తప్పులుగాని తిరుగులేని నిదర్శనములజూపుచున్నారు.”

కొందరు పండితులు యెట్టి నిదర్శనములు జూపినను నమ్మనివారుండురు. రాజమండ్రికాలేజీ సంఘమునందు దిద్దరు సభ్యులు కె. వెంకటరావుగారు ఎం. ఎ., జయంతిగంగన్నగారు డి. ఎ. ఎల్. టి. యిట్లు వ్రాసిరి. “ప్రస్తుతము యామార్చు యొక్క ఉపయోగమును గ్రంథకర్తలు గమనింపకున్నారు. కాని యెప్పటికైన గి. రామమూర్తిపంతులుగారి భక్తిశ్రద్ధల వలన యాయుద్యమము జయమొందక మానదు. దీనివలన గలుగు సౌకర్యముల నాదరపు చేసికొని నూతన కవులు బయలుదేరుదురు. వారే మున్నుండు సాహిత్యమునందలి వివిధ శాఖలను అభివృద్ధి చేయుదురు.”

నేను రామమూర్తి పంతులుగారి వ్రాతలను, సీతాపతిగారు మున్నగు వారి వ్రాతలను చాలవదినియుండిని అందెట్టిదోషములుగాని నీచపు వాడుకలుగాని గానించలేదు. ఇతరులుగూడ అట్టి అభిప్రాయమునే గలిగియుండురని డలంచెదను.

రామమూర్తిపంతులుగారు జాగ్రత్తచేసిన గ్రంథములలో “హితకుచాని” అను నీతిబోధకము గద్యకావ్యముగలదు. దాని స్వామిసేని మద్దు సరళింహనాయకుగారు, రాజమండ్రిలోని జిల్లామునసబుగారు వ్రాసి 1862 సం॥ ప్రకటించియుండిరి. అందు విద్య, వివాహ మున్నగు రి విషయములగుర్చి వ్యాసములు వ్రాయబడినవి.

ఆధునిక తెలుగుభాషకావలెనని వాదించువారు, మాట్లాడుకొను భాషకు వ్రాతయందుండుభాష చేగవగనే ఒక్కమాదిరిగనుండునెడల జాతి యభివృద్ధి చెందుచున్నకొలది భాషగూడ అభివృద్ధి చెందుచుండునని వాదించెదరు. ఆధునిక తెలుగు భాష చాలప్రచారమునకు వచ్చిగది. ఆభాషయందు చాలాగ్రంథములువచ్చినవి. కొందరు దానియందుగల ఉత్సాహాతిశయముచే తప్పుకు గ్రంథములు నీచవిషయములగుర్చిగూడ వ్రాయుచున్నారు. కాని పీరిచర్యలన భాషసంస్కరణమునకు ప్రతిబంధకము కాజాలవు.

సీతాపతిగారు తండ్రిగారిలో మొదటినుండియు యావిషయమున పనిచేయుచున్నారు. కావున సిండికేటువారు తిరిగి యావిషయమున విచారించవలసిన ఆవశ్యకత పెనేటుసభలో నచ్చెప్పగలరు. చాలకాలమునుండి జరుగవలసియుండిన సంస్కరణమును యిప్పుడుచేయవలెనని గోరుచున్నారు. 12 రు పండితులుగల తెలుగు ప్రజీసు బోర్డువారు యాకోచ్చెను ఉచితరీతి గమనించి తగినస్కీము యేర్పాటు చేయగలరు. పెనేటు సభ్యులు తీర్మానమును యెట్టి ఆక్షేపణయులేక ఆమోదించెదరుగాక. సిండికేటువారు 1914 సం॥తోందరగా తీర్మానించి క్రొత్త తెలుగుపై బెట్టిన అంతును పెనేటువారు తొలగింపవలసియున్నది.

గ్రామ్యభాషను ప్రచారము చేయువారు గ్రాంథిక భాష యభివృద్ధికి ప్రతిబంధకముగ నుండరు. వారిలోను చాలమంది పండితులు గలరు. రెండు నొకదానివెనుక నొకటియుండ వచ్చుననియే వారి యభిప్రాయము.

ఇతర ఉద్యమములవలె నేగ్రామ్యభాషఉద్యమముగూడ సమరలను నాయకుల చేతిలో నున్నది. ఏదేండ్లక్రిందట నెవరును ఆధునిక తెలుగు సాహిత్య మింతవర కభివృద్ధిచెందునని డలంచలేదు. ఉన్నన లక్ష్మీ నారాయణగారు (గుంటూరు) గొప్ప సాంఘిక నవల మాలపల్లెను వ్రాసియుండిరి. అక్కిరాజు ఉమాకాంతగారు, పంచాంగుల ఆదినారాయణశాస్త్రిగారు, వేలూరి శివరామ శాస్త్రిగారు, మహామహాపాత్యాయ తాతా సుబ్బారాయ శాస్త్రిగారు వజ్రల చిన్న సీతారామశాస్త్రిగారు మున్నగు పండితులు యీ ఉద్యమమునకు ప్రోత్సాహమొసంగిరి. ఆధునిక తెలుగు భాష వ్యాసముగాని పద్యములుగానిలేని పత్రికలు లేవు.

విశ్వవిద్యాలయ పెనేటు సభ్యులందరు తీర్మానము ఒలపరచి న్యాయ మొసంగవని విన్నవించకొనదున్నారు. ఈ తీర్మానము ఆధునిక తెలుగు ఉద్యమ పెట్టి పరిణామము నొందుచున్నదో దెల్పుచున్నది.

ఏలూరు మునిసిపాలిటీకి కావలెను

(1) ఐదేండ్లకొకసారి వృత్తిపన్నును పునర్విమర్శించుటకై (For the quinquennial Revision of Property tax 6 మాసములవరకు ఒక ప్రత్యేక ఆఫీసరు కావలెను.

(2) ఆయుర్వేదబోధకశాలకు ఒకవైద్యుడు కావలెను.

(3) కాశపుర్యేటుకు, చైల్డు వెల్ ఫేర్ సెంటరుకు ఒకదాది (Nurse) కావలెను.

(4) పబ్లిక్ వర్కుసుకు, ఒక ఓవర్సీరు కావలెను.

(5) టౌను ప్లానింగుకు, సివిల్ సర్వేకు ఒక డ్రాఫ్టు మన్ కావలెను.

తమకుగల యోగ్యతను, కావలసిన జీతమును తెలుపుతూ దరఖాస్తులను ఈదిగువ విలాసమునకు పంపుకొనవలెను. నెం 1 రు. ఉద్యోగమునకు రెవిన్యూ అనుభవముగలవారికి అధికత యియ్యబడును.

మునిసిపల్ ఆఫీసు, ఏలూరు, 22-10-1926 } బి. వెంకటరామయ్య, చేర్చు.

నోటిసు

1925-26 సం॥ రం నుండి 1926-27 సం॥ రం వరకు అచ్చుపనులకై సీలువేసి పంపబడిన తెండరులు రు 100 లు ధరావత్తుతో నహా 30-10-25 నాడు సాయంత్రము 4 గంటలవరకు అంగీకరించబడును. యితర వివరములుకు, తెండరు ఛార్జములకు ఈదిగువ విలాసమునకు పంపుడు.

బి. వెంకటరామయ్య చేర్చెన్, మునిసిపల్ ఆఫీసు ఏలూరు, 22-10-1926.



ఆ 1924 సం॥ బ్రిటిషు ఎంపైర్ ఎగ్జిబిషనులో మెడలు పొందినది.

“సిరియల్ ఫుడ్”

మీకు ఆరోగ్యము కావలెనా? యూరిక్ ఆసిడ్డు విషములతో నిండియున్న కాఫీ, టీలను మాని సిరియల్ ఫుడ్ వాడుమా ఆరోగ్యము పొందుడు.

రుచికరమైనది! ఆరోగ్యమైనది! బలమైనది!

ఏజంటు కావలయును

వివరములకు! అణాబిళ్ళతో జాబ్ వ్రాయుడు.

The Cereal Food Manufacturing Co. Sole Representatives:—

The Godavary Industrial Trading Co., P. o. Narasapur, West Godavari Dt.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారి ఆయుర్వేదాశ్రమం వేగు * కలరా బోషధములకు ప్రసిద్ధిగాంచెను స్వేగు, హైమాదీపానకము (రిజిస్టరు) స్వేగు జ్వరములకును, అన్నివిధములైన జ్వరములకు రామబాణము సీసా 1 కి రు 1-4-0 శతధీతప్పుతము. అన్నివిధములైన బొబ్బలకు సీసా 1 కి రు 0-14-0 కలరా, కర్పూరాద్యరిష్టము విఘాచీసంజీవిని } శ్లేష్మ కలసి రు 1-2-0 అన్ని విధములైన బలహీనములకు డీ వామ్యతము (రిజిస్టరు) విద్యార్థులకును మోచనాపరలకును కులదైవము ప్రోత్సరిపాటి కల్పద్రుమము వృద్ధులకు సంజీవిని మరియు మెడలు బలపరచి జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిపరచి శరీరము నకు బలమొసగుటకు దీనికి మించిన బోషధరాజము లేకొకటిలేదు. సీసా 1 రు 3-4-0 ప్యాక్కింగు పొట్టుగిడ్డ పేరు, క్యాటలాగు పుచితము. మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమం, పోట్లబాక్సు నెంబరు 287, మదరాసు. 151, గోవిందప్పనాయుని పీఠి, మదరాసు. బ్రాంచి:—188 బ్రాడ్వే, మదరాసు. అన్నిచోట్లను ఏజంటు కావలెను.

సర్ చార్లస్ యిన్నీసుగారు

నవంబరు రెండవ తేదీన బయట రైల్వేను తెరచుటకు సర్ చార్లస్ యిన్నీసుగారు అక్టోబరు 29 వ తేదీన బయటకు దూరమయ్యారు. 8 వ తేదీన అచ్చటినుండి బయటకు వెళ్లి 5 వ తేదీకి బొంబాయికి పోయారు. తిరిగి బొంబాయిలో 6 వ తేదీన బయటకు వెళ్లి 8 తేదీన నత్తురు. (ఆ. ప్రె.)

రైల్వే ఆర్థిక కమిషనరు సిమ్మెగారి పర్యటనము

సిమ్మె, అక్టోబరు 23:—అక్టోబరు 27 వ తేదీన రైల్వే ఆర్థిక కమిషనరు జి. జి. సిమ్మెగారు సిమ్మెనుండి బయటకు వెళ్లి బయట రైల్వేను తెరచి నవంబరు 4 వ తేదీన తిరిగి ఢిల్లీకివచ్చారు. 6 వ తేదీన ఢిల్లీలో బయటకు వెళ్లి 7 వ తేదీకి అల్లాబాదుకు వచ్చి అచ్చట 8 వ తేదీన హడ నందురు. పాట్నాలో 9 వ తేదీన ఉండి కలంత్తాలో 10 వ తేదీనుండి 20 వ తేదీ వరకు నందురు. నవంబరు చివర కోల్కతాలో మరలా రాజధానిలో పర్యటన మొనర్తురు. అచ్చటినుండి డిసెంబరు 5-10 వ తేదీలలో బొంబాయిలో నుండి 12 వ తేదీకి ఢిల్లీ చేరుదురు. రైల్వే స్థాయి ఆర్థిక సంస్థలపై ఆయన కలకత్తా బొంబాయిలకు వచ్చినప్పుడు జరుగును. (ఆ. ప్రె.)

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెన్

రంగూను, అక్టో 23:—కలకత్తానుండి నేటి యందు మున యస్. యస్. "ఆర్కెకోలా" అను స్టీమరులో వచ్చిన సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెన్ గారు వెంటనే ఆర్. వి. యం. యస్. క్లయిపు అనే స్టీమరు నెక్కిరి. అస్టీమరు వెంటనే పోర్ట్ బ్లెయిరుకు బయటకు వెళ్తున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

ఈస్టు ఇండియన్ రైల్వే ఏజెంటు

సిమ్మె, అక్టోబరు 23:—కోల్కతానుండి డిసెంబరులో నెలపు తీసుకొందుగావున రైల్వే బోర్డులో నివ్వడు స్పెషల్ డ్యూటీలోనున్న యస్. పి. వెల్గూరు ఈస్టు ఇండియన్ రైల్వే కు ఏజెంటుగా పనిచేయుదురు.

ఫస్టియూ మార్కు జెనరలు అట్కిన్సన్ గారికి 98 దినములు సెలవిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

సంయుక్త రాష్ట్రాల సభాసభ్యుల విన్నపము

అలహాబాదు, అక్టోబరు 24:—సంయుక్త రాష్ట్రాల సభాసభ్యుల తేజవిమంది గల సభ్యులైన కొక విన్నప మందిరి. శాసనసభ సమావేశము లందుకు నున్నవనియు లేరు చుగ శాసనసభ సమావేశములు జరుపవలయుననియు నవంబరు మాసారంభమున నొకసమావేశము జరుపుట కేర్పాటు గావించ వలసినదనియు సభ్యులు కోరిరి. (ఆ. ప్రె.)

అమృతపర

అక్టో, 23:—ఒక మిఠాయి సాపులో మిఠాయిని తిని 11 గురు మహమ్మదీయులు తెలివి దప్పి పడిపోయిరి. వెంటనే వారిని అప్పటికి తీసుకొనిపోగా 10 వ వాడింగను బాధపడు చున్నాడు.

అమృతపర నుండి బయటికిని బయటనుండి పట్టణము లోపలికిని రైలుమార్గ పోయినప్పుడు ప్రయాణికుల సంఖ్య ధనున టిక్కెట్టుకు 6 పైసలు చొప్పున పన్నును విధించినట్లు యిన ఆక్షేపణలు కలవేమో తెలియజేసుకొనవలసినదని మునిసి పలు సంఘకార్యదర్శి నోటీసు నిచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

స్టీము బోయిలర్లకు 586

కలిగే యిబ్బందులు యింక యెంతమాత్ర మున్ను లేకుండా కాపాడుకొనుటకు

"ఎవెక్సియర్"

ను వాడుదు. దీనిని రంగు పూసినట్లు బోయిలర్ లోపలి భాగములందు బ్రహ్మలో పూసినయెడల స్టీముకు త్రుప్తు వగైరాలు యెంతమాత్రమును పట్టనివ్వక స్టీములపైని గుంటలు పడనివ్వకుండా బోయిలర్లను కాపాడును.

డి. యల్. శాస్త్రి అందు కో, 12, తల్లిచెట్టిపేటి, మద్రాసు.

గోదావరి తూర్పు డెల్టాలో నీటిపాటుదలను గురించి సభ

(మా స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, అక్టోబరు 21:—నీటిపాటుదలను గురించి సాతీనా ఎక్స్ క్యూటివు ఇంజనీరు రయితులతో సభలుచేయును. అదేరీతిగ యీసంవత్సర వింతవరకు గోదావరి సెంట్రల్ డెల్టా రైతులతో సభలు గావించి తూర్పు డెల్టా రైతులతో సభలు ప్రారంభించెను. ప్రథముగా నిన్న మధ్యాహ్నము 2-30 గంటలకు రామచంద్రపురములో జరిగెను. ముఖ్య రోకవేయించి రైతులు వచ్చిరి. గోదావరి తూర్పు డెల్టాలో ఎక్స్ క్యూటివు యింజనీరు, ఉత్తర డెల్టాలో సబ్ ఇంజనీరు నీటి యిలాకా సబ్ ఇంజనీరు ఆఫీసర్లు, కాలువల శ్రీ ఓమరుసీమల్లు, పెద్దాపురం రివిన్యూ డివిజన్ ఆఫీసరు, రామచంద్రపురం తహశీల్దార్లు, గోదావరి జిల్లా సంఘకార్యదర్శి, రివరెండు టింపనీ, డాక్టరు జోషీ మున్నగు ప్రముఖు లాసభయందుండిరి. నిర్ణీతమైన కార్యక్రమ మేదియు లేకపోవుటచేత, సంవత్సరమునందు ఫలాని పని జరిగి నది గనుక మీ కష్టము లేమియో చెప్పవలసినదని ఇంజనీరు అడుగకపోవుటచేత మొదలు తుద లేకుండా సంభాషణ బయట జరిగెను. ఎవరికష్టములు వారేమియో వ్రాసికొని పిటిషన్లు పెట్టుకొన్నందువలన యీసభలవలన ప్రయోజనము గావించుదు. ఎదురుకుండా వచ్చి పిటిషన్లు యిచ్చుకొనే బయట పోట్ల ద్వారానే ఇంజనీరుకు పంపించినయెడల పరిపావును.

కాలువల మాసివేయుటకు గురించి ఆలోచింపబడెను. 1926 సం॥ ఏప్రిల్ 24 తేదీనుండి జూన్ 6 తేదీ వరకు తూర్పు డెల్టా కాలువలను మూయుట కంగీకరించెదరా యని గోదావరి డెల్టా ఇన్ స్పెక్టర్ అడ్వైజరీబోర్డును, గోదావరి జిల్లా సంఘమును ఎక్స్ క్యూటివు ఇంజనీరు ఫలహాపై జిల్లా కలెక్టరు అడిగియుండెను. పెక్కు కాలువలు ఛానెల్సుకు చాలా కావలసియున్నవను కారణమున అందు తెలిపిరి. సదరు రెండుసంఘములును మే 1 వ తేదీనుండి జూన్ 1 వ తేదీకి మాత్రమే మూయవలసినదనియు డెల్టా పరిశీలకులబట్టి ఒక నెలకంటె ఎక్కువ కాలము మూయుటకు వీలులేదనియు విశేష బాగులు కావలసియున్న వనుచున్నారని గనుక రెండు సంవత్సరములు మాత్రము కాలువలను తెరచు లేదని జూన్ 6 నకు పొడిగింప వచ్చుననియు అంతకంటె ఎక్కువ వీలులేదనియు సమాధాన మిచ్చియుండెను. ఈవిషయమును గురించి ఒక పెద్దరయతు అట్లే జరిగించవలసినదని నొక్కి చెప్పుచు పన్ను డెల్టాకు పంట కాలువలు పెద్దకాలువలు మురుగుకాలువలు పల్లపుసాగుబడి విశేషముగా నున్నప్పటికిని ఒక నెలకంటె అధికముగా మూయవచ్చును తూర్పు డెల్టానుకూడ అదే ప్రకారము చూడవలసి యున్నదని తెలియజేసెను. అందులకు ప్రత్యుత్తరముగా ఎక్స్ క్యూటివు ఇంజనీరు మొరకవేయుచున్న మట్టి తీసివేయించుట కును కాలువలను పూర్తిగా బాగుచేయించుటకును ఎక్కువ కాలము రెండు నెలలైనను మాసివేయవలసి యున్నదనియు, అయితప్పటికి ఆరువారములు మాత్రమే మాసివేయించుట కంగీకరింపవలసినది చెప్పితినియు విశేషముచేసెను. కాలువలు బాగునయెడల తూర్పు డెల్టాలోని 6 పెద్దకాలువలకింద నున్న సాగు లో 20,000 ఎకరములు రెండవపంట సాగుబడిచేయ వీలగు ననియు మంచినీళ్ళు చెలువులకు ఫిబ్రవరి మధ్యలోనే నీటిని సప్లయచేసి వేసగి రి నెలల వరకు ఉండులాగున ఏర్పాటుచేయ వీలగుననియు ఇంజనీరు చెప్పెను.

పిమ్మట చాల చర్చజరిగినది. సభవారి యభిప్రాయము ఇంజనీరు ఆభిప్రాయమునకు పూర్తిగా ప్రతిఘటముగా కన్పించినది. ఇతరపంటలకంటె చెలువుతోటలకు పెట్టుబడి ఎక్కువగును. అట్టివానికి నీటి సదుపాయ మెట్లుజరుగునని ఇంజనీరు సమగ్రగా, సరియైన ప్రత్యుత్తరము యివ్వలేక, వంతు లేవ్వదు నచ్చునో రైతులకు తెలియును గాన సమయానుకూలముగా వర్తింపవలసి యుండునని చెప్పెను.

రెండు సంవత్సరముల మహద్భాగ్యానికి సంవత్సరానికి 11 నెలలు తెరచి ఉంచవలసినదని యింత గందరగోళపరుతారే మని యీ మాత్రం స్వల్పత్యాగానికి రైతులు సిద్ధపడగూడదా అని ఇంజనీరు మాటల సందర్భమున అనగా జిల్లా సంఘకార్య దర్శియు సూర్యప్రకాశరావుగారు దీనికి కారణము రి నేటిల్వెం టు విధానమే అని చెప్పిరి. తరువాయి పద్ధతిమాలముగా రైతు నీరు అక్కరలేదని కాలువనీటి ఆధారములేకుండానే మట్టి పంటలు పండించుకొనుటకు వీలులేకుండా నున్నది. రెండవపంట సాగుబడికి కారకులు పల్లికవర్షున డిపార్డుమెంటువారే, వారు

30 ఏండ్లనుండి కాలువలను చాలకాలము వరకు తెరచియుండుటచేత రైతులకు రెండవపంట సాగుబడికి హెచ్చరిక పుట్టినది. నేటిల్వెంటువారును పి. డబ్లియూ. డి. వారును కారకు లగుట చేతనే భూసారము భేదపడుటయు కాలువనీ రుండినగాని వివిధ పంటలు కాకపోవుటయు, చివర కిప్పుడు కాలువలను బాగు చేయవలసిన కష్టస్థితి ప్రాప్తించినదని చెప్పిరి.

రెండవపంటకు మాసివేయవలసినదన్న పంటకాలువలు ఫిబ్రవరి 15 వ తేదీనుండి మాసివేయబడును. అందువల్ల నీరు చాలవనియు తోటలకు నీరు కావలెను గనుక మార్చి 15 వ తేదీ వరకు మాసివేయవలసిన రైతులు చెప్పిరి. అట్లు వీలు లేదని ఇంజనీరు సమాధానమిచ్చెను.

హెడ్ వర్క్స్ ఇన్ స్పెక్టర్ గూడ యీ ఎక్స్ క్యూటివు ఇంజనీరు ఉండవలెనని చెప్పగా, అట్లు ఉండవలసిన ఆవశ్యక మున్నదనియు, డిపార్టుమెంటులో ఖర్చు తగ్గింపు ఏర్పాటుండుటచేత ఇవ్వరు ఇంజనీరు లేకుండాచేయు మార్పు లేమియు చేయుటకు వీలులేదనియు హెడ్ వర్క్స్ ఇంజనీరు నకును లేనకును ఆనోన్యముగా వ్యవహారములు నడుచుచున్నవనియు ఇంజనీరు చెప్పెను. హెడ్ వర్క్స్ ఇంజనీరు చేయవలసిన బాగులను గురించి, అధికకాలము యీ రెండుసంవత్సరములు కాలువలు మాసివేయనిచ్చినయెడల, హెడ్ వర్క్స్ ఇంజనీరు తో చెప్పి చేయిస్తానని ఇంజనీరు అనెను.

మురుగుకాల్వలన్నియు చెడ్డస్థితిలో నున్నవని ఇంజనీరు కు తెలుపబడెను. ప్రతి సంవత్సరము మురుగుకాల్వల విషయ మై చాలసామ్య భర్షు పెట్టుబడుచున్నదనియు, ఏకాల్వల యెడల ఆశ్రయ చూపబడుచున్నదో చెప్పవలసినదనియు ఇంజనీరు చెప్పెను. తుర్బులాగ మురుగుకాలువ స్థితిని, గొట్టెపూడి అక్విడక్టుయొక్క 6 తూములు మేటవేడికొని పోవుటచేత పంట లకు గలిగిన దండగును, లేక మురుగుకాల్వస్థితిని ఇంజనీరునకు తెలుపబడెను. సముద్రపు పోటువలన నష్టము కన్పినది కాని మురుగు కాల్వలు బాగుండని స్థితిజలన కాదని సబ్ ఇంజనీరు ఆఫీసరు చెప్పిరి. అది కారణము కాదని పెద్దాపురం రివిన్యూ డివిజన్ ఆఫీసరు, గోదావరి జిల్లా సంఘ కార్యదర్శి యు వాదించిరి.

నీటి తూరలు చేయుటనుగురించి మండపేట రయితుల పిటిషనును గో. జిల్లా సంఘకార్యదర్శి ఇంజనీరునకు యిచ్చెను. వేలకొలది రైతులను మూగునట్లు చేయుటవలన కార్యసాధన ముండవనియు, తాలూకాలోని పెద్దరైతులు 50, 60 మందిని రైతులందరిపక్షమున మాట్లాడునట్లుగా ఏర్పాటుచేయవలసి యున్నదనియు, చర్చింపబడవలసినవిషయములు ముందుగానే తెలియబరచవలసినదనియు, రి నెలల కొకపర్యాయము సబ్ ఇంజనీరు ఆఫీసర్ రైతుల సమావేశములచేసి ఆ రిపోర్టును ఎక్స్ క్యూటివు ఇంజనీరునకు పంపించిన బాగుండుననియు సూర్య ప్రకాశరావుగారు చెప్పిరి. సభ 5-30 గంటలకు ముగిసెను.

కావలెను

ఆయుర్వేద వైద్యము చదివి పరీక్షలయందు ను తీర్చులై కొంతఅంగభాషయందు జ్ఞానముగలిగిన వారు ఒకరు కావలెను. వారి వారి యోగ్యతలను ఈక్రింది చిరునామమునకు తెలుప గోరెదము.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమం, పోస్టుబాక్సు నెంబరు 287, మదరాసు.

మాన సోల్లాసి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు) నెలకులభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) సుఖముభిక్షము! శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగడి వైద్యకాకల కీమాత్రలు దివ్యాన్మతము. అశీర్వము, అరుచి, ఆపులించు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలక్షయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, కేళ్లు, అస్థులు మొదలగువానియందు గలిగడి నొప్పలను బోగొట్టి జీవమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును. ఈమాత్రలు మేహవారినోప్పలను వెంటనే మాన్పును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. చిరునామ:— (1078) ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్టు నిడుమోలు, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా

స్వామి విచారానందసరస్వతిగారు శిక్షింపబడిరి
అలహాబాదు, అక్టోబరు 24:— ఇండియన్ పీనల్ కోడు
153-ని పెన్షన్ కుకొని దేశాధికారులచే మేజిస్ట్రేటుచే విచారింప
బడి శిక్షింపబడిరి. అలహాబాదు అను పత్రికయందు హిందూమత
మ్యదీయ సంఘములమధ్య ద్వేషమునుబట్టించుటకు స్వామి
ప్రాసిన క్రికెట్ కేసును మూలము. రెండు నేరములక్రింద పీరు
దోషులుగ నెంచబడిరి. ఒక నేరమునకు 15 మాసములును మరి
యొక నేరమునకు 9 మాసములును స్వామి శిక్ష అనుభవింపవల
యును. ఒక శిక్ష తరువాత నొక శిక్ష స్వామి అనుభవించ
వలయును. (అ. ప్రె.)

విరావతీపడవల కంపెనీనమ్మె అంతరించుచున్నది
రంగూను, అక్టో 23:— పెట్రోలంబరు 1 తేదీన ప్రారంభ
మైన యీసమ్మె అంతరించుచున్నట్లుగా కనబడుచున్నది. ఈ
దినమున 100 నుండి సమ్మెదారులువచ్చి ఎట్టివరతులును కొర
కుండ పనిలో చేర్చుకొనవలసినదని కంపెనీవారి నడిగిరి. కంపె
నీవారు భాల్లీలున్నంతవరకు చేర్చుకొందురు. (అ. ప్రె.)

కాకోరీరైలు దోపిడికేసు
బెంగళు తెలుసుమీద విడుదలయ్యెరి.
అక్టో 23:— కాకోరీరైలు దోపిడి కేసులోని
ముద్రాయిలలో శీతో చంద్రగూడ, బాలూలాల్ అనువారులు
తెలుసుమీద విడుదల చేయబడిరి. కలకత్తాలో అరెస్టుచేయబడి
న గుహస్థయముగా నేయూపాయల బాండ్లు వ్రాయవలసివచ్చె
ను. ఈటాబ్జింగ్ బోర్డులో సభ్యుడైన బాలూలాల్ అంతమ్మ త్రము
నకు బాండ్లు వ్రాయునట్లుగా 2000 రూపాయలకు పూరిటి
మాపింపవలసివచ్చెను. (అ. ప్రె.)

బ్లాక్టు దండతులు
బెంగళూరు, అక్టో 23:— బ్లాక్టు దండతులు అక్టో
23 తేది సోమవారమునాడు మైసూరు వచ్చెదరని లోచుచున్న
ది. వీరి గౌరవార్థమై అచ్చట తోటవిందు ఏర్పాటు జరిగినది.
బ్లాక్టుగారు ఆరాత్రిమేమహారాజాగారిదర్బారును చేయుదురు.
తరువాత మైసూరునుండి బయలుదేరి ఒకవారము దినములు
కటామట్టిలో గడపెదరు. (అ. ప్రె.)

రీడింగుప్రభువు
అలహాబాదు, అక్టో 24:— కలకత్తాకు ప్రయాణమై
బోవుచున్న రాజప్రతినిధి అలహాబాదు మీదగవెల్లి రి. రీడింగు
ప్రభువును ముఖ్యన్యాయమూర్తి యగు సర్ గ్రీన్ వుడ్డు మీయ
న్సగారు సందర్శించిరి. (అ. ప్రె.)

రాజప్రతినిధి
కలకత్తా, అక్టో 24:— రాజప్రతినిధి దండతులు నేడు
దయం 8-45 నిమిషములకు ప్రత్యేకరైలుబండిలో కలకత్తాకు
వచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

కమ్యూనిస్టుల అరెస్టులు
రాజద్రోహము, కుట్రనేరముల నాశోపించుట
లండన్, అక్టో 22:— సలుగురు కమ్యూనిస్టు నాయ
కులు కేవలదీక్షకు 'రిమాండు'లో నుంచబడిరి. ఇంకొక 8 గురి
లో వీరు రాజద్రోహమునకును, సైనికులు తిరుగుబడుటకు ప్రో
త్సహించిరను నేరమునకు విచారింపబడెదరు.

రత్నపురుష తేహ్యం

కుక్కనప్రమును పోగొట్టి బలముగలుగజేయు అద్భుత
హ్యం. ఏకాదశమిచే సంభవించిన కుక్కనప్రమున పారదోలు
నని అనేకులు కొనియాడినారు. మేహమువల్ల వచ్చినదనక,
మూత్రకోగములుకూడా తగును. డబ్బీరు 8-4-0.

(కవ్యాధి) 1963

అక్షిప్తమునాగొట్టి అన్నవరుగునట్లు చేయుటయే గాక
మంజిషరాగ్ని కలగజేయును. తులం 1 కి రు 1-0-0.
పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరిజిల్లా(రాయవరం)

వెదవెదించి

పరిచని వీర్యమును గట్టిపరచి మూత్రములోను స్వప్న
హ్యమును ప్రస్తావనగలుగుటకు వీర్యనష్టముననున్న తక్షణం
నిలిపినేయును. ముసలితనమును నపునకత్త్యమును పోగొట్టి
సోగరసయావన మొసగి సంతానము కలిగించును. కాళ్లుగంటు,
అక్షిప్తము నడుమునొప్పిని రూపుమాపును. ము స లి వారి కి
బలహీనులగు స్త్రీలకు మంచి బల మిచ్చును. 1 సీసా 3-0-0.
వైపురకు తైలము 5-0-0-0. తపాలాఖర్చు 0-6-0-0
అమృతరత్నాకరము, 45 బండరు వీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

చాలకాలమునుండి ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము కొరకు
ఆంధ్రులు చేయుచున్న ఆందోళన యిప్పటికి కాసననిర్మాణ
సభలో స్వరూప మేర్పరుచుకొనుటకు యీనెల 28 వ తారీఖు
న చర్చకు రావలయున్నది. నెలెత్తు కమిటి విచారణ యేదో
విధముగా పూర్తి అయినది. అంతమాత్రముననే కేవలము సెల
వుకమిటివారి పరిష్కారము మీదనే ఆధారపడియుండుట సం
పూర్ణత్యమునకు లోపము తెచ్చిపెట్టును. చ 83000 మైళ్లు
విస్తీర్ణము గల ఆంధ్రదేశమునకు మూడు కేంద్రస్థానములు మా
త్రమే నిర్ణయించుట భావ్యము. కా నేరదు. దక్షిణదేశమునగూడ
ఆంధ్రులు గలరను సంగతి మరువకూడదు. అదియును గాక నె
ట్లారు ప్రాంతముల నుండియున్న ఆంధ్రుల కు తర్రప్రాంతము
లందుంచువారి కున్న భావనలను, ఉచ్చారణాదులలోను భే
దము స్పష్టముగా కనబడగలదు. నెట్లారునందు శ్రీ వెంకటగిరి
రాజాగారి యొక్క కళాశాలగలదు. దాని నవరమగు, నున్న
తక్కిలిలోనికి దీసికొనివచ్చుటకు శ్రీ రాజావా రెన్నడును వెను
డియనని నిశ్చయింపవచ్చును. అతియగాక ఆంధ్రభారతము
లో చాలాభాగము నెట్లారు ప్రాంతముననే రచియింపబడిన
దంటు మరువజనదు. నెట్లారు నొక కేంద్రస్థానముగ చేయుచో
ఁజూరునకును దక్షిణాంధ్రమునకును దత్తమండలములలో గొన్ని
ప్రాంతములకున్నా అందుబాటు గలగగలదు. కావున నెట్లారు
ను గూడ నొక కేంద్రస్థానముగ నిర్ణయించుట ముఖ్య అవ
సరము.

రెండవ అంశమేవన నిజము రాష్ట్రమును గల పశ్చి
మాంధ్రుల నెన్నడును మరువకూడదు. వారికి బ్రిటిషు యిండి
యాలో బెజవాడయే అందుబాటు గల స్థానము. ఆంధ్రరా
ష్ట్రమున కొకప్పుడు, రాజధానియైన ధాన్యకటక నగరమును
విద్యానగరమయిన అమరావతియు బెజవాడకు సమీపమునం
దుండుటయే కాక బెజవాడకూడ చరిత్రయందొక ముఖ్యస్థానము
నాక్రమించినదై యున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రమున కెల్ల బెజవాడ
ముఖ్యస్థానము. బొంబాయి, నాగపురము, వైజాము రాష్ట్రము
లకును దత్తమండలములు, గుంటూరు, మచిలీపట్నములకును,
రైలుమార్గములచే కూడలియై ఉత్తర దక్షిణాంధ్రములకు మధ్య
భాగమై కృష్ణానదీతీరమున నొప్పుచున్నది. స్థానికాభిమానము
చే ఏమండలమునా రామండలము నభిమానించినను బెజవాడ
మాత్ర మందరికిని అందుబాటునకు సమానమయినదని యెల్లరు
నంగీకరింపక తప్పదు. చేయదలచుకొన్న మేలు ప్రతివారును
తమతమ మండలములకు మాత్రమే యి. లంపక తాము చేయ
దలచుకొన్న కార్యముయొక్క లాభనష్ట ఫలములు ఆంధ్రరాష్ట్ర
మున కంటేటికిని జెందుననుట మరువకూడదు. ఇట్లుండుటచే బె
జవాడను తప్పక ముఖ్యకేంద్రస్థానముగా నేర్పరచుట ప్రతివా
రియొక్క ముఖ్యవిధియై యున్నది.

మాడవ యంశమేమన భారతదేశమున కంటేటికిని సల
భముగా నేర్పకొనదగిన భావయొకటి అభ్యసించబడవలెనని దే
శమండెల్లరు నంగీకరించి కొరుచున్న మాటయే యనుట మరువ
కూడదు. అట్టి భావ హిందీభాష యని కూడ స్పష్టపడినది.
ఇదివరలో మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయములో హిందీ భాషకు
తావు లేదు. ఈ సారి ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాల
య ము కై న సు అట్టి కొరత లేకుండ
చేయవలసిన లోక మానించుచున్నది. హిందీభాషలో సంభా
షణకును ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములకును జీలగునట్టి సాహిత్యముల
వడుగుంతవరకును అవసరమైన ఆధికమును హిందీభాషకొసగుట
ముఖ్యావసరము.

నాల్గవ అంశ మేమన ఆంధ్రభాషకును సంస్కృతభా
షకును అత్యంత సంబంధముండుటచేతను ప్రాచీన భారతాచ
ము లన్నియు సంస్కృతముననే యుండుటచేతను, ఆంధ్రభా
షకు సంస్కృతభాష అత్యవసరముగలదేతను, సంస్కృతమునకి
విశ్వవిద్యాలయమునందు ముఖ్యస్థానములలో నొకటి యిచ్చుట
అత్యవసరము. బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమున బ్రవేశపరీక్ష
వరకును సంస్కృతభాషను నిర్బంధభాగముగా నేర్పరచియు
న్నారు. ఆలాగుననే యీవిశ్వవిద్యాలయమునుగూడ సంస్కృ
తమును కొంతవరకు నిర్బంధభాగమున చేర్చుట తమము.

పరిశ్రామిక విద్యావనరమును గూర్చి ఓల్లలోనే
యుండుటచే నాలువడకుటను ప్రాథమిక విద్యమొదలు కళాశాల
విద్యలో చిట్టచివరకును, ప్రతిదినమును గొంత నిర్దిష్ట కాలమువర
కును నిర్బంధభాగమున చేర్చుటయు, ఆధికముగా అన్నిటికంటె
అత్యవసరము. ఈవిశ్వవిద్యాలయ సంవర్ధమునకు, రాజకీయ సాం
ఘిక భేదములతో నేపాత్రము సంబంధము లేదు. ఈహంశమున
రాజకీయ సాంఘిక భేదాభిప్రాయాలయినవారుకూడా నేక

స్థానమున నేకాభిప్రాయమై గూడవలసి యున్నది. ఆధికపారి
శ్రామిక, వైజ్ఞానిక, సందర్భములు మాత్రమే యిందుకు సంబం
ధించినవి. ఈ ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణము ననుసరించి
యే సోమర రాష్ట్రీయులు గోరు విశ్వవిద్యాలయములుకూడా
నిర్మింపబడవలసియున్నవి. ప్రభుత్వవర్గము కూడా త్వర పడి
యీ కాసనమును, అసంపూర్ణముగాను, అసంపూర్ణ కరముగాను
నిర్మింపకొనదలచుకొనదని విశ్వ సిం ప వచ్చును. కావున
కాసనసభ్యులైన ఆంధ్ర సోదరులును, ఆంధ్రదేశమునసోదర
కాసనసభ్యులును గూడ యీ విశ్వవిద్యాలయమునకు అన్ని
విధముల పరిపూర్ణత్య మొసగవలెనుటకు మనస్ఫూర్తిగ బాటుబడి
బ్రాభితులు.

బూ॥ కం॥ వెం॥ రామచంద్రాచార్యులు.

మంగళగిరి ఫిర్కా గ్రామవాసులకు విజ్ఞాపన

సోదరులారా!
మన మంగళగిరి ఫిర్కాలో ౧౯౨౪ సం॥లో నుమారు
౨౦ గ్రామములవారు కాంగ్రెసుసంఘములను స్థాపించి తమ
కక్షికాలందిని దేశసేవ చేసియున్నారు. కాని మహాత్ములవారి
అభ్యుత్థితక్రింద జరుపబడిన బెల్లం కాంగ్రెసు సభలో ధన
రూపముగా నుండిన కాంగ్రెసు సభ్యత్వపు చందా తొలగింప
బడి ఆ స్థానమున ప్రతి మాసమునకును స్వయముగా వహించిన
౨౦౦౦ గజములు నూలు నియమింపబడినది.

దేశములోని విశేషజనముతోపాటు తామును తీరుబడి
లేకయో, ఖద్దరు ఉత్పత్తియందు అభిమానము లేకనో, అశ్రద్ధ
చేతనో నూలుబడికి పంపజాలక కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులుగా
చేరియుండలేదు.

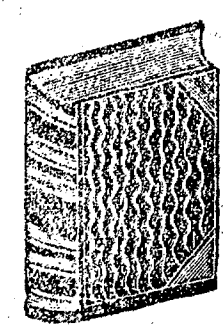
ఈ పరిస్థితులను, స్వరాజ్య మితవాది మహానాయకుల
అసంతృప్తియును గమనింఁ, ఈమధ్య పాట్నూలో జరుప
బడిన అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘ సభ లో
మహాత్ములవారు, ప్రతిమాసమును ౨ వేల గజ
ముల నూలాసంగబడినగాని కాంగ్రెసు సభ్యత్వము లభింపదను
విషయమును రద్దుచేసికొని, యింతకు పూర్వమువలెనే సంవత్స
రమునకు 4 అజాలుగాని ౨౦౦౦ గజముల నూలుగాని యిచ్చి
కాంగ్రెసులో సభ్యులుగా జేరవచ్చునని నిర్ణయించిరి. ఖద్దరు
నందు విశేషాభిమానము గలవారు స్వంతముగ వడికిన వేయి గజ
ముల నూలును ప్రతిమాసమును యిచ్చి మహాత్ములవారిచే స్వయ
ముగా నడుపబడు అఖిలభారత తంతుకారక సంఘములో సభ్యు
లుగా జేరవచ్చును. అట్టివారందరును కాంగ్రెసుసభ్యులక్రిందనే
పరిగణింపబడుదురనియు గూడ నిర్ణయింపబడినది.

కావున, మనకు తిరిగి ౧౯౨౪ సంవత్సర పరిస్థితు లేర్ప
డుటచే, తమ రందరు వెంటనే కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులుగా చేరి,
కార్యదర్శుల నెన్నుకొని, కాంగ్రెసు చట్టప్రకారము సభ్యత్వపు
చందా ధనములో సగమును జిల్లాసంఘమునకు పంపవలసిన రసీ
దులను జిల్లాసంఘ కార్యదర్శిగారికి పంపవలయును.

గత సంవత్సరము శ్రద్ధతో పని జేసి,
కాంగ్రెసు పట్లను మహాత్ములవారియందును
విశేషాభిమానము జూపిన తాము వెంటనే కాంగ్రెసుసంఘ
సభ్యులుగాజేరి, కాంగ్రెసుపట్ల తమకు గల ఉత్సాహము అభి
మానము తాత్కాలికములును, ఉద్దేశపూరితములు గాదని వెల్ల
డిజేసి, మన ఫిర్కాగౌరవమును నిలువబెట్టి, మహాత్ములవారిచే
కొనియాడబడుచున్న ఆంధ్రదేశమునకును, గుంటూరు జిల్లాకు
ను, దేశభక్త, దేశోద్ధారక యిత్యాది మన ఆంధ్రనాయకుల
కున్న, కీర్తిగౌరవములను యినుమడింపజేయుదు రని కోరు
చున్నాను.

నందూరు వెంకటరంగాచార్యులు.

చదువ చదువ సంతోషించెదరు ! నీవు కావలసినదియు,
నీవు చూడవలసినదియు చాలాజాలు వెదికిన కాస్త్రమిదియే.
2289 శరీరమర్త శాస్త్రము



ఆంధ్రభాషలో ఇట్టిపూర్తిరహస్య
శాస్త్రము ఇదివరకు యెవరినెల్లను బహి
రంగముగా ప్రచురింపబడలేదు.
దీనిలో శ్రీ పురుష లక్షణములును
వారియొక్క అవయవము లిక్షణ
ములు శృంగార రహస్యములును,
మొగ ఆడ అను శిశు ఉత్పత్తి వివర
ములును, పూర్వము మహాబుధులు
మర్మముగా వ్రాసిపెట్టినపుస్తకమును
చక్కగా 61 వివిధచిత్రపటములతో ముద్రించి యున్నాము.
ధర య. 1-0-0 వి. పి. చార్జి 7 అజాలు, ఎం. ఎస్. సరస్వతి
అందు కంపెనీ, నెం. 9, ఆధునుగంపిణి, మదరాసు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ అక్టోబరు 27-వ తేది సోమవారము

1. ధాన్యములు

| | | | | |
|----------------|----------|-------|--------|------|
| చింతలు బా 1-కి | ర 30 0 0 | మొదలు | 42 0 0 | వరకు |
| చింతలు బా 1-కి | ర 30 0 0 | మొదలు | 42 0 0 | వరకు |
| చింతలు బా 1-కి | ర 30 0 0 | మొదలు | 42 0 0 | వరకు |
| చింతలు బా 1-కి | ర 30 0 0 | మొదలు | 42 0 0 | వరకు |
| చింతలు బా 1-కి | ర 30 0 0 | మొదలు | 42 0 0 | వరకు |

2. ధాన్యము పప్పులు

| | | |
|-------------------------|----------|--------|
| కందులు బస్తా 1-కి ర 205 | ర 12 8 0 | 18 0 0 |
| సెనగలు ,, డిటా | ర 12 8 0 | 18 0 0 |
| పెసలు ,, డిటా | ర 18 8 0 | 14 8 0 |
| మినుములు ,, డిటా | ర 15 4 0 | 16 8 0 |
| జలము ,, ర 164 | ర 8 8 0 | 9 0 0 |

3. నూనెపప్పులు

| | | |
|-----------------------------------------|-----------|---------|
| నూనెపప్పు బా 1-కి | ర 150 0 0 | 152 0 0 |
| నూనెపప్పు బా 1-కి | ర 14 0 0 | 25 0 0 |
| కొండాపురంపేరు సెనగపప్పు బా 1-కి | ర 58 0 0 | 59 0 0 |
| ఇతర పప్పులు ,, | ర 54 0 0 | 56 0 0 |
| పేరు సెనగపప్పు బా 1-కి ర 120 మి. కొనూనె | ర 112 0 0 | |
| అమడము బా 1-కి | ర 115 0 0 | 116 0 0 |

4. చిల్లరపప్పులు

| | | |
|--------------------------------------|-----------|---------|
| చాయపప్పు బా 1-కి | ర 90 0 0 | |
| కురపప్పు ,, | ర 40 0 0 | 45 0 0 |
| మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి | ర 100 0 0 | 110 0 0 |
| గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మినుగు 1-కి | ర 45,50 | |
| కొళపా స్త్రీపాయకట్టు | ర 50,55 | |
| బెల్లము బా 1-కి | ర 40 0 0 | 60 0 0 |
| చింతపండు బా 1-కి | ర 60 0 0 | 80 0 0 |

5. ఇనుము

| | | |
|------------------|----------|--------|
| పట్టారకం బా 1-కి | ర 28 0 0 | 38 0 0 |
| చవరం ,, | ర 28 0 0 | 36 0 0 |
| రవుండు ,, | ర 38 0 0 | 45 0 0 |

6. లోహములు

| | | |
|--------------------------|-----------|---------|
| వెండి 100 కులంకి | ర 72 0 0 | 75 8 0 |
| బంగారము, కులము 1-కి | ర 21 4 0 | 21 8 0 |
| సవరము 1-కి | ర 18 5 8 | |
| ఇత్తడి బా 1-కి | ర 256 0 0 | 260 0 0 |
| రాగి డిటా | ర 280 0 0 | 281 0 0 |
| అస్కా-చక్కర 226 పా॥ గలది | ర 27 18 0 | 28 2 0 |

7. దూది

| | | |
|----------------------|-----------|--|
| బోంబానెట్టుబాదన 1-కి | ర 800 0 0 | |
| పల్నాడు దూది ,, | ర 215 0 0 | |

8. నూలు

| | | |
|--------------------------------------|----------|--|
| కోయిల్ పట్టి నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి | ర 7 0 0 | |
| మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి | ర 4 12 0 | |
| పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి | ర 7 4 0 | |
| మోళయేనుగ నెం 20 | ర 9 8 0 | |
| వద్యాకా నెం 24 1/2 | ర 9 12 0 | |
| 14 1/2 క్విలకా పక్షి | ర 7 4 0 | |
| నెం 20 బెన్ని సింహం యాకె | ర 9 4 0 | |
| నెం 22 ,, | ర 9 12 7 | |
| నెం 12 1/2 బెన్ని పక్కను | ర 8 0 0 | |
| నెం 13 1/2 ,, | ర 8 4 0 | |
| నెం 12 1/2 అలెస్సు | ర 7 2 0 | |
| నెం 22 1/2 రంగవిలాస | ర 9 8 0 | |
| నెం 14 1/2 రాధాకృష్ణుడు | ర 7 4 0 | |



(వెనుక చింతించుట బెట్టితనము ముం దందుకొన్న వారలు మోదమంద గలరు)

40 దినములలోగా అతిసులభముగా యింగ్లీషు నేర్చుకొన వచ్చును.

2 పుస్తకములకొన్న వి. పి ఖర్చులులేదు. ఆంగ్లేయభాషాగురుడు. 4. పుస్తకములకొన్న 1 పుస్తకము ఇనాము.

ఆంగ్లేయ దొరతనమువారి పరిపాలనకు లోబడలేన యీ భూమండలమున గౌరవభ్యాతియు పొంది జీవనోపాయములే వుజ్జీవింతుటకు కారణకర్త యగు ఇంగ్లీషుభాషయే ముఖ్యమని యెరిగియు అనేకులు విదనాడియుండు వారలకు అతిసులభంగాను గురు చెంత చేరక తమకు తామే భాషానుభవము పొంది చదువుటకును మాట్లాడుటకును వ్రాయుటకును పుష్కలముగా ఆంగ్లభాషయందు ముద్రింపించి ఆభ్యాసపరులకు అవలీలగా గ్రహింపదగినది గాన మావశమున ప్రస్తుతము కొన్ని ప్రతులే ముద్రించి తమకువసరలకు విక్రయించుచున్నాము.

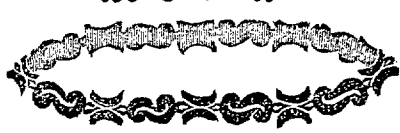
ఇందుసాధారణముగా పుష్కలముగనునట్టి యింగ్లీషుపదముల నుచ్చరించుటకును వాటికిగల అర్థమును ఇంగ్లీషును ఆంగ్లమును వ్రాయబడి చిన్నకథలు సామెతలు పీట్లకు యింగ్లీషు అర్థములును అతిసులభమైనవి వ్రాయబడియున్నవి. వ్యుత్పత్తులు, పక్షులు, వారములు,

నెలలు, సంవత్సరములు, పుష్పములు, ఆయుధములు, నానాదేశములు, లిఖితములు వ్రాయునట్టివిధములు గలవు. ఈ పుస్తకము బాలురు, బాలికలు, వర్తకులు, నాకరులు, విద్యాబోధకులు వీరల కందరికి పుష్కలముగాను సహాయగ్రంథము.

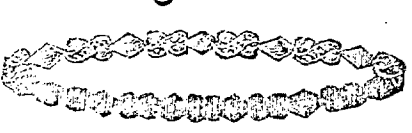
అంత్యకాలమున పుయిట్ మొదలగునవి వ్రాయు విధమును, తంతిసమాచారములును, వడ్డి పరిమితియు జీతముల వగైరాల లెక్కలును యివియెల్ల విశదపఱచబడి యున్నది. పుస్తకము 1-కి ధర రూ 1-8-0. తపాలాఖర్చు 0-4-0.

ఆనందాశ్రమ పుస్తకశాల, 5/84, సైనికపనాయకశిథి, పార్కు-రౌండ్, మదరాసు.

మంచివెండి



నవరపు బంగారు



నమ్మకమైన నగలు కావలసియెడల మాకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు, మీకు అక్కరలేని నగలు వాపసు పుచ్చుకొని రూపాయలు యివ్వబడును. బంగారు, వెండినగలు మీరు కోరు ప్రకారము సిద్ధముగానున్నవి. ఒకతూరి తెప్పించిచూచిన మా నగల నాణ్యమున్ను, వెల సరసముగానుండునది మొదలగునవి మీకు విశదమగును.

ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్ట్ పోస్టుబాక్సు నెం 40, బెంగుళూరు సిటీ.

క్రీరబలాత్మకము

ముక్త్యాల రాజాగారు బహుధనము వ్యయించి, తమ సంస్థానవైద్యులచే తయారుచేయించి అందరికి లభ్యమగునట్లు చేసినారు. ఈతైలము అన్ని వాతవ్యాధులను బోగొట్టును. మనోవ్యాధిగలవారలకు, పితృప్రకృతిగలవారికి మిక్కిలి మంచిది. నరములకు బలమునుగలిగించి శరీరదౌర్బలమును వెంపొందించును. చచ్చుబడిన శరీరము గలవారికి, సుఖవ్యాధులచే బాధపడి సంభోగశక్తి కోల్పోయినవారికి మంచిది. వాతరోగులు అనేకమంది దీనిని నేవించి విముక్తులయినారు. మాయనుభవమును, పాతవ్యాధులకు గంతటి మందులేదని నమ్మకము గుదిరినది. డాక్టరు కోమలుగారుగూడ మెచ్చుకొన్నారనుటను బట్టి దీని ప్రాశస్త్యము తెలియ ఇలదు. సంస్కారాధిక్యమునుబట్టి మూడువిధములుగా తయారుచేయబడినది. తాపతునుబట్టి ఏదికావలసిన వారు దానిని ఆప్యించుకొనవచ్చును. బొమ్మగము వాడువిధము మందుతో పంపబడును. ఇది వైమర్లనమునకే గాక లోపలికి పుచ్చుకొనుటకు తేవయోగించును. 7 సార్లు ఆవరితమైనది. 4 అవున్సులు 2-0-0. 21 సారి ఆవరితమయినది 4 అవున్సులు 5-0-0. 101 సారి నవరితమయినది 1 అవున్సు 3-0-0 4 అవున్సులు 12-0-0 ఎక్కువగా తీసికొనువారికి కమీషను రేట్లు: పోస్టుఖర్చులు వేరు.

అడసు:— మేనేజరు, ఆర్వర సాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణాజిల్లా.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

| | | |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-------|
| ఆంధ్రోద్యమము-మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది | ... | 1 8 0 |
| సత్యవత్సరపాఖ్యానము-పద్యకావ్యము. కవిత్వము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈగ్రంథమును జేపట్టిన పాఠకుల కొకపద్య మేని వదల మది జనింపదు. | ... | 1 0 0 |
| శ్రీ గురుబోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము భక్తిపాటలు, శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమృగారు వ్రాసినది. | ... | 0 4 0 |
| శతకకవుల చరిత్రము-గ్రంథకర్త: పండిత వంగూరి సుబ్బారావుగారు తిలక్ మహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా॥ సత్యనారాయణశాస్త్రి విరచితము) | ... | 3 0 0 |
| హిందీబాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీ నేర్చు కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది) | ... | 2 4 0 |
| పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టిపిథి, మద్రాసు. | ... | 0 6 0 |

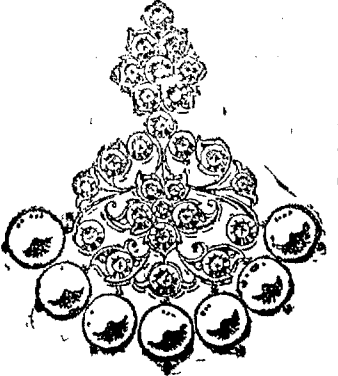
మీకు విన గ కావలసిన నుత యారు చేసి యిచ్చెదము.

మావద్ద మేలురకం కంపులు, పువ్వరాగములు పప్పులుచేర్చికట్టబడిన టీకాలు, జవవిల్లలు యేరకములోనైనను. ఎంత సైజులోనైనను గలవు. లేనివి తయారుచేసి యిచ్చెదము. ఇదిగాక పలురకముల బంగారుగాజులు, గొలుసులు, వెండిచెంబులు, గొలుసులు, నాజూకు సామానాలు మొదలగునవి అమృతమునకు సిద్ధముగానున్నది. కాసుబంగారు చొక్కపువెండికాపుల మొదలగువాటికి పూచీనిచ్చెదము.

కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్యబదరు, ప్రొవైట్లర్లు.

ఆంధ్రజ్యోతి లరి మాన్యు ఫాక్చరింగు కంపెనీ, (1)

హెడ్డాఫీసు: బెజవాడ. బ్రాంచి: 51, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.



అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు

594

విజ్ఞాపన



మహాభాగా 25 సం॥ నుండి నేను లోకనేవ చేయుచుండునంగతి తమకు తెలిసియుండవచ్చును. ప్రతి సం॥ము లక్షలకొలది కుటుంబములు నన్ను చాలా ప్రీతితో ఆదరించుచున్నా. ఇండియావారుమాత్రమే గాక బర్మా, సిలోన్, మలయా, స్ట్రేటు, ఫిజిలాండు, ఇంగ్లాండు మొదలగు విదేశములందుండు వారుగూడ నాతో నేహము చేసియున్నారు. సాధారణముగా నైద్యులందరూ నన్ను ఆదరించుచున్నారు. సమయము వచ్చి నప్పుడునన్ను మరచుటలేదు. నాచేరు (లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు) చంటిపిల్లలు, బాలెంతలు, పడుచు వా, ముసలివారు, వారు పీఠననేల సమస్త మానవకోటియు నన్ను ప్రేమించుచున్నారు. సమస్త కీలములు, సకలజ్వరములు, మాంద్యము, శీతవాతము, ప్రకృలయిడ్డు, ఆకలిలేకుండుట, మలబద్ధము, జీర్ణించిన భేదలు, కడుపునొప్పి, జలుబు, దగ్గు (క్వాసకాసము, పల్లనోప్పి, నడుమునొప్పి, ఇక్ష్వామోహ, ప్లేగ్, జ్వరములు మొదలగు వ్యాధులకు, గృతరవ్యాధులకు అనుపానపత్రికలో నున్న ప్రకారము వాడిన తప్పక గుణమును. నలు దిక్కులనుండి నన్ను గుఱించి పంపిన యోగ్యతాపత్రికలు నేనకుజేలు గలవు. ఒకదాని నాతో నేహము చేసిన వారు మరెప్పుడు నన్ను మరచరు.

800 మాత్రలుగల బుడి 1-కి ధర 0-4-0. పోస్టుఖర్చు చేరు. 6 బుడ్ల వెల పోస్టుఖర్చుతో ర్వు. 1-8-0. 12 బుడ్లు ర్వు. 2-18-0. 25 బుడ్లు ర్వు. 5-8-0. కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు.
ఆయుర్వేదవైద్య పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ సీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

మీ వెంట్రుకలను వెంచుడు.

మీయొక్క శరీరమును ఎటుల పోషించుచుంటిరో అటులనే మీరు మీ వెంట్రుకల విషయములో గూడ ప్రస్తుతశాస్త్రీయమైన పరిశోధన ననుసరించి పోషింపవలెను.



కామినియా నూనె

(రిజిస్టర్డ్)
కామినియా నూనె ప్రసిద్ధి కెక్కిన వస్తువులచే కాస్త్రీయ ముగా తయారుచేయబడినది. ఇది శిరోజములు పెంచుటకు గాను మంచివస్తువు. ఇది వెంట్రుకలయొక్క మొదలగు కావలసిన సహాయమును చేయుచు పోషించుచుండును. దానిని ఉపయోగించినయెడల యిదివరలో రాలిపోవుచున్న వెంట్రుకలను రాలిపోకుండ కాపాడును, చుండు మొదలగు వానిని తలలో కలుగ నియ్యకుండా కాపాడుటయే గాక, వెంట్రుకలను పట్టువలె, మృదువుగాను, అందముగాను పెంచును. అంతయే గాక ఇది చర్మమును శుభ్రముగా నుంచి మెదడునకు చల్లదనమును కలిగించి సుఖము నిచ్చును. ఇన్ని మంచిగుణములు కలిగిన యీ కామినియా నూనె స్త్రీలకు, పురుషులకు, పిల్లలకు రప్రసాదము. దానియొక్క ఆధిక్యమునకుగాను, చెన్నపురి ప్రదర్శనములోను, డిల్లీహా ఆఫ్ మెరిట్స్ చెన్నపురిలోను, అలహాబాదు ప్రదర్శనములోను బంగారు పతకములను బహు

మతిగా నొసంగిరి. ఒక బుడ్లి ధర 1-0-0. ఖర్చులు 0-6-0 ఎక్స్ట్రా. 3 బుడ్లు ధర 2-10-0. ఖర్చులు 0-12-0 ఎక్స్ట్రా.
పై కామినియా నూనె ప్రతివ ర్తనునదనము, పట్టణములందును, పల్లెలలోను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోల్ యెజెంటు:- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ 155 జామూమనీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

ఆటోదిల్ బహారు అత్తరు, అన్నిటిలోను ఉత్కృష్టమైనది. ఇది సువాసనద్రవ్యముగాను, అత్తరుగాను గూడ ఉపయోగబడును. గొన్నిచుక్కలను మీ చేతి భ్రమాలమీద చల్లినయెడల కమనీయమైన సువాసన అన్నిదిశలను వ్యాపించును. ఇది దీనియొక్క ఆధిక్యమునకు కలకత్తా ప్రదర్శనములో బంగారుపతకమును బహుసెను.
1/2 అవున్సు బుడ్లి ధర ర్వు 2-0-0 | 1 డ్రాం బుడ్లి ధర ర్వు 0-12-0
1/2 అవున్సు బుడ్లి ధర ర్వు 1-4-0 | వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము 0-6-0
సోల్ ఎజెంటు:- ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ, 155 జామూమనీదు, బొంబాయి.



ఆరోగ్యపారిశుధ్య గ్రంథములు

6. ఆరోగ్యము—వ్యాధులు 2
 7. నిరోధింపబడదగిన వ్యాధులు 2
 8. క్రిములను వ్యాపింపజేయు సామాన్యవ్యాధులు 2
 9. పాలు—ఆరోగ్యము 2
 10. బ్రాంది సారాయి (అల్కహాంలు) త్రాగుటవలన కలుగు అపాయము. 2
 11. తనశరీరమునకు సంబంధించిన ఆరోగ్యశాస్త్రము 4
 12. ఇంటిలో ఉపచర్య 8
 58. ఆహారము—ఆరోగ్యము 2
- ఎవరికైన అపాయము కలిగినపుడు వెంటనే ప్రథమ చికిత్స చేయుపద్ధతి. ఆంధ్ర, దవిడ, కర్నాటక, మళయాళ, ఆంగ్ల భాషలలో ముద్రింపబడెను. అణాలు 12.

ఈగ్రంథములు దొరకు తావు:-
శ్రీ కృష్ణను బ్రదర్సు,
పోస్టుబాక్సు, 166 చెన్నపట్టణము.

త్యరడుడి! కొద్దిప్రతులుమాత్రమే! త్యరడుడి!
ఆపూర్వమును ఆంధ్రనాటక ప్రపంచము నాటకములు బుద్ కానంద ప్రభాతమే!
హృదయతంత్రుల జలింపజేయు కరుణరస ప్రవాహము లే!
ప్రేమస్వరూపిణియగు యశోధర ఆత్మవిశ్వాసము, స్వాధ్యాయము, శ్లాఘ్యములు !!
నవినభావములు. ప్రేమలాహములు, వియోగ వ్యధ మనోహరముగు హిందీగీతములు. (త్రివర్ణ చిత్రపటముతో)
ప్రతి ౧ కి ౧-౦-౦, డజన్ ౧౦-౦-౦ లు
కోటంరాజు సత్యనారాయణ,
2376 గాంధీపేట-గుంటూరు

అద్భుతములలో అద్భుతము 1740
ఏవిధమైన తామరయై వడమందు నను తక్షణమే, అద్భుత ముగా 24 గంటలలో గుణ మగును. అది గుడ్డలను పాడుచేయదు. జ్వరము వాడుట కూడ చాల సులభము. ఒకసారి వాడిచూచినవారు మరల ఎన్నటికిని దీనిని వడలరు. బుడ్లి 1 కి ధర 0-8-0. 1
అమరావతి యేజన్స్,
పార్కుటవును, మద్రాసు.

పాలసుగంధిలేహ్యము
రక్తశుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది. సహామేహము, మేహ పాడలు, మచ్చలు యితరచర్మరోగములు మలబద్ధము, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలును. 20 టులి డబ్బీ రు. 1-4-0. వి. పి. అ. 6 1
వి. పి. అండు కో, ఆయుర్వేదసహజం, పెరిడేబి, నెల్లూరుజిల్లా
ప్రపంచమందు అంతటను ముంచిన్వ్యాతము
"కామశాస్త్రమునకు" గలదు. ఆరోగ్యము, విశ్వర్యము, ఆభివృద్ధి మొదలగు వాటినిగరించి సులభో యిచ్చు గ్రంథము. 150 పుటలు గలది. వివరణ లేకున్న ఒకటిని తెప్పించుకొనుడు. ఇది ఉచితముగా తపాలో ఖర్చులేక పంపబడును. కావలసిన వారు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు.
ఆతంకన్సిగ్రహ జ్వరశాల,
26, బ్రాహ్మ, మద్రాసు.